

KURIER POZNAŃSKI

wychodzi 2 x dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marian Chełmickowski
Za wszelkie inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna
w Poznaniu, św. Marcin 70.

Nr 446

Wydanie P

Poznań, czwartek dnia 30 września 1937

Rok 32

Poznań, 29 września.

Nie zabijać małej koniunktury!

Znany ekonomista krakowski, b. referent budżetu w Sejmie i doradca rządu w sprawach pożyczek zagranicznych prof. Adam Krzyżanowski ogłosił w „Polityce” (dawny „Bunt Młodych”) ciekawe uwagi na temat naszego położenia finansowo-gospodarczego.

Wyszedłszy z założenia, że koniunktura gospodarcza uległa pewnej poprawie, wyrażającej się opłacalnością gospodarki rolniczej, wzrostem zatrudnienia w przemyśle i zwiększeniem się dochodów skarbowych, — przestrzega prof. Krzyżanowski przed podnoszeniem podatków uważając je za „zabijanie koniunktury”. Ten swój sprzeciw popiera argumentami zarówno gospodarczymi jak i budżetowymi.

Podatki już obecnie są za duże. Ciężar ich hamuje rozwój życia gospodarczego. Jeżeli chcemy rozwijać pewną gałąź gospodarstwa, to musimy przyznawać jej ulgi podatkowe (budownictwo mieszkaniowe, Gdynia, motoryzacja). Trzeba te ulgi zgeneralizować, czyli obniżyć w ogóle podatki, a wtedy całe nasze gospodarstwo będzie się normalnie rozwijało.

Czy jednak budżet pozwala na obniżenie podatków?

Jak wyżej zaznaczyliśmy, jednym z objawów poprawy koniunktury jest wzrost dochodów skarbowych. W tym punkcie pozwolimy sobie rozwinąć szerzej argumenty krakowskiego profesora.

Ogólne dochody skarbu za 5 miesięcy 1937/8 wyniosły 933 miliony zł, a że w zeszłym roku w tym samym okresie wynosiły 869 miln., więc mamy do zanotowania wzrost dochodów o 64 miliony, czyli przeszło o 7 pct.

A więc nadwyżka budżetowa i to wcale okazała?

Nie, nadwyżka dochodów w porównaniu z ubiegłym rokiem nie oznacza jeszcze nadwyżki budżetowej. Niestety równomiernie z dochodami wzrosły i wydatki, więc w rezultacie mamy za ledwie równowagę ze skromnym saldem dodatnim w sumie 1,7 miln.

Właśnie tutaj mamy tego „robaka, co się lęgnie w (niezbyt) bujnym kwiecie” poprawionej koniunktury. Gdyby budżet na r. 1937/8 nie był o 100 miln. większy od poprzedniego, to mielibyśmy nadwyżkę, czyli rezerwę na obniżenie ciężaru podatkowego, a w szczególności na zupełne zniesienie tzw. podatku specjalnego, będącego de facto obniżką uposażeń urzędniczych. O tej sprawie trzeba będzie jeszcze osobno napisać.

Budżet pożera owoce lepszej koniunktury. Podobnie było w okresie „wielkiej koniunktury” 1927-9. Wspomina te czasy prof. Krzyżanowski, ale zbyt ogólnie, stwierdzając tylko, że „nie uzyskaliśmy okresu wielkich nadwyżek budżetowych dla zmniejszenia stawek podatkowych”.

Mowy dwóch dyktatorów

Przemówienia Hitlera i Mussoliniego podczas wczorajszej manifestacji na Polu Majowym w Berlinie

Berlin. (ATE) Wczoraj na Polu Majowym wygłosili zapowiadane przemówienia Hitler i Mussolini (donosiliśmy już o tym pokrótce rano — red.)

Kancelerz Hitler zaznaczył, że manifestacja ta jest wyrazem wspólnych ideałów i interesów dwóch wielkich narodów. Omówił dalej losy Niemiec po wojnie i podkreślił, że ideały liberalizmu oraz demokracji nie zdołały uratować Rzeszy od najzaciętszych prób i doświadczeń. Narodowy socjalizm musiał stworzyć nową ideę, aby przywrócić Niemcom ich ludzkie prawa. Hitler stwierdza, że Włochy szczególnie po nastaniu rządów faszystowskich nie brały udziału w dążeniach zmierzających do poniżenia Niemiec.

Ze wspólności ideałów rewolucyj faszystowskiej i narodowo-socjalistycznej wynika nie tylko zgodność poglądów, lecz również i działania. Faszizm włoski dzięki genialnej twórczości jednego człowieka stworzył nowe imperium. Również Niemcy odzyskały swe stanowisko mocarstwowe i potęgę wojenną. Potęgą obu państw tworzy dziś najsilniejszą gwarancję utrzymania Europy, która byłaby zdolną do spełnienia swej misji i przedwstawienia się czynnikiem wyrotowym.

Kancelerz kończy swą mowę stwierdzeniem solidarności faszystów i narodowego socjalizmu.

Mussolini zaznaczył na wstępie, że przybywa do Niemiec przede wszystkim jako wódz rewolucji narodowej, która jest połączona ścisłymi węzłami z przewrotem niemieckim. Cel obu ruchów jest wspólny. Duce zaznacza dalej, że jego podróż nie kryje w sobie żadnych tajnych zamiarów lub projektów. Uroczyste stwierdzenie zadań i trwałości osi Rzym—Berlin nie jest skierowane przeciwko innym państwom. Zarówno narodowi socjaliści, jak i faszyci dążą do prawdziwego i trwałego pokoju.

Mówca wyraża pogląd, że rozmaite nieporozumienia i nieufność pomiędzy narodami pochodzą nieraz stąd, iż czynniki odpowiedzialne za los tych narodów nie znają nowej tworzącej się rzeczywistości. Życie narodów, jak życie ludzkie, podlega ewolucji. Nie można oceniać jakiegoś narodu na podstawie cyfr lub opisów literatury sprzed

20 lub 50 lat. Błąd ten popełniono niejednokrotnie wobec Włoch.

Po omówieniu zadań obu ruchów Mussolini zaznacza, że przywrócenie Imperium Rzymskiego jest dziełem nowego ducha, który ożywia Włochy. Odrodzenie Niemiec jest również dziełem siły duchowej i wiary w nowe ideały. Niemcy i Włochy dążą do wspólnych celów w dziedzinie gospodarczej. Bez niezależności gospodarczej niepodległość polityczna może być zagrożona. Przypomina sprawę sankcyj, stosowanych wobec Włoch i podkreśla z uznaniem, że Niemcy do sankcyj się nie przyłączyły, o czym Włochy nigdy nie zapomną.

Mussolini oświadcza dalej, że gdy słowa nie wystarczają i gdy okoliczności tego wymagają, należy chwycić za broń. Stało się to w Hiszpanii, gdzie

zginęło tysiące ochotników włoskich dla uratowania kultury europejskiej.

Oba państwa nie uprawiają propagandy w ścisłym słowa tego znaczeniu w przekonaniu, że ideały, które reprezentują, osiągną zwycięstwo. Przed 20 laty wielki przewodca narodu niemieckiego rzucił wezwanie: „Niemcy, obudźcie się”. Obecnie obudziły się one, a Trzecia Rzesza stała się rzeczywistością. Nie wiadomo, kiedy Europa się przebudzi, ponieważ ciemne siły prowadzą nadal swe dzieło i dążą do przekształcenia wojny domowej w zawieruchę światową. Ważnym jest jednak, że dwa wielkie narody, liczące 115 milionów ludności, są ożywione tymi samymi ideałami. Dzisiejsza olbrzymia manifestacja jest najlepszym tego dowodem w obliczu całego świata.

Front włosko-niemiecki

Berlin. (PAT) Mowy wygłoszone wczoraj przez Mussoliniego i Hitlera stanowią niewątpliwie jedno z największych wydarzeń politycznych doby ostatniej. Sam fakt wyrażenia, chociaż w różnej nieco formie pokrywających się całkowicie idei nie pozostanie bez następstw na dalszy rozwój wypadków w Europie.

Wczorajsza manifestacja dowodzi, że Rzesza i Włochy tworzą obecnie front oparty na przesłankach raczej ideowych niż politycznych. Powstał on, jak sam Mussolini przyznał, pod naporem zewnętrznym a wówczas znalazł się i wspólny język. Patrząc z Berlina celę tego frontu są jasno skryształizowane i polegają na zdecydowanym dążeniu obu państw do usunięcia wpływów Moskwy na politykę europejską.

Nawet w zagadnieniu Austrii — tak dla obu stron ważnym — miała między obu mężami stanu chociaż bez rozgłosu powstać platforma porozumienia. Znalazło się ono na szerszej płaszczyźnie palących zagadnień, wynikających bezpośrednio z niebezpieczeństwa, które widzą w agresywnych siłach, idących z Moskwy.

Opowiedzenie się dziś w tak wyraźnych słowach przez Mussoliniego przeciwko międzynarodowemu bolsze-

wizmowi zbiega się całkowicie z ostrym tonem wystąpienia kanclerza w Norymberdze. Obaj rzucają hasło moralnej krucjaty przeciwko Moskwie dzisiejszej, zastrzegając przy tym wyraźnie, iż nie chcą tworzyć bloku przeciw Europie lecz pierwsze ogniwo w łańcuchu państw, które pragną współpracy dla „ratowania kultury europejskiej”.

Jako ciekawy szczegół zwrócił tu powszechną uwagę ustęp, w którym Mussolini otwarcie powiedział o tysiącach włoskich ochotników, walczących w Hiszpanii, gdyż „groźące okoliczności wymagały chwycenia za broń”.

Janusowe oblicze „OZN”

Warszawa. (Tel. wł.) W kołach politycznych zwracają uwagę, iż podczas obrad prezydium „OZN” w Krakowie na kierownika sekcji społecznej wybrano sen. Bobrowskiego, znanego dobrze ze swej działalności przeciwreligijnej.

W związku z tym zwracają uwagę, iż role „OZN” są dwojakie: prowadzona jest gra, polegająca na tym, że płk Koc głosi hasła nacjonalistyczne i zachowawcze, podczas gdy płk Kowalewski czuwa nad nastrojami demokratycznej części społeczeństwa. (w)

Prawda to, ale jeszcze nie cała. W latach „tłustych” nie tylko wydawano forsownie nadwyżki, nie licząc się z budżetem i uchwałami Sejmu, nie tylko nie myślano o zmniejszeniu podatków, ale je chciano jeszcze podwyższyć. W 1928 r. ówczesny minister skarbu Czechowicz wniósł do Sejmu trzy projekty, zawierające znaczne powiększenia podatkowego ciężaru. Na szczęście Sejm te projekty odrzucił, ale to było za słabe lekarstwo na zbliżający się kryzys. Gdyby p. Czechowicz zamiast podwyższać obniżył niektóre stawki podatkowe, gdyby oparł się był hojnemu wydatkowaniu nadwyżek budżetowych i zachował więcej na „czarną godzinę”, to uderzenie fali kryzysowej na nasz organizm gospodarczy byłoby znacznie słabsze i mniej niszczące.

Przypomnieliśmy te stare dzieje nie dla politycznego porachunku, ale dla

tego, że zawierają one analogię z chwilą obecną. W ministerstwie skarbu w myśl zapowiedzi, ogłoszonej w Sejmie przez min. Kwiatkowskiego, opracowuje się projekty podatkowe. Żeby to były projekty obniżające lub przynajmniej wyrównujące ciężar podatkowy, to błogosławilibyśmy tej pracy. Niestety wieści brzmią inaczej. Pewne jest, że w miejsce tymczasowego podatku specjalnego ma przyjść stały podatek dochodowy. Prócz tego mówi się o akcji ratunkowej dla finansów komunalnych, odłożonej do jesieni przez nadzwyczajną sesję wiosenną.

Nie wchodźmy na razie w szczegóły wołając tylko wielkim głosem, żeby nie powtarzano błędów z 1928 r. Wtedy zmarnowano wielką koniunkturę, teraz mamy tylko małą, słabą, a o taką trzeba więcej dbać, starać się jak najlepiej ją wyzyskać

Recepta jest prosta: 1. Nie zwiększać wydatków budżetowych, a nawet obniżyć je przez powrót do granicy 2.200 milionów. 2. Obniżyć niektóre podatki bez obawy o budżet, bo — jak uczy doświadczenie, choćby z cukrem i wódką — obniżka podatków pomnaża konsumpcję i obroty handlowe, a przez to zwiększa wpływy skarbowe.

Rozwinęliśmy tutaj niektóre punkty wywiadu prof. Krzyżanowskiego, ponieważ jego wywody pokrywają się całkowicie ze stanowiskiem, zajmowanym przez nas od 12 lat, od załamania się planu Wł. Grabskiego, po przez gospodarkę finansową rządów „sanacyjnych” do chwili obecnej. Oby się spełniło w dodatnim sensie przysłowie o Polaku po szkodzie.

M. K.

Przeciw barbarzyńskim metodom wojny

Ambasador brytyjski w Tokio prowadzi dochodzenia w sprawie napadu łodzi podwodnej na bezbronne dżonki — Oburzenie prasy angielskiej — Japonia zaprzecza

Londyn. (ATE) W kołach politycznych potwierdza się wiadomość, że ambasador angielski w Tokio sir Robert Craigie otrzymał polecenie wszczęcia dochodzeń w związku z ostatnimi atakami Japończyków na chińskie łodzie rybackie. Po przeprowadzeniu śledztwa zostanie przesłany szczegółowy raport do Londynu. Już obecnie wiadomo, że Anglia wystąpi z nowym protestem przeciw naruszeniu interesów w Szanghaju i Nankinie.

„Daily Mail” przewiduje nawet możliwość zwołania przez rząd brytyjski w połowie października konferencji międzynarodowej, w której wzięłyby udział wszystkie państwa posiadające interesy na Oceanie Spokojnym. Jedynym tematem obrad byłoby uchwalenie zarządzeń w związku z obecną akcją wojenną Japonii. Dziennik donosi również, że ambasador angielski w Tokio złoży protest przeciw bombardowaniu domów cudzoziemskich w Nankinie.

„Times” w artykule wstępnym potępia ostro metody używane przez wojska japońskie. Dziennik zaznacza, że Tokio dąży do demoralizacji Chińczyków za pomocą metod, które już dawno zostały zarzucone przez inne państwa. W szczególności piętnuje postępowania Japonii, która zmierza do wygłodzenia ludności cywilnej.

Tokio (ATE) Admiralicja zaprzecza pogłoskom o rzekomym napadzie japońskiej łodzi podwodnej na dżonki i oświadcza, że wiadomości te są dziełem kłamliwej propagandy chińskiej, zmierzającej do wpłynięcia na opinię Anglii i St. Zjedn.

Opowiadania jakoby parowiec „Scharnhorst” uratował załogę dżonki, są nieprawdziwe. Parowiec ten w dniu 22 bm. stał na kotwicy w Kobe. W końcu admiralicja zaznacza, że japońskie okręty wojenne otrzymały instrukcje nie atakowania chińskich łodzi rybackich.

Londyn (ATE) Napad japońskiej łodzi podwodnej na chińskie barki rybackie w pobliżu Hong-Kong zajmuje w coraz większym stopniu angielską opinię publiczną.

O zdradę stanu

Kraków. (Tel. wł.) Akt oskarżenia przeciwko drowi Drobnerowi ma podobno iść w kierunku zdrady stanu. Terminu procesu Drobnera jeszcze nie wyznaczono.

O tło zamachu na Koca

Warszawa. (Tel. wł.) Na dzień 4 października wyznaczona została rozprawa w procesie „ABC” przeciw „Kurierowi Czerwonemu”, mającemu za tło głośną sprawę zamachu na pułk. Koca. Mianowicie „Kurier Czerw.” zarzucił „ABC”, że zna dobrze środowisko, skąd pochodzi bomba rzucona w Świdrach Małych.

Proces ten, który będzie pierwszym sądownym echem sprawy zagadkowych bomb w willi p. Koca, okrytej jakąś niezgłębioną tajemnicą, budzi zrozumiałe zainteresowanie.

Wiadomości

Prezydent Austrii Miklas wygłosił mowę, w której zwrócił uwagę na niebezpieczną działalność podżegaczy wojennych, pragnących rozpaść burzę i wskazał na konieczność współzycia Austrii w spokoju i przyjaźni z sąsiadującymi krajami.

Na zamku w Gmunden w Austrii odbyły się zaręczyny następcy tronu greckiego, ks. Pawła z ks. Fryderyka Luiza, córka b. panującego ks. Brunwiku Ernesta Augusta i jego małżonki księżniczki Ludwiki Pruskiej wnuczka b. cesarza Wilhelma II. Liczy ona lat 20.

Sąd wiedeński skazał na 8 miesięcy więzienia niejakiego Waltera Moule za szantażowanie słynnej artystki dramatycznej i filmowej Pauli Vessely. Oskarżony wystosował do niej list z żądaniem wypłacenia mu 50 tysięcy szylingów, grożąc, że zarazi ją trudem.

Szef francuskiego sztabu generalnego gen. Gamelin przybędzie do Rumunii w ciągu przyszłego tygodnia i weźmie udział w manewrach armii rumuńskiej.

W prowincji argentyńskiej Córdoba znaleziono wielkie złoża uranu. Jak oświadczył dyrektor kopalni państwowych, są to największe złoża tego mineralu na całym świecie.

„Evening News”, organ liberalny, który dotychczas zdradzał wiele zrozumienia dla dążeń japońskich na Dalekim Wschodzie, w artykule wstępnym, utrzymanym w niezwykle ostrym tonie, omawia ten fakt. Dziennik daje wyraz opinii panującej w kołach

angielskich, że nie można przypisywać znaczenia zaprzeczeniu japońskiemu. W razie gdyby śledztwo wykazało, że niektóre łodzie rybackie były zakotwiczone w Hong-Kongu i miały prawo do opieki angielskiej, wytworzyłoby się poważne położenie.

Milion padł na nr. 6424

Warszawa (Tel. wł.) W ostatnim dniu ciągnięcia 39 Loterii Państwowej milion złotych padł na nr 6424, sprzedany w jednej z kolektur w Będzinie. Właścicielami szczęśliwego losu są czterej kupcy-Żydzi, mieszkający stale w Będzinie.

30 000 zł — 417
20 000 zł — 65318
10 000 zł — 116152, 144212
5 000 zł — 4019, 34698, 49909, 63133, 128851
2 000 zł — 11493, 18204, 21486, 40165

40262, 52232, 74914, 79506, 92581, 123098, 125568, 127816, 133762, 135653, 142416, 150506, 153348, 171884, 184169

1 000 zł — 3037, 7672, 11467, 16164, 21577, 22895, 25822, 34358, 34722, 35001, 35247, 41377, 42572, 51005, 64258, 63128, 66355, 67946, 71502, 78097, 78791, 81284, 82247, 89720, 90135, 92191, 58907, 106152, 116557, 118886, 122823, 124561, 131490, 140314, 140397, 141872, 142092, 144986, 154231, 156322, 157340, 171098, 172801, 175717, 178980, 180371, 180778, 184377, 185741. (w)

Wielkie nadużycia finansowe w ZNP

Warszawa. (Tel. wł.) Wczoraj w godzinach popołudniowych oraz przez noc ubiegłą w lokalu Zw. Nauczycielstwa Polskiego przy ul. Sulkowskiego przeprowadzono rewizję ksiąg. Na czele policji wkroczył insp. Maliszewski.

Wykryto szereg nadużyć finansowych, sięgających, jak na stosunki nauczycielskie, zawrotnej sumy 200 tys. złotych. Wykrocień dopuszczał się zarząd ZNP, który tolerował bezprawne wyjazdy zagranicę, pożyczki grzechnościowe itp.

Dziś nastąpi wyznaczenie oficjalnego kuratora ZNP. Po pamiętnych

procesach o sianiu hasel wywrotowych, tego rodzaju afera kryminalna autorytetu ZNP nie podnosi. (w)

Warszawa (Tel. wł.) W uzupełnieniu powyższej wiadomości dowiadujemy się, że budżet Zw. Nauczycielstwa Polskiego w wydatkach administracyjnych był przekroczony o sumę 200 tys. zł, co zarząd starał się częściowo pokryć z tych działów budżetu, które obejmowały świadczenia dla ogółu członków.

W wyniku rewizji ZNP otrzymał nauczyciela ze Śląska p. Musioła jako tymczasowego zarządcę. (w)

Wybuch w fabryce maszyn w Bazylei

Genewa. (ATE) Z Bazylei donoszą: W fabryce maszyn Burckhardt nastąpił gwałtowny wybuch, przy czym pięć osób poniosło śmierć, a 11 jest ciężko rannych.

Wybuch nastąpił w laboratorium. Jeden z kompresorów, który przed paru

dniami był sprawdzany, wyleciał z wielkim hukiem w powietrze.

Ciała zabitych są zniekształcone do niepoznania. Liczba ofiar prawdopodobnie wzrośnie, ponieważ stan kilku rannych jest niezwykle ciężki. Poza tym nie wiadomo czy pod gruzami nie znajdują się jeszcze zabici i ranni.

List pasterski biskupów Rzeszy

Berlin. (PAT) List pasterski episkopatu niemieckiego, ogłaszany zwykle po naradzie biskupów w Fuldie, tym razem dłuższy czas nie był opublikowany. Dopiero teraz odczytano go w niektórych diecezjach.

W odróżnieniu od szeregu dawnych listów obecny nie ma charakteru agresywnego i omawia z wyraźną powściągliwością stosunki między Kościołem a państwem, chociaż stanowczo staje na gruncie poglądów Kościoła w sprawie wychowania młodzieży

i nauki religii w szkołach. We wszystkich pozostałych diecezjach list odczytany ma być podobno w niedzielę.

Z kół katolickich donoszą, iż projekt przedstawiony był przez specjalną delegację w Watykanie, a w ostatecznej redakcji również brał udział nuncjusz w Berlinie, Orsenigo. Podczas pobytu w Rzymie otrzymał on jakoby nowe instrukcje w sprawie rokowań z rządem Rzeszy na temat położenia Kościoła w Niemczech.

Szajka porywaczy dzieci przed sądem

Katowice. (AJS) Na 6 października wyznaczono termin przed Sądem Okręgowym w Katowicach w głośnej sprawie porywaczy dzieci: 24-letniej Agnieszki Pudelkówny i jej narzeczonego Jana Grabiwody oraz Doroty Siadek-Lehmanowej i Ignacego Siadka, którzy w dniu 16 lipca rb. porwali 8-miesięczną córeczkę urzędnika „Wspólnoty Interesów” Byrtusa.

Przypominamy, że Pudelkówna spotkawszy na pl. Andrzeja służącą Byrtusów, wysłała ją do domu, pod pretekstem, że chlebodawczyni zaniemogła, a w czasie kiedy dziewczyna

się oddaliła, ukradła wózek z dzieckiem. Wózek sprzedała następnie bratu narzeczonego, a dziecko powierzyła Lehmanowej dla uzyskania okupu. Lehmanowa wraz z Siadkiem, kiedy przez radio rozgłoszono o porwaniu dziecka, zainscenizowali znalezienie w krzakach ogródków działkowych obok garażów samochodowych przy ul. Mickiewicza.

Po dłuższym śledztwie całą szajkę zdemaskowano i osadzono pod klucz. Obecnie rozegra się epilog tej sprawy przed sądem.

Nowi ludzie w związkach zawodowych ZSRR

Moskwa. (PAT) Według dotychczasowych danych, na 33 zjazdach związków zawodowych usunięto i wybrano nowych członków centralnych komitetów w 90 pct, przydania w 92 pct, przewodniczących w 55 pct, a sekreta-

rzy w 85 pct. Z ogólnej liczby 35.812 przewodniczących faktycznych komitetów lokalnych usunięto i wybrano nowych 21.420.

Powyższe dane wskazują, że cały aparat administracyjny związków za-

wodowych został faktycznie rozbity, gdyż w niektórych wypadkach prawie całkowita zmiana personelu musi odbyć się ujemnie na samym aparacie.

„Trud”, organ związków zawodowych, omawiając wyniki wyborów pisze, że członkowie „wypędzają w ten sposób wrogów ludu i ich współpracowników”. Innymi słowy wrogowie ludu stanowią w niektórych wypadkach przeszło 90 pct ogólnej liczby funkcjonariuszy związków zawodowych. W jaki sposób mogło powstać takie położenie, dziennik nie wyjaśnia.

Projekty Kiepury

Wiedeń. (PAT) Jan Kiepura ba-wił tu parę dni w sprawach swego nowego filmu pt. „Czar Cyganerii”.

Film ten, zbliżony tematem do słynnej opery Pucciniego, również i muzycznie opiera się na jej motywach, pięknie opracowanych przez Roberta Stolza. Kiepura występuje wspólnie z Martą Eggert. Premiera w Warszawie ma odbyć się 30 bm. lub 1 października, a dopiero 7 października w Wiedniu.

Kiepura wyjechał do Warszawy, gdzie w niedzielę daje koncert na cele Funduszu Obrony Narodowej. Jednocześnie zakomunikował, że wszystkie przewidziane jego występy w Polsce, a więc we Lwowie, Poznaniu i Sosnowcu będą przesunięte na inny termin z powodu podpisania kontraktu na wyjazd do Ameryki.

W końcu października śpiewać będzie w operze wiedeńskiej w „Trubadurze”, w Neapolu w „Carmenie”.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań. 29. 9. 1937 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była spokojna.

W pożyczkach państwowych nie doszło wogóle do notowania.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. obracano jedynie 4½% złotowymi listami zast. serii L. po 55,— oraz 4% listami zast. konwert. po 50,—.

Z akcji bankowych poszukiwano Bank Polski po 108,— bez oddawców.

Cedula Urzędowa Giełdy Pieniężnej w Poznaniu.

Kurs w procentach nominalu wzgl. w złotych za sztukę.

Papiery procentowe

4½% złotowe listy zast. serii L. Pozn. Ziem. Kred. 55,— +
4% listy zast. konwert. oSTEMPL. P. Z. K. 50,— +
Tendencja spokojna.

Urzędowa cedula

Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań. 29. 9. 1937 r.

Standarty: 1) żyto 712 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies I. stand. 480 g/l., 4) owies II. stand. 450 g/l.

Ceny orientacyjne:

Zyto	22.25— 22.50
Usposobienie stałsze.	
Usposobienie stałsze.	29.50— 30.00
Jęczmień browarowy	23.50— 24.50
Usposobienie stałe.	
Jęczmień 700—717 g/l.	22.50— 22.75
Jęczmień 673—678 g/l.	21.50— 22.00
Jęczmień 638—650 g/l.	20.75— 21.25
Usposobienie stałe.	
Owies I stand.	21.00— 21.25
Usposobienie spokojne.	
Owies II stand.	20.00— 20.50
Usposobienie spokojne.	
Maka żytnia gat. I 0-50%	32.25— 33.25
Maka żytnia gat. 0-35%	30.75— 31.75
Maka żytnia gat. II 50-65%	28.75— 29.75
Usposobienie spokojne.	
Maka pszen. gat. I wys. 0-30%	49.50— 50.00
Maka pszena gat. I 0-50%	45.50— 46.00
Maka pszen. gat. I-A 0-65%	43.50— 44.00
Maka pszena gat. II 30-65%	40.50— 41.00
Maka pszena gat. II A 50-65%	35.50— 36.00
Maka pszena gat. III 65-70%	32.25— 33.25
Usposobienie spokojne.	
Otreby żytnie stand.	15.00— 15.75
Otreby pszenne grube stand.	16.25— 16.50
Otreby pszenne średnie stand.	14.75— 15.50
Otreby jęczmienne	15.25— 16.25
Rzepak zimowy	64.00— 56.00
Siemię lniane	44.00— 47.00
Gorzycza	38.00— 40.00
Groch Wiktoria	24.00— 25.50
Groch Folgera	22.50— 24.00
Mak niebieski	76.00— 79.00
Ziemiaki fabr. za kilo 1/8	18½
Makuch lniany w tafłach	23.50— 23.75
Makuch rzepak w tafłach	20.25— 20.50
Makuch słon. w tafłach 42—43%	24.75— 25.50
Srut Soja	24.50— 25.50
Słona pszena luzem	5.70— 5.75
pszena prasowana	6.20— 6.45
żytnia luzem	6.05— 6.30
żytnia prasowana	6.80— 7.05
owsiana luzem	6.10— 6.35
owsiana prasowana	6.60— 6.85
jęczmienna luzem	5.80— 6.05
jęczmienna prasowana	6.30— 6.55
Siano zwykle luzem	7.85— 8.55
zwykle rasowane	8.50— 9.00
nadnoteckie luzem	8.95— 9.45
nadnoteckie prasowane	9.95— 10.45

Ogólne usposobienie stałsze.
Ogólny obrót: 3596,7 tonn, w tym żyta 468 tonn, pszenicy 140 tonn, jęczmienia 988 tonn, owsa 30 tonn.

Niepowodzenia polityki sowieckiej

Mnożą się fakty, które świadczą o tym, że polityka sowieckiej Moskwy, dążąca do podminowania Europy celem wywołania powszechnej rewolucji, natrafia na coraz silniejszy opór i doznaje poważnych niepowodzeń. Ostatnim zdarzeniem tego rodzaju był układ śródziemnomorski, zawarty na świeżo ukończonej konferencji w Nyon. Jak wiadomo, Anglia w porozumieniu z Francją narzuciła innym zaproszonym państwom swój projekt zabezpieczenia żeglugi na Morzu Śródziemnym od korsarskiego niszczenia statków handlowych przez łodzie podwodne i ataki lotnicze. Obliczają, że od roku ucierpiałoby od tych napadów około 50 okrętów, a od 27 lipca r. zatopiono 18 statków różnych narodowości: 6 hiszpańskich, 2 francuskie, 2 angielskie, 1 włoski, 1 grecki, 1 duński, 2 rosyjskie i 3 niepełnego pochodzenia, płynące pod flagą brytyjską.

Kto zatopił — to nie zostało dotąd pozytywnie ustalone. Są co do tego tylko przypuszczenia, wiążące się ze stanowiskiem, jakie poszczególne państwa zajmują w sprawie wojny hiszpańskiej. Były także i formalne oskarżenia. Tak mianowicie, po zatopieniu dwóch statków rosyjskich na wschodnich wodach Morza Śródziemnego, Litwinów, jako minister spraw wewnętrznych Rosji Sowieckiej, wystosował do Rzymu brutalną notę, w której zwał odpowiedzialność na państwo włoskie i żądał odszkodowania i ukarania winnych. Minister hr. Ciano w sposób stanowczy odrzucił tę napastliwą i nie uzasadnioną notę rosyjską.

W poszukiwaniu autorstwa korsarskich napadów, uprawianych na prawo i na lewo, może dła zmylenia śladów, najlepiej może byłoby się oprzeć na argumentacji, którą dał komunikat oficjalny rządu w Salamance. Rząd gen. Franco, broniąc się przed podejrzeniami, rzucanymi w jego stronę oświadczył tam, co następuje: „Już to nie pierwszy raz się zdarza, że w przededniu zebrania się komitetu nieinterwencji i Rady Ligi Narodów czerwoni starają się aktami godnymi potępienia zatruć atmosferę międzynarodową i nie dopuścić ustalenia się nastrojów życzliwych dla sprawy narodowców hiszpańskich”. Otóż czerwoni, to nie tylko Hiszpania, ale i bolszewicy Rosjanie, a je steśmy przecież w okresie tworzącego się zblżenia między Anglią i Włochami i zmiany polityki angielskiej w stosunku do narodowców hiszpańskich.

Dość, że Anglia wraz z Francją wzięły na siebie techniczne zadanie zabezpieczenia na Morzu Śródziemnym żeglugi statków tzw. neutralnych, to jest nie należących do stron walczących w Hiszpanii. Włochy, tak jak i Niemcy, nie przyjęły zaproszenia i nie wzięły udziału w konferencji w Nyon, głównie z powodu uczestnictwa Rosji. Układ tam zawarty przewiduje udział Włoch w akcji kontrolującej, jednak w ograniczonym zakresie, gdyż jedynie na wodach mórza Adriatyckiego i Tyrreńskiego. Rzym jednak żąda zmiany układu w tym sensie, aby Italia miała, na równi z Anglią i Francją, prawo kontrolowania i zabezpieczania żeglugi na całym obszarze Morza Śródziemnego. Można przewidywać, iż rokovania w tym kierunku podjęte zakończą się pomyślnym dla Włoch rezultatem.

Za to Rosja Sowiecka, tak jak Rumunia i Bułgaria, ograniczyć musi swoją działalność kontrolującą do własnych wód terytorialnych na Morzu Czarnym. Dla udziału w ogólnym zabezpieczeniu żeglugi Rosja nie została wpuszczona na Morze Śródziemne.

Jest to niewątpliwa porażka. Ro-

sja jest wielkim mocarstwem, mającym pretensje do organizacji światowego „pokoju”. Związana jest przy tym z Francją traktatem wzajemnej pomocy, tzw. paktem wschodnim. Nic nie wskazuje, ażeby Francja czyniła była jakieś usiłowania w celu wprowadzenia Rosji do ogólnej akcji antykorsarskiej na Morzu Śródziemnym.

Czyżby zbliżała się chwila, w której Francja, pomimo iż znajduje się po rządami komunistycznego „frontu ludowego”, uzna za konieczne zmienić swoje stanowisko w stosunku do bolszewickiej Rosji? Do tej rewizji francuskiej polityki przynagla, jeśli nie zmusza, przede wszystkim sprawa Hiszpanii. Szanse rządów w Walencji i w Barcelonie, za którymi stoi bolszewicka Rosja, są coraz słabsze. Zwycięstwo gen. Franco i odbudowanie narodowej Hiszpanii staje się coraz pewniejsze. Rząd paryski nie okazywał sympatii dla „powstańców”, ale rozumie on, iż Francja, w interesie swego bezpieczeństwa, musi z Hiszpanią — taką czy inną — żyć w zgodzie i pokoju. Trzeba więc, idąc za przy-

kładem Anglii, nawracać z dotychczasowej drogi i w konsekwencji odsuwać się od Rosji Sowieckiej, która jest właściwym autorem zamętu i wojny domowej w Hiszpanii.

Poza Hiszpanią jest druga ważna sprawa: projekt nowego Lokarna. Czy Francja będzie się upierać, ażeby w tym projektowanym pakcie czy koncercie mocarstw europejskich zapew-

nić udział Rosji Sowieckiej? Może rząd paryski, wobec niepowodzeń Moskwy i zmieniającej się koniunktury, uzna za stosowne rozważyć kwestię, czy wprowadzenie Rosji do koncertu europejskiego jest wobec osi Rzym — Berlin w ogóle możliwe i czy dać ono może Europie pokój i równowagę.

Powtarzamy z naciskiem i byłibyśmy radzi, gdyby nas usłyszano w Paryżu, że równowaga europejska jest nad Wisłą, a Rosja Wisły już nie posiada.

JOACHIM BARTOSZEWICZ.

Cygaro Belweder

BELWEDER to cygaro typu holenderskiego, zawierające składniki hawańskie, jawańskie i brazylijskie. Cena 90 gr za szt. W opakowaniach po 5 cygar.

Książka o dzisiejszym ustroju Polski

Polskiemu piśmiennictwu prawniczemu przybyła poważna pozycja: pierwszorzędna praca, poświęcona prawu politycznemu Polski pomajowej. Zawdzięczamy ją prof. Wacławowi Komarnickiemu z Wilna, który też wśród uczonych polskich był najlepiej do niej przygotowany: wyklada prawo polityczne bodaj od chwili odbudowania Uniwersytetu Stefana Batorego; już po dwu latach ogłosił spory tom pt.: „Polskie prawo polityczne”, i zaraz potem rzecz zakrojoną na mniejszą skalę i przeznaczoną dla szerokiego kręgu czytelników pt. „Ustrój państwowy Rzeczypospolitej Polskiej” (wyd. II w r. 1934); nadto ogłosił wiele prac szczegółowych z tego zakresu, wśród których głęboką troską o stan naszych spraw konstytucyjnych wybijają się rozprawy pt. „O praworządność i zdrowy ustrój państwowy” (1928).

Obecnie wydane dzieło („Ustrój państwowy Polski współczesnej”, str. 440) jest ostatnie w tym szeregu. Wreszcie prof. Komarnicki przez siedem lat (1928—1935) był posłem na Sejm, gdzie z ramienia Klubu Narodowego występował czynnie we wszystkich sprawach związanych z konstytucją — walcząc przeciwko niefortunному pomysłom zarówno Bloku Bezpartyjnego, jak lewicy.

Myliłby się wszakże, kto by sądził, że gorący powiew tych walk przenika książkę: jest ona chłodna i beznamiętna, jak przystoi spokojnym rozważaniom naukowym w tak ważnej dla narodu naszego dziedzinie. Autor świadomie to sobie nakazał. „Mówiąc o zagadnieniach, tak żywo związanych z teraźniejszością, w pracach nad którymi uczestniczyłem na terenie parlamentarnym, świadomie i zdecydowanie unikałem traktowania przedmiotu pod kątem widzenia aktualnych tendencji politycznych. Za niewłaściwy w pracy naukowej uważam zarówno apologetyczny, jak i polemiczny tok wykładu: ani apoteozowanie, ani negowanie zawartych w nowej konstytucji

idei nie jest moim celem, ale ich krytyczny i obiektywny rozbiór.”

Myliłby się jednak i ten, kto by myślał, że ten spokój uczonego każe mu, jak się to nieraz zdarza unikać wydawania sądu co do wartości redakcyjnej, kodyfikacyjnej, prawnej i politycznej omawianych przepisów konstytucyjnych. Tak nie jest; sądy te autor wypowiada, jego obiektywizm nie wyłącza krytycyzmu, a krytyki te są właśnie tym poważniejsze, że trzymają się ściśle gruntu naukowego, tym dotkliwsze, że autor wynika w myśli, w intencje twórców konstytucji 1935 roku, dostrzega i tłumaczy wiele rzeczy, z których oni prawdopodobnie nieraz nie zdawali sobie sprawy i co więcej: stara się, jak przystoi badaczowi, dać możliwie logiczną i pozbawioną sprzeczności wewnętrznych konstrukcje przepisów konstytucji kwietniowej.

Słowem, mamy pierwsze naukowe opracowanie ustroju, opartego na ustawie 1935 r., i to opracowanie doskonałe. Jest to nie tylko wzorowy podręcznik uniwersytecki, ale dzieło, które z zajęciem i pożytkiem czytać będzie każdy, kto się stanem odbudowanego państwa i losami narodu interesuje.

Bardzo trafne jest już wprowadzenie w aktualność: prof. Komarnicki przypomina na wstępie fakt, którego doniosłości nigdy w pełni nie będziemy mogli docenić: przerwanie, przez rozbiory ciągłości rozwoju ustrojowego Polski. Naród polski związany został z obcymi ustrojami państwowymi, a niepodległość odzyskał wtedy, gdy państwa europejskie zaczęły wykazywać poważne niedomagania ustrojowe. Ani te niedomagania nie mogły pozostać bez wpływu na odbudowujące się państwo, ani przedrozbiorowe tradycje polityczne, na sto lat przytłumione, nie mogły nie odezwać się w życiu narodu z chwilą, gdy odzyskał wolność.

Tak w krótkim rzucie nawiązuje autor do przeszłości dalszej. Przeszłości bliższej poświęca słusznie o wiele więcej miejsca mówiąc o genezie konstytucji dzisiejszej: odbudowanie pań-

stwa, okres przejściowy, konstytucja 1921 r. i system polityczny, który się na jej podstawie wytworzył, zamach 1926 r. i stosunki pomajowe, wreszcie długie, nieprawdopodobnie pokrecone dzieje zmiany konstytucji — to wszystko zostało wyłożone dokładnie, z poparciem dokumentów, z uwzględnieniem całej literatury przedmiotu.

I tu także spokój ani na chwilę nie opuszcza autora. Mówiąc np. o słynnej „uchwale” z 26 stycznia 1934 r., która „teży” Bloku Bezpartyjnego zrobiła tekstem ustawy, czyni to w taki sposób, jakby w seminarium tłumaczył studentom, że w swych wywodach pod względem prawnym błędzą od początku do końca.

Część druga przedstawia system prawno-polityczny konstytucji kwietniowej. Tu mamy naprzód gruntowny rozbiór „dekalogu” czyli też ideologicznych, w którym autor stwierdzając, że konstytucja 1935 r. usunęła pojęcie narodu, dowodzi, dlaczego ten wstydlivy zabieg prawniczo jest zupełnie nieuzasadniony, a wykładając frazeologię uniwersalistyczną też wskazuje, że o twierają one drogę szerokiej interwencji państwa w całym życiu społecznym, co może „przybrać postać etatyzmu, planowej gospodarki, syndykalizmu, a nawet kolektywizmu”.

Na czoło rozważań o nowej organizacji państwa wysuwa się naturalnie charakter i niezwykła rola zarządu Prezydenta Rzplitej. Przedstawiając ogrom władzy tego urzędu, który konstytucja chciała uczynić jedynym ośrodkiem najwyższej decyzji w państwie, prof. Komarnicki nie zapomina podkreślić nieprzewidzianego dualizmu, który przemienia „zasadę koncentracji władzy w rękę Prezydenta R. P. na współrzędny (duumvirat) Prezydenta Rzplitej i Generalnego Inspektora”; przytacza też charakterystyczne oświadczenie gen. Feliksa Sławoja-Skiadkowskiego w Sejmie: „Mam zaszczyt przedstawić się Wysokiej Izbie: z rozkazu Prezydenta Rzplitej i gen. Smigłego zostałem premierem”, oraz jego okólnik z 13 lipca 1936 r. o tym wyjątkowym stanowisku Generalnego Inspektora.

Kompetencje rządu i izb sejmowych zostały przedstawione dokładnie, przy czym ich rozwój występuje niezmiernie pouczająco, nawet w takich szczegółach, jak stały wzrost władzy marszałka Sejmu. Po analizie stanowiska konstytucyjnego sił zbrojnych, sądownictwa i administracji autor charakteryzuje na ostatku stanowisko obywateli Rzplitej. Ileż to można się nauczyć!

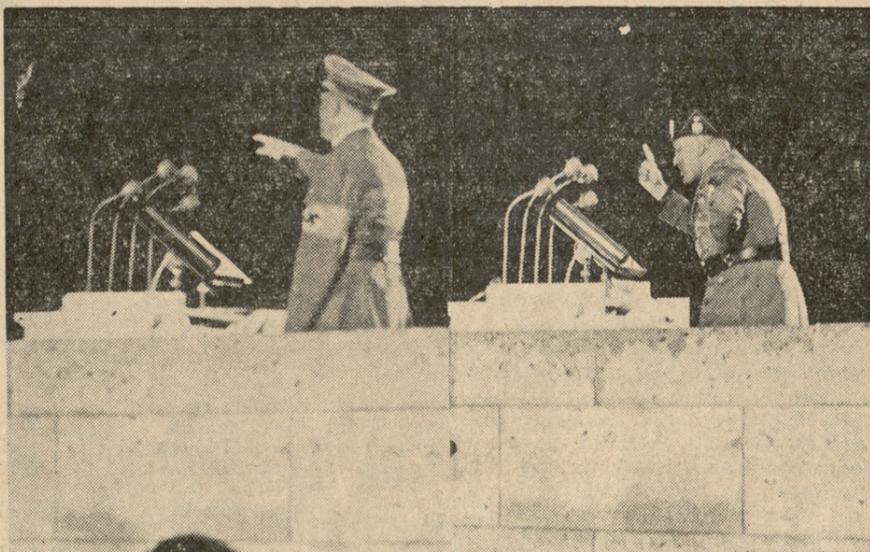
...Było tylko czytać. Ale o to nie ma obawy. Młodzież akademicka dostała w tej książce nie tylko podręcznik prawniczy, ale i wyborny przewodnik po trudnych nieraz do ogarnięcia meandrach i zakamarkach naszej państwowej rzeczywistości; społeczeństwo pozyskało dzieło, które wyczerpuje zagadnienie, a poziomem naukowym może stanąć obok doskonałych tego rodzaju prac w literaturze europejskiej.

BOHDAN WINIARSKI

Rozprawa Doboszyńskiego w grudniu?

K r a k ó w. (Tel. wł.) W Sądzie Okr. w Krakowie ogłoszona została lista rozpraw, które odbędą się w najbliższej kadencji. Kadencja ta rozpoczyna się w dniu 16 października, a kończy 4 grudnia r.

Wywołała ona olbrzymie zainteresowanie ze względu na szereg ciekawych i głośniejszych spraw, które znajdują się na jej wokandzie. Sensacją jednak wywołał brak w terminarzu procesu inż. Doboszyńskiego. Proces Doboszyńskiego prawdopodobnie rozpocznie się po wyczerpaniu wszystkich spraw, tj. z początkiem grudnia.

FUEHRER I DUCE NA JEDNEJ TRYBUNIE
Hitler i Mussolini przemawiają podczas wielkiej manifestacji na Malfeldzie pod Berlinem.

Proces b. starosty Wąsa rozpoczęty

(Od własnego korespondenta „Kuriera Poznańskiego“)

Przemysł, 28 września

Przed Sądem Okręgowym w Przemysłu rozpoczęła się w dniu dzisiejszym sensacyjna rozprawa przeciwko głośnemu staroście jarosławskiemu Piotrowi Henrykowi Wąsowi i towarzyszącym, oskarżonym o popełnienie szeregu przestępstw z chęci zysku. — Trybunałowi przewodniczył wiceprezes Sądu Okręgowego Haszczyk, wotują ss. S. O. Rzeszutko i Gottas. Oskarżonych broni wyłącznie adwokat Żydzi z wyjątkiem oskarżonego Romanowa, którego zastępuje adwokat Melnyk. Zwraca uwagę fakt, że jednego z głównych oskarżonych dra Holzbergera broni prezes P. P. S. adw. Grosfeld, mimo że starosta Wąs na równi z resztą opozycji bez miłosierdzia tępił w Jarosławiu socialistów.

Obszerny akt oskarżenia obejmuje 130 stron druku. Oskarżenia odpowiadają z wolnej stopy i wszyscy na rozprawę przybyli. Ławę oskarżonych zajmują w następującym porządku: jedyny oskarżony Żyd w tym procesie dr Ignacy Holzberger, b. kierownik ośrodka zdrowia w Jarosławiu, Aleksander Straus, skarbnik Wydziału Powiatowego, b. starosta Piotr Henryk Wąs, oraz niżsi funkcjonariusze Wydziału Powiatowego Jan Romanow i Józef Siwiec.

W pierwszym dniu rozprawy zdołano tylko odczytać akt oskarżenia. Brzmi on niezwykle sensacyjnie, bo okazuje się, że starosta Wąs i towarzysze nie gardzili przy popełnianiu nadużyć nawet kwotami śmiesznie małymi. Tu należy dodać, że p. Wąs, skromny urzędnik kolejowy w jednym z miasteczek Wielkopolski, ku zdumieniu wszystkich znajomych został pewnego pięknego dnia nagłe starostą w Jarosławiu, chociaż nie posiadał w tym kierunku żadnych kwalifikacji. Na ślad afery trafiono dość przypadkowo. Policja otrzymała anonimowe doniesienie, że dr Holzberger uprawia niedozwolone manipulacje receptami lekarskimi. Przeprowadzone badania doprowadziły do wykrycia nadużyć w zupełnie innych sferach, niż te, na które z początku zwrócono uwagę. Okazało się, że pieniądze publiczne przywłaszczano sobie w sposób zuchwały z Powiatowego Ośrodka Zdrowia, Komitetu Kolonij Letnich, Wydziału Powiatowego i z Komitetu Pomocy Ofiarom Powodzi.

Oskarżenia nie mieli zbyt wielkich wymagań. Z równą ochotą sprzeniewierali małe, zaledwie kilkozłotowe kwoty, jak i większe sumy. Np. oskarżony dr Holzberger podrobił kilkadziesiąt kwitów za rzekome pranie bielizny w ośrodku zdrowia i z tego tytułu sprzeniewierzył 390 zł. Powiatowy Ośrodek Zdrowia posiadał własne dochody z lampy kwarcowej i Roentgena. I z tego tytułu p. Holzberger inkasował pieniądze dla siebie. Nie gardził on też fałszowaniem innych kwitów, np. na roboty lakiernicze.

Podobnych nadużyć dopuszczał się oskarżony Straus, który znowu głównie działał w Komitecie Kolonij Letnich. Stamtąd defraudował przeszło 1000 zł.

Podwładni głównego oskarżonego Wąsa kradli na lewo i prawo, bo wiedzieli, że i on nie gardzi groszem publicznym. Przestępstw p. Wąsa polegały również na odpowiednim preparowaniu kwitów. Np. wyjeżdżał p. starosta na lustrację czy choćby rozrywko-wą eskapadę w powiat, albo nawet do Lwowa, to choć wyjeżdżał autem służbowym, wystawiał kwity na bilety kolejowe i często inkasował za nie pieniądze tak z funduszy starościńskich, jak równocześnie z funduszy Wydziału Powiatowego. Pan starosta odwiedzał bardzo często różne lokale rozrywkowe i oczywiście nie kwapił się wyrównywać rachunków z własnych funduszy. Do aktu oskarżenia dołączone są kwity z rozmaitych restauracji, które wciągnięto do wydatków kolonij letnich. Nie trzeba dodawać, że chodziło tu przeważnie o restauracje żydowskie.

Oskarżony Wąs naiwnie się tłumaczył, że pieniądze wydał na przyjęcia

delegatów województwa, Min. Opieki Społecznej, a nawet miss Gof, delegatki Ligi Narodów.

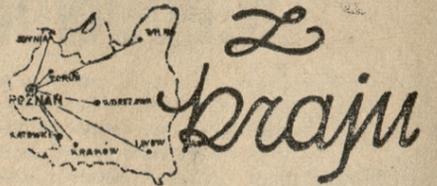
Przesłuchani świadkowie już w śledztwie kategorycznie zaprzeczyli, jakoby obrona b. starosty Wąsa była prawdziwa. Gospodarka oskarżonych komitecie kolonij wyglądała w ten sposób, że oskarżony Straus przywłaszczył sobie 902, Holzberger 1646 zł a Wąs, Straus i Holzberger wydali na wspólnie hulanki 579. Akt oskarżenia podnosi że osk. Wąs zapewne dlatego sprzeniewierzał nawet kwoty małe, że znajdował się w oplakanych stosunkach finansowych. Ani pobory, ani kwoty przywłaszczone nie wystarczały mu, bo np. w Komunalnej Kasie Oszcz.

w Przeworsku pożyczyl sobie 4 tys. zł, a w paru kasach jarosławskich 1000 zł. Jak stwierdzono, niektóre kwity podpisywała swoim panieńskim nazwiskiem obecna żona p. Wąsa (p. Wąs jest rozwodnikiem).

Z Komitetu Pomocy Ofiarom Powodzi osk. Straus sprzeniewierzył dodatkowo 550 zł. Właśnie oskarżony Straus współdziałając z Wąsem i Holzbergerem, ciągnął dla siebie największe „zyski“. W paru wypadkach fałszował kwity na kwotę dochodzące do 500 zł.

Wina ostatnich dwóch oskarżonych Romonowa i Siwca polega głównie na współdziałaniu w fałszowaniu kwitów. Tłumaczy się oni tym, że działali pod nieodpornym przymusem starosty Wąsa, o którym krążyła w Jarosławiu fama, że wszystko mu wolno i że za żadne przestępstwo kara go nie spotka.

Proces trwa.

TYFUS PŁAMISTY W CIĄGU ROKU UBIEGŁEGO

W roku 1936 zanotowano w Polsce, według danych Ministerstwa Opieki Społecznej, ogółem 9.755 zachorowań na tyfus płamisty, które w 234 przypadkach zakończyły się wynikiem śmiertelnym. Pod względem liczby zachorowań na tyfus przodują województwa wschodnie, z których pierwsze miejsce zajmuje województwo lwowskie z liczbą 711 zachorowań. Na drugim miejscu znajduje się woj. nowogródzkie (498 wypadków tyfusu płamistego), na trzecim stanisławowskie (478), dalej polskie (461), wileńskie, wołyńskie i białostockie. Natomiast na terenie województw śląskiego, pomorskiego i poznańskiego wypadków zachorowań na tyfus płamisty w roku ubiegłym nie stwierdzono.

Dane z lat ubiegłych wskazują na stopniowy spadek zachorowań z 42.724 w 1919 r. do 11.187 w 1923 r. Dalszy spadek zastrzymuje się na liczbie 1.640 w r. 1930, po czym ilość zachorowań na tyfus płamisty podnosi się z roku na rok do liczby 5.127 w r. 1934. Od 1926 r. do 1933 r. przeciętna roczna ilość zachorowań była mniejsza od liczby z roku ubiegłego.

W samej Warszawie zarejestrowano w roku ubiegłym 1.916 zachorowań na dur brzuszny, 2.996 zachorowań na płonicę, 3.536 na odrę i 1.400 na błonicę.

NOWE MOSTY DROGOWE

W bieżącym sezonie budowlanym w dziale państwowych mostów drogowych o większej rozpiętości Ministerstwo Komunikacji prowadzi szereg robót, z których najważniejszą, było całkowite ukończenie budowy mostu na Wiśle we Włocławku. Poświęcenie i otwarcie tego mostu nastąpiło 25 bm. W drugiej serii wielkich robót jest budowa mostu w Plocku, która postępuje rażno naprzód. Opuszczenie kesonów pod filarami dobiega końca. Cztery filary i jeden przyczółek jest już wykończony całkowicie. Roboty ziemne związane z budową dojazdów na prawym brzegu Wisły wykonuje Zarząd Miejski m. Plocka. Od strony Radziwia usypano już do połowy obrzymi nasyp, przeznaczony do toru kolejowego i dojazdu kolejowego oraz założono fundamenty wiaduktu na skrzyżowaniu tych dwóch dojazdów.

Dalej w województwie białostockim buduje się w Mostach stałe filary i przyczółki do nowego czteroprzęsłowego mostu stalowego przez Niemen. W województwie lwowskim trwa budowa mostu żelbetowego przez Oslawę w Zagórzcu o trzech przęsłach sklepionych. W województwie łódzkim będą wybudowane w rb. stałe podwoje do pięcioprzęsłowego mostu żelbetowego przez Wartę w Kole.

W województwie tarnopolskim odbudowa mostu granicznego przez Dniestr w Zaleszczykach jest na ukończeniu. Po stronie polskiej zmontowano już trzy przęsła stalowe, pozostałe dwa przęsła ma zmontować strona rumuńska. W Czortkowie w końcu bieżącego roku zostanie zmontowane nad Seretem przeszło stalowe na wybudowanych już przyczółkach. Otwarcie mostu nastąpi na początku roku przyszłego.

W województwie wołyńskim prowadzona jest budowa drewnianego mostu przez Horyń pod Dąbrownicą o długości około 400 m.

Przy zaporci stolca, dolegliwościach żołądkowych, bólach głowy, podrażnieniu nerwowym, bezsenności, osłabieniu i przynębnieniu, szklanka naturalnej wody gorzkiej Franciszka Józefa wypita rano, wzmacnia trawienie i pobudza do wypróżnień.
Tg 21 560

TRAGEDIA BEZROBOTNEGO GÓRNIKA

W Czeladzi koło Sosnowca zginął wśród tragicznych okoliczności w jednym z tzw. biedaszybów bezrobotny górnik Stanisław Samerski. Pracował on w głębokości 10 metrów wydobywając węgiel, gdy nagle oberwała się i zasypała go ziemia. Zagrożonemu górnikowi pośpieszono natychmiast z pomocą, która już miała wydać pomyślny skutek, gdy nagle nastąpiło ponowne oberwanie się ziemi. Wszelka pomoc wobec tego okazała się daremną.

ZWIĄZEK SZLACHTY ZAGRODOWEJ PODKARPACIA

Drobna szlachta zagrodowa na Podkarpaciu, której liczba jest dosyć znaczna i która zawsze pilnie trzyma się swych tradycji, przystępuje na 17 października zjazd do Lwowa. Według ustalonego już programu po mszy polowej odbędzie się w sali posejmowej zebranie, na którym założony zostanie Związek Szlachty Zagrodowej Podkarpacia.

NIE CHCĄ BYĆ RAZEM Z ŻYDAMI

Kilkudziesięciu straganiarzy w Radzyminie wystąpiło do zarządu miejskiego z prośbą o przydzielenie im osobnych miejsc na rynku, ponieważ nie chcą być tam pomieszani z Żydami. Zarząd miejski na razie jeszcze nie powziął decyzji w tej sprawie, ale krąży pogłoska, że się ustosunkuje do tego wniosku przychylnie.

JEŻELI CHCESZ MIEĆ BIELIZNĘ ŚNIEŻNEJ BIAŁOŚCI
JEŻELI CHCESZ MIEĆ CZYSTY, JASNY I WESOŁY POKÓJ
JEŻELI CHCESZ MIEĆ ŁADNIE WYGLĄDAJĄCY DOM
KOLORU CZYSTEGO BŁĘKITU

UŻYWAJ TYLKO

ULTRAMARYNY

Z MARKĄ FABRYCZNĄ KOŃ

EGZYSTUJĄCEJ OD ROKU 1872 FABRYKI CHEMICZNEJ

SETZER i WERNER SP. AKC. WARSZAWA UL SOLEC 39

PRZEDSTAWICIEL NA WOJEWÓDZTWO POZNAŃSKIE I POMORSKIE

KAZIMIERZ WINKLEWSKI, POZNAŃ, KILIŃSKIEGO 6 m. 3

dg 24 507

PRZEDSTAWICIEL NA POZNAŃ

STANISŁAW PRĄDZYŃSKI, POZNAŃ

UL. MATEJKI 49 m 3a

TELEFON NR. 41-25

Marka fabr.

Poważny głos przeciw nowym podatkom

W ostatnim numerze dwutygodnika „Polityka“ pojawił się wywiad z prof. Adamem Krzyżanowskim, znanym ekonomistą. Wywiad ten omawiamy w dzisiejszym artykule wstępnym. Poniżej dajemy streszczenie wywiadu.

Prof. Krzyżanowski stwierdza na wstępie poprawę koniunktury gospodarczej w naszym kraju, która wyszła od poprawy położenia wsi, zdaniem prof. K. wzrost cen płodów rolnych wywołał wzrost dochodów wsi, zwiększając tym samym zdolność nabywczą. Stworzyło to dla naszego przemysłu większy rynek zbytu; przemysł może więcej wytwarzać i zwiększyć zatrudnienie. We wzroście zatrudnienia widzi prof. K. istotny symptom poprawy koniunktury.

Fakt, że społeczeństwo nie odczuwa objektivnie poprawy swego położenia, tłumaczy prof. K. przede wszystkim wzrostem ilości ludności w naszym kraju. W ciągu dziesięciu ostatnich lat ludność wzrosła o blisko 4 miliony. Wskutek tego przy tym samym dochodzie społecznym dochód na głowę zmalał. Ponadto udział ciał publicznych w dochodzie społecznym jest znacznie wyższy obecnie, niż w okresie poprzedniej koniunktury. To sprawia, że dochody osób prywatnych są odpowiednio mniejsze.

Profesor K. za istotną i najważniejszą przyczynę wielkich rozmiarów kryzysu w Polsce uważa przeciążenie podatkowe. Twierdzi, że w latach dobrej koniunktury (1927—29) nie wzywał się wielkich nadwyżek budżetowych dla zmniejszenia stawek podatkowych. Prof. Krzyżanowski stwierdza w dalszym ciągu, że globalnie mamy raczej stały wzrost obciążeń. I dalej mówi: „W przeciążeniu podatkowym upatruje główną przyczynę anemii gospodarczej Polski. W stałym podniesieniu obciążeń widzę główny hamulec poprawy na większą skalę.“

W konkluzji prof. K. stwierdza, że trzeba przede wszystkim uniknąć bądź podwyższania stawek istniejących podatków, bądź tworzenia nowych. Wobec projektów podwyższenia podatku dochodowego oraz uchwalenia podatku komunalnego do podatku dochodowego prof. Krzyżanowski zajął stanowisko zdecydowanie negatywne, wypowiadając opinię, że każde podniesienie podatków zabija koniunkturę i w rezultacie grozi ubytkiem wpływów skarbu.

W dalszym ciągu swoich wywodów prof. K. zwraca uwagę na dodatnie skutki stosowanych dotychczas ulg podatkowych. Stwierdza, że tylko te formy działalności gospodarczej, które z ulg podatkowych korzystają, rozwijają się pomyślnie. Zdaniem prof. K. zmniejszenie stawek podatkowych musi i wzmocnić koniunkturę, i przysporzyć skarbowi większe dochody.

Na zakończenie dodał, że w chwili obecnej zagadnienie podatkowe a nie np. polityki kredytowej jest problemem kluczowym. Zaniedbanie obniżenia stawek podatkowych dzisiaj musi się zemścić. Podwyższenie podatków zabija koniunkturę i podważa równowagę budżetu. Kończąc swoje wywody prof. K. stwierdza, że obniżenie stawek podatkowych i niepowiększanie wydatków budżetowych jest dzisiaj jedyną właściwą drogą do utrzymania koniunktury i wzmocnienia jej tempa, do powiększenia wpływów skarbu, do istotnej równowagi budżetu, do zwiększenia naszego potencjału gospodarczego, a zatem i obronności, oraz do podniesienia stopy życiowej najszerzych mas ludności.

Bielizna damska i dziecięca
Gorsety, paski i biustonosze
Kałamaiski

P. 81 281/5-58.7. /80

Na pogorzalców wsi Roszki-Ziemaki

Personel wydawnictw Drukarni Polskiej Spółki Akcyjnej w Poznaniu	112,50 zł
Ks. G.	5,— zł
H. J.	1,— zł
Janina Kocińska, Szamotuły	5,— zł
J. K. Poznań	2,— zł
Bronisław Owcarz	0,50 zł
Karol Drajewicz, Stryj	2,— zł
Adwokat Władysław Iwanowski, Kalisz	5,— zł
Jan Siwiec, Wróblewice	1,— zł
Rudolf Barwiński, Szadek	1,— zł
Tow. Gimn. „Sokół“, Gostyń z okazji zniwnego strzelania	7,65 zł
Braetwo Strzeleckie Gostyń, z okazji zniwnego strzelania	30,— zł
Florian Ozdowski, Czerlin Rycerski	20,— zł
Dr J. Paryzek, Rybnik	10,— zł

Razem z poprzednio pokwitowanymi 2 358,14 zł

STRONNICTWO NARODOWE

KOŁO GÓRCZYN

Zebranie plenarne Koła odbędzie się we środę 29 września o godz. 19,30 w lokalu p. Spychały, ul. Marsz. Focha.

KOŁO WINIARY

Zebranie Plenarne Koła odbędzie się w niedzielę 3 października o godz. 14.30 w ćwiczeni „Sokoła“, ul. Obornicka.

Orędzie biskupów hiszpańskich

Biskupi hiszpańscy wydali wspólne orędzie do biskupów całego świata o wojnie domowej, które jest dokumentem wielkiej doniosłości. Podajemy z niego w skróceniu rzeczy najistotniejsze.

Po dłuższym wstępie charakteryzującym hiszpańską wojnę domową, oraz ustalającym stanowisko episkopatu wobec niej i powód wydanego orędzia, czytamy w nim m. i.:

„Twierdzimy nasamprzód, że wojna wybuchła skutkiem nieprzezwyciężonych błędów, jeżeli nie ze złej woli albo tchórzostwa tych, którzy mogli jej zapobiec, gdyby sprawiedliwie narodem rządzący.

„Pomińmy inne przyczyny mniejszego znaczenia: to prawodawcy z roku 1931, a potem państwowa władza wykonawcza nadała raptownie naszej historii kierunek, całkowicie sprzeczny z naturą i potrzebami ducha narodowego, a zwłaszcza z uczuciami religijnymi, przeważającymi w kraju. Konstytucja i ustawy świeckie, technące jej duchem, były gwałtownym i nieustannym wyzwaniem, rzuconym sumieniu narodowemu.

„Zniesienie praw Bożych i prześladowanie Kościoła osłabiło na drodze legalnej społeczeństwo w samej istocie jego życia tj. w religii.”

Dalej stwierdza orędzie biskupów: „W tym samym czasie w licznych i ważnych okolicznościach rząd odstąpił władzę motłochowi. Spalenie świątyń w Madrycie i na prowincji w maju 1931 r., rozruchy w październiku 1934 r., szczególnie w Katalonii i Asturii, gdzie anarchia panowała dwa tygodnie; burzliwy okres trwający od tego do lipca 1936 r., kiedy to zburzono albo sprofanowano 411 kościołów i popełniono około 3.000 ciężkich występów politycznych i społecznych, zapowiadało całkowity upadek autorytetu władzy, która często ustępowała wobec t a j n y c h związków, kontrolujących jej działalność.

„Polityczny nasz ustrój wolności demokratycznej zachwiał się przez arbitralne postępowanie władzy państwowej oraz przez koalicję rządową, fałszując wolę ludu i uciekając się do oszustwa politycznego w ten sposób, że przy wyborach do parlamentu z lutego 1936 r. prawica otrzymała 118 posłów mniej niż Front Ludowy, chociaż miała pół miliona więcej głosów, niż lewica; stało się tak, ponieważ unieważniono samowolnie głosy całych prowincji. Tak więc parlament opierał się na bezprawiu od samych początków.”

A stwierdziwszy następnie współudział agitacji bolszewickiej w przygotowaniach tłumy do wybuchu rewolucji, zaznacza dalej:

„Gdy Front Ludowy zwyciężył, Komintern uchwalił 27 lutego 1936 roku rewolucję hiszpańską i łożąc ogromne sumy, sfinansował ją. Pierwszego maja setki młodych ludzi domagało się w Madrycie publicznie „bomb, pistoletów, prochu i dynamitu dla bliskiej rewolucji”.

„Przedstawiciel ZSRR spotkał się 16 tego samego miesiąca w Domu Ludowym w Walencji z delegatami hiszpańskimi Trzeciej Międzynarodówki, a dziewiąty punkt ich układu brzmiał, jak następuje: — „Zlecić jednemu z sektorów Madrytu (oznaczonemu nr 25 i składającemu się z aktywnych policjantów), aby usunął osobistości wojskowe, które by mogły odegrać jakąś rolę w ruchu kontrewolucyjnym”.

„W tym samym czasie przechodzili milicjanci, tak w Madrycie, jak i w najodleglejszych wioskach przeskolenie wojskowe oraz otrzymywali broń, tak, że w chwili wybuchu wojny liczyli 150.000 żołnierzy szturmowych i 100.000 obrony.”

W pewnym czasopiśmie zagranicznym był postawiony zarzut, że gdyby gen. Franco nie był się zbuntował, to setki i tysiące zamordowanych kapłanów byłoby, mimo zbrodni czerwonych, zachowały życie i mogło pracować nadal. Na to orędzie:

„Na takie twierdzenie nie możemy się zgodzić, ponieważ byliśmy świadkami położenia w Hiszpanii na początku konfliktu. Prawda jest zupełnie inna; dokumenty dowodzą, że w drobiazgowo przygotowanym planie rewolucji marksistowskiej, która byłaby ogarnęła kraj cały, gdyby ruch obywatelsko-wojskowy nie był jej w porę w wielkiej części kraju zapobiegł, wytepienie kleru katolickiego i najwybitniejszych przedstawicieli prawicy było nakazane, tak samo jak sowytyzacja

przemysłu i zaprowadzenie komunizmu.

Jeszcze w styczniu rb. jeden z przywódców anarchistycznych oświadczył publicznie przez radio: „Trzeba sprawę przedstawić w prawdziwym świetle, a polega ona jedynie na tym, że wojskowi nas ubiegli, przeszkadzając nam w rozpętaniu rewolucji.

„Hiszpanii pozostał tylko ten wybór: albo zginąć pod ostatecznym uderzeniem niszczycielskiego komunizmu, już przygotowanym i postanowionym, jak to się stało w prowincjach, gdzie ruch narodowy nie zwyciężył; albo kosztem tytanicznych wysiłków spróbować, czy nie uda się odrzucić tego strasznego przeciwnika i ocalić podstawowe zasady życia społecznego oraz znamiona narodowe.”

*

Powstanie wojska wybuchło rok temu 18 lipca i zaczęła się wojna domowa. Orędzie biskupów podkreśla jednak, iż było to nie tylko powstanie wojska, lecz od samego początku przylączył się do niego zdrowy lud. Dlatego należy je nazwać ruchem obywatelsko-wojskowym. Nastąpił tym samym głęboki podział Hiszpanii na dwie części.

Dodać jeszcze trzeba, że powstanie nie wybuchło, zanim jego inicjatorzy nie przestrzegli władzy państwowej, aby środkami legalnymi przeciwstawiła się grożącej rewolucji marksistowskiej. Było to daremne.

Sily obywatelsko-wojskowe starły się od pierwszego dnia nie tyle z armią

Gdy chcesz zdobyć pozycję w towarzystwie, musisz wyglądać czysto i elegancko, bo „jak Cię widzą — tak Cię piszą”. Oddaj przeto rzeczy do Barwy — Kalamajskiego.

P 31,134-38,162

Z obrad urzędników państw. i samorząd.

W Piwnicy Ratuszowej w Poznaniu obradował zjazd delegatów Związku Okręgowego Stowarzyszeń Urzędników Państwowych, Samorządowych i Komunalnych Województwa Poznańskiego. Po zagajeniu obrad i powitaniu przybyłych prezes Związku, p. Józef Dziak dał krótki pogląd na pracę i działalność Związku w okresie sprawozdawczym, podkreślając konieczność współpracy ścisłej pracowników państwowych i samorządowych w Wojew. Poznańskim.

Na przewodniczącego zjazdu powołano p. B. Bederskiego, prezesa Rady Naczelnej Związków Zawodowych Pracowników Samorządowych R. P., na zastępcę p. Kazimierza Szramkiewicza z Leszna, na sekretarzy pp. Stanisława Mentzla i Piotra Jagielskiego, oraz pp. Wincentego Mleczaka i Ludwika Niedźwieckiego jako asesorów.

Sprawozdania z działalności rocznej przedłożyli pp. Stanisław Mentzel, Franciszek Krzyżański, Edmund Kokociński i Kazimierz Zysnarski. Po dyskusji tak zarządowej jak i komisji rewizyjnej udzielono pokwitowania.

W związku z projektowaną zmianą ustawy uposażeniowej dla pracowników państwowych wprowadzenie do niej 1) półautomatycznego względnie automatycznego awansu, 2) dodatków ekonomicznych (rodzinnych), 3) stworzenie w każdej grupie co najmniej 2 stopni osiągalnych przez urzędnika automatycznie po wysłużeniu pewnej ilości lat, 4) przyznaniu bezpłatnych biletów kolejowych dla urzędników oraz ich rodzin na wyjazd urlopowy, 5) podwyższenie poborów urzędniczych wobec znacznego wzrostu drożyzny od czasu wydania obecnie obowiązującej ustawy uposażeniowej, 6) zawieszenie działania ustawy zwalniającej nowe budowle od podatków od nieruchomości, 7) wystosować memoriał do czynników miarodajnych przeciw projek-

Ostrzeżenie. Ostrzegam każdego przed rozpowszechnianiem fałszywych poglądów, że żyje nad stan. Jeżeli wyglądam wytwornie przy małych wydatkach, to jedynie dla tego, że używam stały wydajnej pasty Erdal. Każdy, kto nosi obuwie o endonym polsku, osiągnięciem dzięki pasty Erdal, wygląda wytwornie i oszczędza pieniądze, gdyż Erdal konserwuje skórę i czyni obuwie trwałszym. Tajemnica: Użyć jak najmniej pasty Erdal, ale polerować miękkim sukniem aż do lśniącego polsku.

Tg. 21 562/8

Zamiast chłopców polskich — żydówki

Gdynia (Tel. wł.) Z nowym rokiem szkolnym dawne liceum handlowe w Gdyni przybrało nazwę gimnazjum handlowego. Ponieważ wychowankowie tej szkoły mają zapewnioną przyszłość w pracy zawodowej, więc nie dziwnego, że więcej jest zgłoszeń, niż miejsc w szkole.

Okazało się, że do szkoły nie można było przyjąć nawet tych wszystkich, którzy dobrze zdali egzamin wstępny. Dyrekcja szkoły wybrała sobie uczniów z pośród tych, którzy egzamin zdali. Okazywało się, że nie przyjęto w kilku wypadkach uczniów Polaków, natomiast przyjęto żydówki. Dosłowo-

nie: zamiast chłopców polskich — przyjęto żydówki

Niesłychany ten krok dyrekcji gimnazjum, która w ten sposób przyczyniła się do większego jeszcze zażydzenia handlu polskiego spotkała się chyba z natychmiastową reakcją ze strony powołanych czynników. Ponieważ w sprawie gimnazjum kupieckiego mają coś do powiedzenia nie tylko same władze szkolne, lecz także czynniki znające niebezpieczeństwo żydowskie, spodziewać się więc można, że dyrekcja poniesie natychmiast konsekwencje swego prowokującego rodzićów polskich kroku. (p)

FAKTY i OCENY

Ozon nie zastąpi ludziom powietrza

„Wielkopolanin” pisząc o poczynaniach „OZN” stwierdził, że zamiast zjednoczenia przyniosły one tylko dalsze rozbicie. Zjednoczenie bowiem dokonać się może jedynie pod sztandarem programu narodowej Polski.

Jak ozon w przyrodzie nie zastąpi ludziom powietrza, tak i „Ozon” polityczny nie zastąpi narodowi idei zjednoczenia.

Przeciw terrorowi

W związku z echem prasowym terrorku „Warszawski Dziennik Narodowy” pisze:

„Zaczytujemy się teraz w artykułach prasy „sanacyjnej”, która wymownie, z przekonaniem, z uczuciem, z patosem potępia ostatnie „samowole i gwałty fizyczne”. Któż nie byłby przekonany jej argumentacją, nie wzruszony jej apeli do patriotyzmu? Obóz „sanacyjny” ma zresztą sposobność wykazać o sobie w domu, jak serio bierze swoje obecne antyterrorowe przekonania. Nam, czytającym szumny frazes, że „walki ideowe tylko w płaszczyźnie ideowej rozgrywać się winny”, przypominają się mimowoli wielkie i długie walki ideowe, przeciw którym obóz pomajowy mobilizował nie idee, a fizyczne gwałty. Pamiętamy i szczyderce komentarze publicysty „sanacyjnego” do skarg na terror, tym wówczas obrzydliwszy, że stosowany przez obóz dysponujący aparatem represji urzędowej. Pisało się tam z kpinami o poślachkach skatowanego b. ministra. Również wyczyni bojówek w redakcjach i na zgromadzeniach są jeszcze w pamięci wszystkich.

„Piękne są wywody przeciw terrorowi. Ale czy nie uważa prasa „sanacyjna”, że terror zyskuje pomyślne dla siebie warunki tam głównie, gdzie walki ideowe są utrudniane lub uniemożliwiane? Gdyby życie zbiorowe narodu rozwijało się w warunkach normalnych, wypadki terrorku byłyby wyjątkowymi i spotykałyby się z mocną, jednomyślną reakcją społeczeństwa. Trzeba nie tylko zwalczać terror, ale i usuwać jego przyczyny.”

Przywrócić narodowi jego normalne funkcje życiowe — kończy swe uwagi dziennik — dajcie mu się rządzić, a przyjdą czasy, kiedy stanie się zbyt ciężkim mobilizowanie opinii publicznej przeciw terrorowi.

Echa zamachu na pika Koca

Jak donosi „Wieczór Warszawski”, wyznaczono już termin sensacyjnego procesu prasowego redakcji „ABC” przeciwko redakcji „Dobrego Wieczoru”.

„Chodzi o artykuł — pisze wspomniany dziennik — w którym „Kurier Czerwony” imputował „ABC”, że zna środowisko, skąd pochodziła bomba rzucona w Świdrach Małych. Sprawa znajdzie się na wokandzie sądu okręgowego dnia 4-go października rb. Na sprawę nie powołano żadnych świadków.”

Proces ten będzie pierwszym sądowym echem niewyjaśnionej dotychczas sprawy wybuchu bomby w posiadłości pika Koca.

Mussolini zmówił po niemiecku

Jak już donosiliśmy w depeszach, wygłoszone zostały wczoraj w Berlinie dwie mowy polityczne Hitlera i Mussoliniego. Mussolini wygłosił swą mowę w języku niemieckim, którym włada dobrze, aczkolwiek z wybitnym akcentem cudzoziemskim.

Wygłoszenie mowy politycznej przez szefa rządu w języku obcym jest w polityce zjawiskiem rzadkim. Niemiecy słuchacze żywo reagowali na mowę Mussoliniego przerywając ją często gromkimi oklaskami.

Oficerowie na stanowiskach cywilnych

Wczoraj zanotowaliśmy okólnik premiera Składkowskiego, polecający starostom złożyć prezesury organizacji społecznych. W związku z tym warto jeszcze zanotować inny okólnik, a mianowicie wydany przez ministra spraw wojskowych, gen. Kasprzyckiego.

Celem tego ostatniego okólnika jest przeprowadzenie wyraźnej linii podziału między oficerami w służbie czynnej, a oficerami, pozostającymi na stanowiskach cywilnych. Min. Kasprzycycki nakazuje mianowicie w swym okólniku, by oficerowie, zajmujący stanowiska w życiu cywilnym, dokonali w ciągu miesiąca wyboru między porzuceniem służby wojskowej i pozostaniem na stanowiskach cywilnych, a porzuceniem stanowisk cywilnych i powrotem do służby czynnej w armii.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Czwartek
KALENDARZ RZYMSKO-KATOLICKI
 Hieronima w. Remigiusza, Jana z D.
 KALENDARZ SŁOWIAŃSKI
 Imisława | Znatysława

Słońca: wschód 5,51, zachód 17,34
 Długość dnia 11 godzin 43 minut
 Księżyca: wschód 1,03, zachód 15,34
 Faza: 4 dni przed nowiem

Wrzesień
30
Czwartek

Ważne numery telefonów:
 Pogotowie rat.: 65-66 i 55-55
 Straż ogniowa: 19-57 30-50
 Policja: 42-21
 Pościły: 15-60 i 28-36
 Poczta taksówkowa: Grunwaldzka 77-72; Rynek Jeź 77-08; Klinika przy Polnej 74-02; Marsz. Focha (nar. Niegolewskich) 77-82; Plac Świetokrz. 49-80; Zielona (nar. Strzeleckiej) 50-35; Rynek Willecki 66-55; W. Garbary (nar. Wielkiej) 57-87

Poczt. biuro zleceń: 49-28. Zegarynka: 07. Centr. międzym. 00. Inf. tel. 09. Biuro napr. 08. Inform. dworc. 67-41. Dw. autob. 67-19. Lotnisko 78-45

Woda w WARCIE poziom: + 0,08 m. temper.: + 14,6

NOCNY DYZUR APTEK

Sródmieście: Apt. św. Marcina, ul. Fr. Ratajczaka 12. — Apt. Zielona, ul. Wrocławska 31. — Apt. pod Białym Orłem, St. Rynek 41. — Apt. Sapieżyńska, pl. Sapieżyński. — **Jeżyce:** Apt. pod Opatrznością, ul. Dąbrowskiego 76 (narożnik Staszica). — **Lazarz:** Apt. im. Matejki, ul. Matejki 1. — Apt. Plucińskiego, ul. Marsz. Focha 72. — **Wilda:** Apt. przy Bramie Willeckiej, Górna Wilda 3. — **Solacz:** Apt. przy ul. Mazowieckiej 12. — **Górczyn:** Apt. Karpińskiego, ul. Marszałka Focha 158. — **Debiec:** Apt. przy ul. Debieckiej 6. — **Poznań-Wsch.**: Apt. przy Krzyżu, ul. Główna 53. — **Staroleka:** Apt. miejscowa.

KRONIKA MIASTA POZNAŃA

W Poznaniu przed 10 laty

Dnia 29 września 1927 r.

Przewieziono z Rzymu do Poznania zwłoki śp. kardynała-męczennika Mieczysława Ledóchowskiego i przeniesiono je, przy olbrzymim udziale organizacji i całego społeczeństwa, w orszaku pogrzebowym, przy świetle pochodni, do Katedry, gdzie wystawiono je na katafalka. — J. E. ks. kardynał Prymas dr Hlond dokonał uroczystego otwarcia wystawy misyjnej w Muzeum sztuki kościelnej na Zamku.

W Wielkopolsce przed 100 laty

Dnia 29 września 1837 r.

Wobec klęski cholery azjatyckiej i z powodu braku lekarzy w Poznaniu, władze pruskie zezwoliły na powrót dra Karola Marcinkowskiego z emigracji do kraju.

OSOBISTE

— **Prezes Poznańskiego Obwodu Miejskiego LOPP**, sędzia s. a. dr Bronisław Taszycki, odznaczony został przez Zarząd Główny LOPP, złotym krzyżem odznaki I stopnia za wybitne zasługi, położone dla Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej. (n.)

— **Srebrne gody pp. Ligockich**. W dniu 2 października rb. obchodzą srebrne gody małżeńskie Jan i Pelagia z Marowskich Ligocy. Jubilat znany z owocnej pracy obywatelskiej i społecznej, jest dyrektorem Miejskiego Gimnazjum Kupieckiego i położył wielkie zasługi około wychowania całych zastępów młodzieży kupieckiej. Czynnym dawniej jako nauczyciel w Wojewódzkim Zakładzie dla Głuchoniemych pracował owocnie w stowarzyszeniach młodzieży. Również p. Ligocka znana jest z ofiarnej pracy w Miejskiej Deputacji Ubogich w dawniejszych latach. Msza św. na intencję Jubilatów odbędzie się w dniu jubileuszu w kościele parafialnym św. Michała Archanioła.

PODZIĘKOWANIA

— **Echo „Dnia Opieki“**. Zarząd Główny Stowarzyszenia Opieka Polska nad Rodakami na Obczyźnie składa serdeczne podziękowanie wszystkim, którzy przez współudział w kweście, oraz zadeklarowanie ofiar na listach składkowych przyczynili się do zebrania funduszy na akcję gwiazdkową dla polskiego wychodźstwa. (Wysyłkę opłatka i książek polskich).

Jednocześnie Zarząd Główny „Opieki Polskiej” prosi jeszcze raz, aby wszyscy, którzy do tej chwili list składkowych nie odesłali, zechcieli uczynić to w terminie najdalej do 10 października; termin ten jest ostateczny, ze względu na konieczność definitywnego zakończenia tej akcji.

POKAZY

— **Pokaz owoców będzie przy ulicy Grottgera 5**. Wielkopolska Izba Rolnicza podaje do wiadomości wszystkim zainteresowanym, że pokaz owoców w Poznaniu odbędzie się w dniach od 3 do 6 października rb. w sali Szkoły Rolniczej W. I. R. w Poznaniu, ulica Grottgera 5, a nie na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich, jak ogłoszono w poprzednich komunikatach.

WYSTAWY

— **Wystawa prac technicznych w Rybniku**. Zarząd Oddziału Poznańskiego Zw. Techników Rzeczypospolitej Polskiej niniejszym podaje do wiadomości członków, że Oddział Rybnicki projektuje urządzenie w Rybniku (Śląsk) wystawy prac technicznych. Celem tej wystawy ma być zapoznanie szerszego ogółu społeczeństwa z pracami techników ze wszystkich dziedzin

Interwencje w sprawie parcelacji majątków niemieckich

Przed Sądem Okręgowym w Poznaniu toczyła się rozprawa przeciwko pośrednikowi Niemcowi Jakubowi Meklemburgowi, zamieszkałemu w Poznaniu przy ul. Patrona Jackowskiego 35 m. 4, i pośrednikowi Władysławowi Bądkowskiemu, zamieszkałemu w Poznaniu przy ul. Bukowskiej 33, oskarżonym o usiłowane oszustwo.

Meklemburg trudnił się zawodem pośrednictwem wystosował dwa listy w języku niemieckim do Niemca Rudolfa Jakobiego, który pod Poznaniem posiadał wielkie gospodarstwo rolne o powierzchni 2 tysięcy morgów. W listach tych Meklemburg podawał Jakobiemu, że ma do niego pilną sprawę i prosił o chwilę rozmowy. Kiedy rozmowa doszła do skutku, Meklemburg oświadczył Jakobiemu, że jego majątek zostanie rozparcelowany, gdyż nawet znajduje się już na liście majątków, objętych parcelacją. Równocześnie oświadczył mu, że ma dobrego przyjaciela, który posiada rozległe w Warszawie stosunki, zna doskonale ministra Poniatowskiego, który nawet w czasie pobytu w Poznaniu u niego się zatrzymuje na noc. Przyjaciel ten — oświadczył Meklemburg Jakobiemu — sprawę pana może tak załatwić, że majątek pana na parcelację wystawiony nie będzie. Jakobi wraz z Meklemburgiem udali się do owego „przyjaciela”, którym okazał się Władysław Bądkowski, zam. przy ul. Bukowskiej. Bądkowski oświadczył, że sprawę parcelacji da się załatwić i majątek na parcelacji nie pójdzie, tylko to będzie wymagało kilku wyjazdów do Warszawy oraz kwoty 9 tysięcy zło-

tych, z czego 3 tysiące Bądkowski miał sobie zatrzymać, jako wynagrodzenie. Bądkowski zapewnił Jakobiego, że dostanie od min. Poniatowskiego na piśmie zaświadczenie i że majątek na wieczne czasy zostanie od parcelacji zwolniony. Bądkowski przy tym prosił o najściślejszą dyskrecję.

Jakobi z usług Bądkowskiego nie skorzystał i doniósł o wszystkim policji. W czasie przeprowadzonej przez policję u Meklemburga rewizji znaleziono spis większych majątków.

Na rozprawie obrońca osk. Bądkowskiego adv. Bojakowski oświadczył, że oskarżony Bądkowski nie chciał dopuścić się oszustwa, gdyż rzeczywiście takie sprawy z dobrym skutkiem załatwiał. P. Bądkowski załatwiał nadto i inne sprawy, jak udzielanie pożyczek z banków państwowych itp. P. Bądkowski posiada w Warszawie dobrego znajomego, jakiegoś rotmistrza z czasów legionowych, p. Jasińskiego (Warszawa, ul. Długa), który wśród władz centralnych ma stosunki bliżej p. Bądkowskiemu nieznanne i za grube pieniądze stosunki te dyskontuje. Z jego pośrednictwa korzystał p. Bądkowski i szereg spraw pomyślnie załatwił, m. i. sprawę właściciela ziemskiego, Niemca Otto, którego majątek za 6 tys. uchronił od parcelacji. Obrońca w imieniu oskarżonego wniósł o wezwanie tych dwóch świadków.

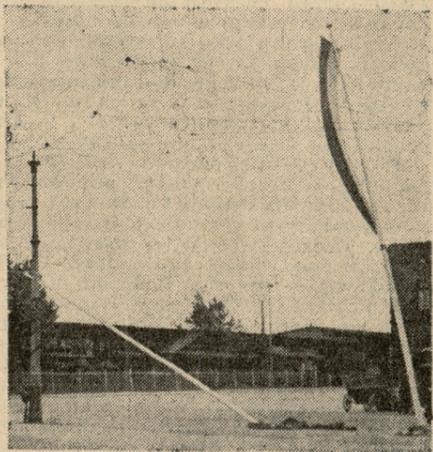
Sąd jednak wniosek ten odrzucił i po naradzie ogłosił wyrok, w którym skazał za usiłowane oszustwo Jakuba Meklemburga na 6 miesięcy więzienia, Władysława Bądkowskiego na jeden rok więzienia, przy czym wykonanie kary zawiesił im na przeciąg lat 3. (k)

techniki. Na wystawie można nadsyłać projekty prac technicznych, modele, fotografie, wydawnictwa, rysunki itp. Prace mogą obejmować wszystkie dziedziny techniki.

Zarząd Oddziału Poznańskiego Z. T. R. P. uprasza Szan. Kolegów o wzięcie udziału w wystawie, przy czym zauważa, że komitet wystawowy zamierza urządzić konkurs z nagrodami. Informację udziela Sekretariat Oddziału Poznańskiego Związku Techników R. P. w Poznaniu, ul. Rybaki 18 a m. 14 we wtorki i piątki od godz. 16,30—18,00.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Burza nad Poznaniem** przeszła w ciągu ubiegłej nocy. Rozpoczęła się ona o godz. 24 i trwała do godz. 3 rano. Opad był nieznaczny, wynosił bowiem zaledwie

Uszkodzone maszyny sztabarowe przed Dworcem Głównym.

3 mm. Wiatr towarzyszący burzy przeszedł szybko z południowego na zachodni i miał szybkość 15 metrów na sekundę, przy czym porywy dochodziły do 18 metrów.

W mieście poważniejszych szkód nie zanotowano, jedynie przed dworcem głównym wiatr porządkował maszyny sztabarowe, ustawione tam z okazji Tygodnia LOPP. (zk.)

RÓŻNE

— **Nowy rok szkolny w oświacie pozaszkolnej**. Inspektorat Szkolny Miejski w Poznaniu prowadzi będzie w roku szkolnym 1937-38 Uniwersytet Powszechny im. J. Kasprówicza, Ośrodek Społeczno-Oświatowy i bezpłatne wieczorowe kursy dokształcające w zakresie szkoły powszechnej.

Na Uniw. Powszechny im. J. Kasprówicza przyjmuje się mężczyzn i kobiety w wieku od 17 lat wwyż. Kurs dla tych, którzy ukończyli co najmniej 7 oddziałów szkoły powszechnej, trwa 3 lata. Wykła-

dy odbywać się będą w godzinach wieczornych. Słuchacze, stosownie do zainteresowania, mogą sobie wybrać grupę humanistyczno-społeczną, bądź też matematyczno-przyrodniczą. Przy Uniwersytecie im. J. Kasprówicza istnieje Kółko Przyrodniczo-Krajoznawcze im. dra F. Chłapowskiego i Kółko Absolwentów Uniw. Powsz. im. J. Kasprówicza.

Ośrodek Społeczno-Oświatowy przyjmuje młodzież pozaszkolną w wieku od 14 do 16 lat. Praca odbywać się będzie w następujących sekcjach: samokształceniowej, krajoznawczej, czytelnictwa, ogródków działkowych, modelarstwa L. O. P. P., świetlicowej, teatru kukielkowego, sportowej i chóralnej.

Bezpłatne wieczorowe kursy dokształcające dla młodzieży i dorosłych w zakresie szkoły powszechnej składają się z kursów I, II i III stopnia. Program ich obejmuje przedmioty z wiedzy ogólnej i nauki o państwie.

Wszelkich informacji udziela i zapisy przyjmuje Obwodowy Instruktor Oświaty Pozaszkolnej przy Inspektoracie Szkolnym Miejskim w Poznaniu (ul. Mickiewicza 27 m. 7) w czasie od godz. 12—15.

— **Strzelanie na rzecz bezrobotnych w Swarzędzu**. Obyw. komitet do walki z bezrobociem w Swarzędzu koło Poznania, chcąc wzorem lat ubiegłych pomóc swoim bezrobotnym, urządził od 2—22 października rb. strzelanie z wiatrówek dla zamiejscowych z cennymi nagrodami łącznej wartości kilku tysięcy złotych. — Pierwsza nagroda — stół rozkładany i 12 krzesel. Czysty dochód przeznaczony się na pracę dla bezrobotnych. Strzelanie odbywa się w dni powszednie od godz. 13, a w niedzielę od 11,30 na Rynku, w strzelnicy i przy hali targowej.

A więc wszyscy do Swarzędza! Dojazd autobusem albo koleją. (R.)

TARG NA PLACU SAPIEŻYŃSKIM

Dziś na targu na placu Sapieżyńskim placem (w zł za pół kg).

Nabiał: masło wiejskie 1.40—1.50, masło mlecz. 1.60—1.70, twaróg 0.25—0.30, śmietana (litr) 1.40—1.60, mleko (litr) 22—24, jaja (mendel) 1.35—1.40

Mięso: wołowina 0.60—1.00, wieprzowina 0.70—0.90, cielęcina 0.70—1.20, skopowina 0.80—0.90, słonina 0.90—0.95, kozina 0.50—0.60, smalec 1.25—1.30.

Drób i dziczyzna: kura 2.00—3.20, kaczka 1.80—3.00, perlica 1.80—2.40, gołąb 0.40 do 0.60, para kurczak 1.80—2.60, para kuropatka 1.80—2.00.

Ryby: (ryby śniecie 10—20 groszy mniej): karp 1.10—1.20, szczupak 1.30—1.40, lin 1.10—1.20, sandacz 1.80—2.00, okoń 0.70—1.00, karas 0.80—1.00, białe ryby 1.40—0.50, leszcz 0.50—0.70, węgorz 1.30—1.40, sum 1.00—1.60, dorsz dzielony 50—60.

Raki: 1.60—3.00 za mdl.

Jarzyny (w groszach): ziemniaki 3, buraki 5—10, pietruszka (pęczek) 10, seler (sztuka) 5—10, salata 5—10, szpinak 10—15, rzodkiewki 5—10, ogórki (mdl) 60—150, kalarepa 5—10, marchewka 5—8, kaliafor 5—15, pomidory 15—20, fasola 10—20, kapusta biała 10—15, wloska 15—20, morder 8—20 (główka).

Grzyby: kurki 10—25, borowiki 60—90, rydze 1.00—1.20, pieczarki 40—60, kozaki 30—40.

KRONIKA POWIATOWA

Pociągi popularne

Na Powszechny Festival Sztuki Polskiej w Warszawie organizuje Delegatura Ligi Popierania Turystyki w Poznaniu pociąg popularny z pobytom 2-dniowym w stolicy. Odjazd dnia 3. 10. o godz. 22.40 — powrót dnia 6. 10. o godz. 6.49. Bilety w cenie 14,30 zł do nabycia w kasach kolejowych i biurach podróży: Orbis i Wagons-Lits/Cook w Poznaniu. Bilet upoważnia do przejazdu w obie strony oraz zawiera kupon uprawniający do bezpłatnego wstępu: do teatru, na koncert festiwalowy, na wystawie dzieł L. Wyczółkowskiego w Zachęcie, Zamku, Łazienek, IPS-u, Galerii Sztuki Polskiej, Muzeum, na widowisko na Starym Mieście, do bezpłatnego udziału w loterii dzieł sztuki i książek, wreszcie do bezpłatnej informacji kwaterekowej w biurach Zw. Propagandy Turystyki. Uwaga! Pociąg składa się z wagonów pullmanowskich.

Do grodu Lecha! Delegatura LPT w Poznaniu organizuje wycieczkę poc. popularnym do Gniezna na VII. Jeździeckie Mistrzostwa Polski oraz na Zjazd Gwiazdzysty Automobilklubu Wielkopolski. Bilety w cenie 2,60 zł do nabycia w kasie kolejowej, Orbis i Wagons-Lits/Cook w Poznaniu. W programie wycieczki: wspólna msza św. w Bazylice Gnieźnieńskiej przed konfesją św. Wojciecha, zwiedzanie miasta i pomników z przewodnikami, powitanie uczestników Zjazdu Gwiazdzystego, od godz. 14-tej na hippodromie konkursy hipiczne z udziałem najwybitniejszych jeźdźców z całej Polski, od godz. 17 dancin. Odjazd z Poznania w niedzielę, dnia 3. 10. o godz. 7,38 — powrót o godz. 22,43.

zg 1205

Rewia Mód w Adrii

wzbudziła ogromne zainteresowanie. Salon mód Heleny Buchmanowej przygotowuje ostatnie kreacje Paryża i Wiednia. „Madame” (pl. Wolności) znana z gustu i elegancji wystawi modele kapeluszy. Tkaniny i jedwabie w ostatnich deseniach zademonstruje firma Fr. Woźniak. Futer ostatnie modele W. Wiśniewski. Rewelacje ubiorów męskich I. Konkiewicz. Poza tym biorą udział: obuwia Jan Olejniczak, Bogdan Zniński uzupełnienie stroju Panna, S. Zygadlewicz z nowościami paryskimi, Bazar sztuki ludowej pokaże rzeczy swojskie, modne fryzury pań I. Woźniak. Pokazy urozmaica, dancin — bridge i występy artystyczne. Konferensierka Zygmunta Makowskiego. To wszystko wroży imprezie wielkie powodzenie. **Cały dochód na biedne dzieci miasta Poznania.**

Rewia odbędzie się w niedzielę, dnia 3 października br. Wstęp 2,— zł. Początek o godzinie 9-tej.

zg 1200/1

Kto jedzie z nami oglądać polską jesień i polskie słupy graniczne? Związek Popierania Turystyki w Poznaniu zaprasza na wycieczkę niedzielna autobusami w Wielkopolska Kraje jezior, lasów i wzgórz. Trasa wycieczki, 180 km, prowadzi do grodu Halszki Szamotuł, gdzie odbędzie się wspólne nabożeństwo, dalej wyc. udaje się do Ostrogu, Sierakowa, Międzychodu i nad granicę państwa. W drodze powrotnej zwiedzi Pniewy. Wycieczkę prowadzi p. wiceprezes Z. P. T. prof. Jan Kilarski. Wycieczka wyruszy w niedzielę, 3. 10. o godz. 7 min. 30 z przed Bazaru Poznańskiego. Bilet na przejazd autobusem wraz z obiadem w Międzychodzie w cenie 6 zł można nabyć u portiera Hotelu Bazar, przy Al. Marcinkowskiego 10 do soboty godz. 15. Decyduj się póki są jeszcze bilety! Poznasz piękna część Wielkopolskiej Ziemi.

zg 1202

maślaki 20—25, zielone grzyby 20—25, sowy 15 do 20.

Owoce (w groszach): śliwki 30—40, cytryny 10—13, owoce suszone 80, jabłka 15—35, gruszki 20—30, borówki 60—70.

Od ostatniego targu potaniały grzyby i owoce.

KRONIKA WYPADKÓW

— **Osobliwa pomyłka**. W notatce pt. „Ofiary auta, motorowozu i roweru” podaliśmy na podstawie komunikatu prasowego policji, że samochód osobowy, własność p. Józefa Żulkowskiego, najechał p. Tadeusza Biedermana, mieszkającego przy ul. Marszałka Focha 177 i zламаł mu żebro.

W wyniku nieporozumienia cieszący się dużą popularnością właściciel „Drogerii Piastowskiej” p. Biederman, miał liczne pytania i wizyty znajomych, zapytujących się o jego zdrowie. Z trudem zdołał tylko wytłumaczyć, iż nie miał żadnego wypadku i musiał dowodzić, że mylna ta wersja powstała na tle jego czynności jako miejskiego opiekuna społecznego. Sprawa przedstawia się następująco: W dniu 22 bm. o godz. 15.30 przy zbiegu ulic Marsz. Focha i Emilii Szanieckiej najechał samochód ze znakiem A 68.456 ubożego miejskiego Józefata Żulkowskiego, mieszkającego przy ul. Marsz. Focha 177. Uderzony przez samochód p. Żulkowski odzyskał po wypadku na tyle siły, iż zdołał dojść do domu. Przywołany do chorego lekarz Miejskiej Opieki Społecznej dr Ignacy Hierowski stwierdził złamanie żebra. Wobec tego, że p. Żulkowski jest ubogim miejskim, p. Tadeusz Biederman, jako opiekun społeczny, złożył w komisariacie doniesienie z wnioskiem o leczenie Żulkowskiego na koszt Miejskiej Opieki Społecznej. Przy formułowaniu policyjnego komunikatu prasowego pomyłono na-

zwiska i z woli autora policyjnego komunikatu prasowego najechany ubogi miejski został właścicielem samochodu, a starając się o jego leczenie miejski opiekun społeczny ofiarą wypadku ze złamanym żebrzem. (kl.)

Z DNIA

— **Przeciętne ceny detaliczne**, notowane w Poznaniu w handlu detalicznym dnia 29 bm.: mleko niezbierane za litr 22—24 gr, masło mleczarskie I gat. 3,60 zł za 1 kg, masło II gat. 3,40 zł, wiejskie 3,20 zł, twaróg 80 gr, jajka 10 gr za sztukę. (sk)

KRONIKA SĄDOWA

— **Sfałszował pieczęć na wekslu.** — Przed Sądem Apelacyjnym w Poznaniu toczyła się rozprawa przeciwko 33-letniemu Tadeuszowi Mańczakowi, nieokreślonego zawodu, zamieszkałemu w Poznaniu przy ul. Grunwaldzkiej 18, oskarżonemu o sfałszowanie weksła na sumę 6.500 zł. Oskarżony Mańczak, nie posiadając stałej pracy trudnił się pośrednictwem w różnych transakcjach handlowo-kredytowych. M. i. starał on się w ubiegłym roku o kredyt wekslowy w wysokości 6.500 zł dla jednego z ziemian. W tym celu od owego ziemianina otrzymał weksel na 6.500 zł, który podjął się zdyskontować w Poznaniu. Na wekslu tym Mańczak przyłożył sfałszowaną pieczęć Zachodnio-Polskiego Zjednoczenia Spirytusowego i weksel ten usiłował zdyskontować.

Sąd Okręgowy skazał Mańczaka na jeden rok więzienia. Przed Sądem Apelacyjnym osk. Mańczaka bronił adw. Ettinger. Sąd Apelacyjny wyrok w całej rozciągłości zatwierdził. (k.)

Prawdziwy CHLEB LITEWSKI
tylko ze znakiem ochronnym firmy
Dr. A. WANDER
S.A.
KRAKÓW

ng 49 279

Z WIELKOPOLSKI

— *** GNIEZNO.** W czwartek 30 bm. o godz. 20 odbędzie się w sali Hotelu Europejskiego zebranie Stron. Narod. Referaty wygłoszą pp. dr Szałkowski — o samorządzie i o działalności Klubu Narodowego w Gnieźnie. Radzie Miejskiej i apt. Leon Waniorek — o miłości ojczyzny.

— W Świnarach spaliła się rolnikowi Józefowi Maciakowi stodoła wraz z młockarką, siewczarką, wialnią i różne ziemniaki wartości około 8 000 zł.

— *** INOWROCŁAW.** Pod przewodnictwem prezesa Dziocha odbyło się zebranie Tow. Rzem. Przemysłowego. Wygłoszono dwa odczyty na temat „Wielkopolska a etatyzm” i o troskach rzemiosła. Nad referatami wywiązała się obszerna dyskusja. Po omówieniu różnych spraw podatkowych postanowiono dnia 24 października rb. urządzić poświęcenie sztandaru.

— Na ostatnim posiedzeniu Rady Miejskiej zdecydowano podzielić miasta na cztery okręgi kominiarskie. Uchwalono zaciągnąć pożyczkę w wys. 26 000 zł w Funduszu Pracy w Warszawie na rozbudowę miasta. Dalej przyjęto do wiadomości plan oddziału gminy m. Inowrocławia. Chodzi w tym wypadku o wyprocesowanie przez dawn. „Terrangesellschaft” należności za grunty w wysok. 643 625 zł, która do sumy komisja oddziałowa rozłożyła na 50 równych rat rocznych przy minimalnym oprocentowaniu.

— Rolnik Mieczysław Majewski, lat 50, z Klepar pod Gniewkowem w przystępie depresji duchowej, wywołanej ciężkim położeniem materialnym, powiesił się w stodole. Denat posiadał 60-morgowe gospodarstwo. (mz)

Świeży Połów

wiezie powracający z Morza Północnego **Parowiec Rybołówey s/s „ADAM“**
Przybycie jego do Gdyni spodziewane jest **we wtorek, dnia 28 września 1937**
Sprzedaż ryb na Poznań prowadzi firma **Przemysł Rybny W. Sętkowski, Poznań-Zawady**
Z poważaniem
TWO DALEKOMORSKICH POŁOWÓW „POMORZE“
Sp. z o. o. w Gdyni ng 49c58 Tel. 30-55

STAN POGODY W POZNANIU
29 września 1937

Temperatura 7 godz. + 11,3, 13 godz. + 12,8.
Ciśnienie 7 godz. 752,1 mm. umiarkow.
13 godz. 754,6 mm.
tendencja barom.: ciśnienie warasta
Zachmurzenie
7 godz. pochmurno
13 godz. pochmurno
Wiatr
7 godz. kierunek zachodni, szybk. 14 m/sek.
13 godz. kierunek półn.-zach. szybk. 11 m/sek.
Opad
w ciągu poprzedniej doby (od godz. 7 rano dnia wczorajszego do godz. 7 rano dnia dzisiejszego) 3,0 mm., rodzaj opadu: deszcz.
Temperatura w dniu 28 września rb. była:
najwyższa + 21,9 o godz. 14
najniższa + 10,9 o godz. 5

Prognoza pogody na dzień jutrzejszy:
Nadaj pochmurno i chłodno, tylko przelotne przejaśnienia.

Zjazd piekarzy wielkopolskich w Krotoszynie

Krotoszyn. (jk.) Przy udziale delegatów z wielu miast Wielkopolski i Ziemi Kaliskiej odbył się ub. niedzieli w Krotoszynie doroczny zjazd oddziału poznańskiego Stowarzyszenia Właścicieli Piekarni R. P. Obradom przewodniczył p. Kazimierz Kopydłowski z Krotoszyna, który na wstępie powitał naczelnika Urzędu Skarbowego Siwińskiego, prezesa centrali Stowarzyszenia p. Magięrę z Warszawy oraz delegatów oddziału śląskiego i kieleckiego.

P. Kłaczyński z Pleszewa w zwięzłej opracowanym referacie przedstawił ciężkie położenie właścicieli piekarzy wielkopolskich. Sprawy podatkowe omówił p. Kopydłowski, a o zabiegach, mających na celu unormowanie czasu pracy w piekarniach, mówił p. Ludwicki z Poznania. Następnym mówcą był sekretarz generalny Stowarzyszenia p. Sadłowski z Katowic, który omówił wszelkie sprawy zawodowe, jak również przyczynę zubożenia piekarzy. Prezes zarządu centralnego p. Magiera z Warszawy zdał sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia za rok ubiegły, po czym nastąpił wspólny obiad, w czasie którego wniesiono wiele toastów na cześć centralnych władz Stowarzyszenia. Delegat z Pleszewa p. Kłaczyński złożył na ręce naszego korespondenta ser-

deczne podziękowanie pismom naszego wydawnictwa za życzliwe opiekowanie się stałym średnim. Przemówienie to przyjęte zostało hucznymi oklaskami zebranych.

Po obiedzie nastąpiła dyskusja nad referatami, w czasie której m. in. omawiano nierespektowanie szczególnie przez żydowskich piekarzy na terenie sąsiednich województw ustawy o poszanowaniu niedziel i świąt.

W końcu zebrani jednogłośnie przyjęli rezolucję, w której domagają się sprawiedliwego wymiaru podatku obrotowego za ostatni rok oraz obniżenia podatku dochodowego, bezwzględnego ustalenia kosztów produkcji za pieczywo, a w szczególności za chleb żytni z mąki 65 pct, moratorium w placeniu podatków i świadczeń socjalnych, pożyczek bezprocentowych na zakup surowca i odbudowę zrujnowanych warsztatów piekarskich, jak również scalenia podatku obrotowego od obrotu z mąki.

Obrady zjazdu, które toczyły się w serdecznej atmosferze i w prawdziwie polskim duchu narodowym, nacechowane były troską o podtrzymanie bytu dość poważnie zachwianych — a w strukturze naszego gospodarstwa narodowego doniosłą rolę odgrywających — warsztatów piekarskich.

Dwie ofiary Warty?

Trzech chłopców wypadło z kajaku — Dwóch nie wróciło do domów i nie wiadomo, co się im przytrafiło

Według obiegającej wersji, w Warszawie utonął miało wczoraj w nocy dwóch chłopców, jadących kajakiem.

Pomiędzy godziną 22,30 i 23 w pobliżu Czartorii usłyszano wołanie o ratunek. Nieznany jeszcze przechodzień wydobyl z Warty przemoczonego chłopca, który, jakkolwiek umiał pływać, był silnie wyczerpany z powodu przemoczenia ubrania.

Na miejsce przywołano patrol policyjny i pogotowie ratunkowe (66-66), które udzieliło chłopcu pomocy lekarskiej. Od chłopca dowiedziano się z trudem, że jechał wieczorem kajakiem od strony Staroleki. W drodze pomiędzy mostem św. Rocha i Czartorią kajak wyrzucił się i chłopiec wpadł w ubraniu do wody. Był to 15-letni Marian Różycki, mieszkający u rodziców przy ul. Bukowskiej 23.

Wobec tego, że od Różyckiego dowiedziano się, iż był w towarzystwie dwóch rówieśników, którzy również

wpadli do wody, wszczęto poszukiwania za jego towarzyszami.

Na miejsce domniemanego utonięcia kolegów Różyckiego wezwano pogotowie ratownicze miejskiej straży pożarnej, które przeszukiwało w nocy Wartę przy pomocy reflektora pomiędzy mostem Chwaliszewskim i mostem św. Rocha. Kilkogodzinne poszukiwania nie naprowadziły jednak na ślad rzekomych topielców. Również patrol policyjny komisariatu V przeszukał w ciągu nocy i dziś rano brzegi Warty na przestrzeni od mostu Chwaliszewskiego do Staroleki, gdzie jednak nie zauważono nic podejrzanego.

Jak stwierdzono dziś w południe, towarzyszami byli 15-letni Henryk Łuczak (ul. Piotra Wawrzyniaka 3) i 16-letni Kazimierz Bukowski (Dąbrowskiego 71).

Ponieważ do dzisiejszego południa chłopcy ci do domu nie wrócili, więc przypuszcza się, że ulegli wypadkowi.

których teraz udziałowcy muszą dopłacać. Stąd zrozumiałe rozgorzyczenie. (ko)

— W ub. wtorek rozpatrywał trójosobowy skład Sądu Okręgowego z Leszna, któremu przewodniczył s. o. Simiński, sprawe 18-letniego H. Zawartowskiego z Kielczewa o czynny nieładne z małoletnimi dziećmi od lat 7 do 13. Rozprawa toczyła się przy drzwiach zamkniętych. Po południu sąd ogłosił wyrok, mocą którego Zawartowski skazany został na łączną karę je-

Oszust-recydywista przed sądem

Nabierał naiwnych kmiotków, za co otrzymał surową karę

Kościąn. (ko.) Sąd Okręgowy z Poznania, wydział zamiejscowy w Lesznie, na sesji wyjazdowej w Kościąnie rozpatrywał sprawę niej. Romana Paternowskiego, sprowadzonego na rozprawę z więzienia leszczyńskiego.

Paternowski nie mając zezwolenia urzędowego założył fikcyjne biuro podań do urzędów i grasował po prostu wśród biednej ludności powiatów kościańskiego, leszczyńskiego, wolsztyńskiego, wmywając ludziom, że postara im się o renty po poległych na wojnie mężach i synach oraz o renty inwalidzkie itd. Przed sądem złożyło zeznanie przeszło 35 świadków, poza tym sąd odczytał jeszcze dalsze zeznania. Wynika z nich, że Paternowski po uprzednim „wywiadzie” zgłaszał się zawsze sam do poszkodowanych i za odpowiednią opłatą zapewniał pomyślne załatwienie sprawy. Czasem napisał jakiś list, lecz najczęściej dla omamiania naiwnych przedkładał im deklarację Izby Skarbowej z Poznania do podpisania, brak ponownie pieniądze, jak się udało to nawet i trzeci raz, i potem — „wiał”. W niektórych wypadkach zabierał nawet dokumenty. — Gdy ludzie nieufnie do niego się odnosili, to dla wyrobienia sobie „autorytetu” przyjeżdżał nieraz po godz. 10 wieczorem do poszkodowanych samochodem, z którego wysiadał zwykle „urzędnik starostwa” (taki sam oszust) i przekonywał ludzi i skuteczności „podań” Paternowskiego. To często odnosiło skutek i ludzie dawali dalsze zaliczki, które P. wraz z kolegami i „kobietkami” przepijał i przehułał. Ogółem poszkodował „pan agent” ludzi na przeszło 1.500 zł. Paternowskiemu towarzyszyła często samochodem Teodozja Tomaszewska ze Śniat, która za „przyrzeczoną” posadę gospodyni potoczyła P. kilkaset złotych na kupno motocykla. Do dziś

FORTEPIANY-PIANINA B. Sommerfelda
ciesząc się największym uznaniem i powodzeniem nie tylko w całej Europie lecz także za Oceanem
Pracujemy o żądanie katalogów jak również o zwiedzenie mego sklepu fabrycznego w Poznaniu, ul. 27 Grudnia 15
ok 49 441

den i pół roku więzienia. Sprawa ta smutnie świadczy o zwyrodnieniu wśród dorastającej młodzieży.

— Sekcja motocyklowa Kościańskiego Klubu Sportowego urządziła w niedzielę 3 października rb. pierwszy wyścig motocyklowy na ulicach miasta Kościąna o nagrody. We wyścigu mogą brać udział wszyscy stowarzyszeni i niestowarzyszeni motocykliści Kościąna i innych miejscowości. Zgłoszenia przyjmuje się do dnia wyścigu. (ko)

— *** OSTROW.** Miejszcowa placówka narodowego związku zawodowego „Praca Polska” urządziła w ubiegłą niedzielę w dużej sali Domu Kat. publiczne zebranie przy nader wielkim zainteresowaniu publiczności. Przewodniczył zebraniu prezes placówki p. St. Kotowski. Jako mówca programowy wystąpił delegat okręgowy p. Odrony z Poznania.

— Nowy oddział „Pracy Polskiej” utworzono w Ligocie.

— *** OSTROW.** W klasztorze ojców Pasjonistów w pobliskim Sadowiu odbyła się piękna uroczystość składania ślubów zakonnych. Klasztor ojców Pasjonistów, położony na uroczym wzgórzu, zwanym „Golgotą”, istnieje od lat 5.

Z POMORZA

— *** GRUDZIĄDZ.** Odbył się w Grudziądzu walny zjazd rzemiosła pomorskiego z udziałem ponad 100 delegatów. Obrady toczyły się w obecności przedstawicieli władz państwowych, samorządowych i miejskich. Po przemówieniach oficjalnych wygłoszono trzy referaty: „O rzemiosle jako fundamencie potęgi państwa”, „O zadaniach pomorskiego rzemiosła” i „O problemie młodzieży w rzemiosle”. Po ożywionej dyskusji nad referatami, uchwalono szereg rezolucyj. Na zebraniu popołudniowym dokonano wyboru nowego zarządu związku. Wybrani zostali p. Molin z Grudziądza jako prezes i p. Wiecek z Torunia jako jego zastępca, ponadto pp. Nogawski, Poznański, Zieliński, Talkowski i Grobelny z Grudziądza oraz Sinda z Torunia, Ostojski z Gdyni, Ligęziński z Brodnicy i Augustyński z Tucholi.

— Zonie sadowego J. Bobra w Rogaczewie skradziono 450 zł, które nieopatrnie przechowywała w szalasiu razem ze sprzątniętym owocem. (gn)

Nie samobójstwo, a nieszczęśliwy wypadek

Szubin. (sz) Jak wykazały dochodzenia sądowo-lekarskie, śp. Leon Malicki, nauczyciel tut. Zakładu Wychowawczego, nie popełnił samobójstwa, lecz podczas manipulowania nabiałą bronią spowodował wystrzał, który w skutkach był śmiertelny.

Zwłoki tragicznie zmarłego śp. Leona Malickiego przewieziono we wtorek po południu z kostnicy szpitala powiatowego do Poznania, gdzie zamieszkuje rodzina zmarłego. Przed kostnicą zbrali się wychowankowie Zakładu Wychowawczego wraz z dyrektorem, grotnem nauczycielskim i orkiestrą. Po przemówieniu dra Kurpisza orkiestra wykonała marsz żałobny.

KSIEGI STANU CYWILNEGO

Z a p o w i e d z i
Dnia 28 bm. wywieszono następujące zapowiedzi (osoby, przy których nie jest podana miejscowość, mieszkają w Poznaniu):
Urzędnik bankowy magister praw Zygmunt Lisowski w Warszawie i absolwentka U. P. Janina Piekarczykówna; elektrotechnik Joachim Marcinkowski i Helena Mikolajczakówna; robotnik Władysław Borucki i Magdalena Zawierta w Starolece-Wielkiej, pow. poz.; podoficer zawodowy Ignacy Olejniczak i Anna Hemmerling w Troszynie, pow. nowotomyski; mechanik Edmund Warczyński i Weronika Janczakówna; malarz Jan Dominiczak w Gnieźnie i pomocnica domowa Kazimiera Łukomska; rzemieślnik Władysław Gabryel i właścicielka sklepu Marta Zurawka; handlowiec Alfred Wojciechowski i Selma Goering; handlowiec Jan Cieluch i ekspedientka Józefa Nowacka; tloecznik Antoni Sprenger i Salomea Kowalówna; biuralista Antoni Świątkowski i ekspedientka Anna Grylewiczówna; kowal Andrzej Sołtyśiak i pracownica domowa Róża Idziakówna.

Z g o n y
Dnia 29 bm. zapisano następujące zgony: Pelagia Zbińska z domu Szydłowska, 78 lat; Pelagia Modzelowiczowa z domu Bartkowiakówna, wdowa, 63 lata.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

DZIŚ ODCZYT A. NOWACZYŃSKIEGO

W ostatniej chwili przypominamy, że dziś, we środę 29 bm. o godz. 20 w „Salonie 35” przemawiać będzie znakomity pisarz, Adolf Nowaczyński. Temat odczytu „Chopin i Mickiewicz w Wielkopolsce” wprowadzi słuchaczy w dziedzinę historyczno-biograficznych dociekań, jakim od dłuższego już czasu na terenie Wielkopolski poświęca się znakomity autor. Spodziewać się można, że zarówno interesująca treść, jak osoba świetnego prelegenta wzbudzą powszechne zainteresowanie i ściągają na odczyt liczne grono słuchaczy.

TEATR

Katowice — Wyspiańskiemu. Piszą nam z Katowic (ad): Za tydzień, 7 października Teatr katowicki im. Wyspiańskiego obchodzić będzie 15-lecie swej pracy. Z tej okazji wystawi Wyspiańskiego misterium narodowe „Zygmunt August”. Będzie też odśpiewane popiersie Wyspiańskiego w foyer teatru. W roli „Zygmunta Augusta” wystąpi p. Stefan Czajkowski z krakowskiego teatru im. Słowackiego, Barbarę grać będzie p. Barwińska. Muzykę podłożył A. Żuliński, reżyseruje dr L. Pobiegiel-Kielanowski, dekoracje art. mal. J. Jarnutowski.

Teatry Popularne w Łodzi. Donoszą nam z Łodzi (wp.): Dyrekcja Łódzkich Teatrów Miejskich postanowiła, celem udostępnienia sceny szerokim warstwowo-robotniczym, zorganizować kilka teatrów peryferyjnych, rozmieszczonych na różnych przedmieściach. Obok więc stałego Teatru Popularnego przy ul. Ogrodowej czynne będą w bieżącym sezonie teatry: w sali Geyera, w sali Klubu Pracowników Zjed. Zakł. Przemysł. K. Scheiblera i L. Grohmana i w sali „Niciarni” na Widzewie. Sezon w teatrze przy ul. Ogrodowej zainaugurowano komedią Stefana Kiedrzyńskiego „Ten stary wariat” w reż. S. Wronckiego. Po kilku dniach sztuka przeszła do dalszych teatrów peryferyjnych, a główny Teatr Popularny przygotował w międzyczasie w innym zespole sztuki Dickens’a pt. „Świerszcz za kominem” w reż. B. Dąbrowskiego, która po tygodniu znów powędruje do teatrów peryferyjnych. Znaczący jeszcze należy, że w teatrach peryferyjnych występować będą kolejno wszystkie siły Łódzkich Teatrów Miejskich.

Strindberg wraca do chwały. W Skandynawii przysłała powrotna fala Augusta Strindberga. W jego ściślejszej ojczyźnie, w Szwecji, teatr dramatyczny królewski w Sztokholmie przygotowuje tragedię „Folkungasaga”. Reżyserię prowadzi Olaf Molander, wybitny człowiek teatru, który od paru lat poświęcił się kultowi Strindberga.

MUZYKA

Koncerty Padeloup zaczynają się w Paryżu dn. 2 i 3 października. Będzie ich w sezonie 50, wszystkie pod batutą Alberta Wolffa.

Sowiecka konkurencja „Kozaków Dońskich”. Między popisami muzyczno-baletowymi na Wystawie Paryskiej znalazł się i „tanceczny chór Czerwonej Armii”. Składa się on z młodych żołnierzy i śpiewa pieśni ludowe oraz partie choralne z oper. Poza tym chórzyci tańczą, grają na balabajkach i na różnych innych instrumentach — czyli robią co tylko można, aby przekonać burżuazji Zachodu, iż w Czerwonej Armii jest wesoło i ładnie i że bolszewicy potrafili to samo, co umieli emigranci. Czerwoni artyści są oczywiście trzymany pod pilną strażą, aby który nie przełożył europejskiej nędzy, wyzysku i niewoli nad szczęście, jakim go darzy Stalin. Zdarzało się to już z marynarzami sowieckimi w portach europejskich, więc ostrożność jest zrozumiała.

NAUKA

700-lecie Franciszkanów w Polsce. Mija właśnie 700 lat od chwili, gdy na ziemi polskiej zbudowano pierwszy franciszkański klasztor. Był on dziełem ks. wrocławskiego Henryka i jego żony Anny, a powstał we Wrocławiu. O rozwoju tego zakonu w Polsce i jego działalności w Polsce napisał obszerną pracę ks. dr Kamil Kantak, pt. „Franciszkanie polscy”. Ukazał się tom I, który omawia historię zakonu w latach 1237—1517, na czas najbliższy jest przewidziana publikacja tomu drugiego o losach Franciszkanów w Polsce w wieku 16 do 18, a wreszcie na rok 1939 tomu III o Franciszkanach w 19 wieku. Tom, który obecnie mamy przed sobą omawia początki zakonu na Śląsku i rozwój pokrewnych mu Klarysek, w dalszych rozdziałach opisuje autor ustrój i życie wewnętrzne, działalność, a wreszcie kwestie specjalne, jako to: misję na Rusi, działalność wikariatu litewskiego i konwentów w Pruszech. (J. St.)

GO SŁYCHAĆ PRZEZ RADJO?

16 transmisji z Filharmonii warszawskiej przyniesie bieżący sezon słuchaczom Polskiego Radia. Będą one nadawane w piątki — oczywiście nie wszystkie, gdyż sezon Filharmonii ma o wiele więcej piątków. W poniedziałki wieczorem będzie nadawana symfonia w wykonaniu orkiestry Polskiego Radia.

POZNAŃ ZBIERA PIĘŚNI ŚLĄSKIE

Zakład Muzykologiczny Uniwersytetu Poznańskiego prowadzi jak wiadomo od dłuższego czasu systematyczną pracę nad zbieraniem pieśni ludowych wielkopolskich i pomorskich. Odbywa się ta praca w ten sposób, że pieśni ludowe nagrywa się na wałki fonograficzne, aby je następnie przez mikrofon utrwalił elektrycznie na płytach specjalnie przygotowanych. Z płyt tych można odtwożyć melodie spisując wiernie w autentycznej postaci, płyty zaś takie nie zużywają się tak szybko i są od wałków woskowych o wiele trwałe.

Nasz przez prof. dr Lucjana Kamieńskiego zorganizowany Zakład Muzykologiczny posiadał w ten sposób pierwsze i największe w Polsce archiwum fonograficzne, które nauce oddaje już teraz jak najpoważniejsze usługi.

Obecnie zasięg zbiorów Zakładu znacznie się rozszerza. Już w czasie wakacyj rozpoczął prof. dr Kamieński zbierać pieśni ludowe śląskie. Obecnie praca ta będzie prowadzona dalej, a to w okręgu Rybnika, Żor i w najbliższej okolicy. W tym celu prof. dr Kamieński oraz starszy asystent Zakładu a nasz referent muzyczny dr Zygmunt Sitowski w najbliższych dniach udają się na Śląsk, na parotygodniową wycieczkę naukową.

LITERATURA

G. O. Baxter: „Droga do San Triste”. Awenturzysta ta opowieść, przez „Rój” wydana, różni się od podobnych sobie sensacyjnie tylko wyborem przekładem, którego dokonała p. M. Wańkiewiczowa, lecz oryginalną treścią, o wiele bardziej pogłębioną psychologicznie, niż to bywa przy historiach z „Dalekiego Zachodu”. Tym razem idzie raczej o Południe: rzecz dzieje się w Meksyku i przewyższa fantastyką normalne gonitwy między bandytami a defektywami lub szeregami policji. Opowiadając te powikłania, pozabawitoby się czytelnika niespodzianki. Dość powiedzieć, że niezgodne z kodeksem karnym czyny bohaterów są zawsze równoważone jakąś charakterystyką dodatnią, więc bohaterstwem, zdolnością poświęcenia się, pogardą śmierci, czy lojalnością, główny zaś bohater w ogóle nie jest bandytą, za którego uchodził. Zupelna fantastyczność tła i zdarzeń przenosi wypadki w sferę niemal bajeczną, ale nadaje im swoisty urok, a przy tym trzyma czytelnika w nieustannym napięciu. Gdyby literatura „kolejowa” miała same tylko takie okazy, byłaby w pewnej mierze literatura bez cudzy-słowa. (I)

ARCHITEKTURA

Polska na „Expo”. Z Paryża donoszą nam (sp): Spośród mnożących się dalej głosów o udziale Polski w wystawie, najbardziej zwracają uwagę poglądy fachowych architektów obcych na pawilon polski. Są one bez wyjątku pochlebne, a popularnie zawsze argumentami technicznymi i estetycznymi. Londyńskie „The Architect and Building News” opisują pawilon polski szczegółowo. Najbardziej interesuje sprawozdawcę rozplanowanie pawilonu i rozwiązania, zagadnienia jakim był taki podział terenu, aby zachować stojące na nim drzewa. Zadanie to było trudne, to też sprawozdawca tak reasumuje swoją opinię: „Wynik jest równie oryginalny w wykonaniu, jak logiczny w koncepcji. Wywołuje też zdziwienie dla czego nie wpadli na podobny pomysł mni architekci, odpowiedzialni za budowę pawilonów narodowych, a którzy napotkali na te same trudności”.

VARIA

Dwutysiąclecie Augusta Caesara przypada, jak wiadomo, na rok bieżący. Rzym obchodził tę rocznicę wielkimi manifestacjami. Zainauguruje ją wystawa, która będzie otwarta dn. 23 bm.

ZE ŚWIATA FILMU

Jackie Coogan (recte Kohn), który w swoim czasie robił dużą karierę jako cudowne dziecko filmowe, przygotowuje sobie powrót na ekran. Reklama już puszczona w ruch. Pisma amerykańskie donoszą, że Coogan, który jest impresariem jakiegoś zespołu orkiestralnego, postanowił się ożenić i wrócić do filmu.

Opery na filmie. W Rzymie utworzyło się specjalne konsorcjum amerykańsko-włoskie, które będzie finansowało nakręcanie filmów operowych. Prezydentem jest syn Mussoliniego, Vittorio. Pierwszy będzie nakręcony „Rigoletto”, po tym „Tosca” i „Aida”. Śpiewacy wyłącznie włoscy, technicy amerykańscy z Hollywood.

Pisma nadesłane

„Orleta”. Nr. 1 (76). Treść: Cz. Piskorski: „Dziesiąty rok pracy”. — W. Golański: „Narodzenie”. — J. Siwik: „Rola „Orlat” w życiu młodzieży”. — F. Soltys: „13 lipca 1937”. — Z. Gromińska: „W zastępiej ławie”. — A. Milecki: „Czar wakacyjny”. — Obserwacje. — Z dni 1. z miesiąca. — W. Golański: „Przewrót”. — J. Mazur: „Cisza”. — „Powitanie”. — W. Golański: „Tęsknota”. — Z terenu szkolnego. — J. Stokłos: „Myślą ku Hruszowej”. — Na froncie wydawniczym. — W. Pomykał: „Tendencja czy idea? — Rozrywki umysłowe. — **Adm. Red. Poznań, A. Marcinkowski** 22.

GRENLANDIA PO POLSKU

Wiking coś przeszkrobał — Skąd się wzięła „Grenlandia”? — Nic prócz Eskimosów — Białe plamy na zielonej ziemi — A Polska? — Mamy już książkę — Wędrowcy, którzy mają dotąd wracać — I wracają z Grenlandii — Co przywożą?

Przed paru dniami wróciła z Grenlandii pierwsza polska wyprawa naukowa. Przybiła do portu w Gdyni i przywoziła, jak donosiliśmy na innym miejscu, obfity materiał naukowy.

Eryk Rudy był dzielnym wikingiem; musiał jednak coś przeszkrobać, skoro go skazano na trzyletnie wygnanie z islandzkiej ojczyzny. Kończył się prawie dziesiąty wiek po Chrystusie — w roku 983 zawiął do brzegów nowej ziemi dzielny żeglarz — wygnaniec, który chciał z tych lodów uczynić nowe tereny osadnicze dla swych współbraci w kraju.

Zapewne, aby ich zachęcić, nadał nieznaną ziemi nazwę: „Grenlandia” („zielona ziemia”) — chociaż właściwie roślinność nie rosła tam za wcale.

Dziś na południowych krańcach Grenlandii znajduje się czasem szczątki tajemniczych budowli. Podobno są to zabytki z czasów wikingowskich. W każdym razie jeszcze na kilkadziesiąt lat przed odkryciem Ameryki nadeszła ostatnia wtedy wieść z Grenlandii o potomkach Eryka Rudego i jego towarzyszy.

Szesnasty wiek przyniósł Danii nowe posiadłości, a w nich Grenlandię. Ciekawi, czy też żyją na niej jeszcze potomkowie Wikingów — wysyłają jedną wyprawę po drugiej na poszukiwanie. Na próżno! Są tylko Eskimosi; Danii udaje się ich nakłonić do przyjęcia protestantyzmu. Misjonarz Hans Egede pracuje bardzo gorliwie — a równocześnie razem ze swym synem zbiera materiały do dziś jeszcze cennego opisu obyczajów eskimoskich. Działo się to w początkach osiemnastego stulecia — powstają stałe osady i Grenlandia może już być zaliczona do tzw. „ekumeny”, czyli strefy zamieszkaney.

Aby białą plamę w tej części mapy świata zamienić na zarysowaną — wyprawy naukowe spędzają długie dni i noce na lodach niby-to zielonej wyspy. Anglicy, Niemcy, Amerykanie, Szwedzi, no i naturalnie gospodarze — Duńczycy coraz więcej przywożą stamtąd wiadomości. Wreszcie przed 60 niemał laty powstała stała Komisja Duńska dla naukowego badania Grenlandii.

No, ale co ma Polska wspólnego z tak odległą wyspą? — zapyta czytelnik. Czyżby powtarzał się stary koncept o „słoniu i sprawie polskiej”?

Otoż ma! Na lśniącym lodolodzie grenlandzkim łopotała tego lata na arktycznym wietrze polska flaga państwowa. Grenlandia gościła pierwszą i zapewne nie ostatnią polską wyprawę naukową. Właśnie w tych dniach jej członkowie powracają do Polski wioząc mnóstwo zbiorów, obserwacji, notatek i materiałów naukowych. Wiódł ich po lodowiskach i fiordach Grenlandii dr Aleksander Kosiba, lwowski geograf, uczeń prof. Eugeniusza Romera, badacz podbiegunowych stref i autor pierwszej polskiej książki o Grenlandii*).

Książkę tę wydała świeżo Książnica-Atlas we Lwowie. Tom liczy prawie pół setki stron; mnóstwo ilustracji, przeważnie z doskonałych zdjęć autorów, mapy i wykresy, między nimi zaś duża mapa Grenlandii z podaniem linii różnych wysokości całego lądu i z kierunkami niemal wszystkich ważniejszych wypraw naukowych. Rysunków i szkiców autora nie oszczędził pamiętny pożar w Książnicy-Atlasie; nie wszystkie dały się przywrócić do pierwotnej postaci. Ocean przepłynęły... we Lwowie sponęły, można by powiedzieć parafrazując znane „porzekadło” o morzu i Dunajcu w Pieniach. Autor zajmuje się dostępną Grenlandii, dziejami wypraw naukowych, klimatem, daje opis właściwego wnętrza, czyli lodolodu, zarys geologii i morfologii, przedstawia florę, faunę, wreszcie dorzuca ciekawe wiadomości o Eskimosach. Korzystał obficie z literatury naukowej, głównie duńskiej; zestawienie pomocniczych prac liczy

*) Dr Aleksander Kosiba: „Grenlandia”. Lwów 1937. — Książnica „Atlas”.

285 pozycji. Tyle już Grenlandii napisano — gdzie indziej...

Nie minęło jeszcze dokładnie dwadzieścia lat od chwili, kiedy na polityczną mapę Europy na nowo wprowadziła się Polska. Mając już dokąd wracać z dalekich podróży, rozpierzchni się nasi wędrowcy po szerokich szlakach świata. Kaukaz, dwukrotnie Andy, Atlas, dwukrotnie lody Szpicbergenu, Niedźwiedzia wyspa mgieł i wichurów... oto na grzędę zestawiony wykaz ziem, które Polacy spenetrowali w ostatnich sześciu latach. Łopotanie naszej flagi na egzotycznych wietrach jest bardzo romantyczne, lecz wyprawa naukowa powinna zakończyć się naukową publikacją z wynikami badań. Takie jest zasadnicze zakończenie i tego się wymaga od uczestników ekspedycji. Tymczasem, gdy o Polskę idzie, to, jak dotąd, łatwiej jest jednak wyjechać, niż opublikować swe badania. Powiał przecież jednak jakiś pomysły „halniak”, skoro polska literatura uzupełnia swe braki i coraz więcej książek podróżniczych sobie liczy.

Dr Aleksander Kosiba został przed trzema laty zaproszony do współudziału w duńskiej ekspedycji geodezyjnej, która miała za cel opracować mapę niezbadanych jeszcze terenów zachodniej Grenlandii. Nasz badacz posiadał fachowe wykształcenie w tym kierunku, bowiem przez dłuższy czas pracował przy fotogrametrycznym zdjęciu Tatr w grupie Politechniki lwowskiej. Rząd duński ułatwił drowi Kosibie pobyt na wyprawie; rezultaty naukowe były znaczne, a mimo, że nasz uczone zaangażowany został wyłącznie do prac Instytutu Geodezyjnego Danii — przywoził dla siebie tyle materiałów oraz spozstrzeżeń, że mógł po powrocie pokusić się o napisanie monografii Grenlandii.

Oczywiście praca nie jest zupełnie oryginalna; tamten pobyt w Grenlandii nie był okazją do zebrania oryginalnych obserwacji w takiej ilości, by starczyło na syntezę naukową. Teraz autor wrócił z własnej niejako wyprawy. Przywoził na pewno własne, cenne oryginalne materiały, które pozwolą opracować, jeżeli już nie syntezę, to w każdym razie ważne do niej przyczynki. W ten sposób, jeżeli co do Grenlandii książka poprzedziła wyprawę, to teraz wyprawa poprzedziła książkę, a może i książki, które wraz z innymi pracami naszych uczonych na obcych terenach, stawiają Polskę w rzędzie państw, którym naukowe badanie świata nie jest obce.

Dr Jerzy Młodziejowski
Poznań.

Jutro:

„CZYSTKA” SZTUKI
W PAŃSTWIE SWASTYKI
list z Monachium

Książki nadesłane

Mgr Mieczysław Tobiasz: „Pionierzy odrodzenia narodowego na Śląsku (1763—1890)”. Katowice 1937. Nakł. i druk. Księgarnia i Drukarnia Katolickiej.

Charles Ledré: „Zbrodnie frontu ludowego w Hiszpanii”. Katowice 1937. Nakł. Księgarni i Drukarni Katolickiej.

Ks. dr Edward Kozłowski: „Współczesne próby przebudowy ustroju społecznego a postulat katolicki”. Poznań 1937. Biblioteczka Akcji Katolickiej nr 68.

Józef Konieczny: „Problemy stanu robotniczego a katolickie postulaty społeczne”. Poznań 1937. Biblioteczka Akcji Katolickiej nr 59.

Marian Manteuffel: „Problem polskiego stanu średniego”. Poznań 1937. Biblioteczka Akcji Katolickiej nr 64.

Ks. dr Jan Piwowarczyk: „Przyszłość myśli katolicko-społecznej i możliwości jej realizacji”. Poznań 1937. Biblioteczka Akcji Katolickiej, nr 58.

Ks. dr Ferdynand Machay: „Problem wsi polskiej jako zagadnienie społeczne”. Poznań 1937. Biblioteczka Akcji Katolickiej nr 65.

Brunon Sikorski: „Zagadnienia polskiego stanu średniego”. Poznań 1937. Biblioteczka Akcji Katolickiej nr 61.

Ks. dr Marian Nitecki: „Jak żyjemy po śmierci? Karty z psychologii zagrobowej”. Warszawa 1937. Nakł. Autora.

Ks. Władysław Swoboda: „Dzieje kościoła w Kaźmierzu (Pom)”. Kaźmierz 1937. Nakł. ks. Faustmana.

Inż. Tadeusz Wereszczyński: „Dwa postulaty wobec zagadnienia przyszłej ordynacji wyborczej”. Szkic dyskusyjny. Lwów 1937. Skł. gł. Księg. Gubrynowicz i Syn

FELIETON KULTURALNY

DRUGI DZIESIĄTEK LAT „NAUKI POLSKIEJ“

Napisał dr Feliks Pohorecki

Dwadzieścia lat i dwadzieścia siedm tomów — Nauka dla społeczeństwa, czy społeczeństwo dla nauki? — Paradoxy życia i prawda naukowa — Nauki przyrodnicze wybiegły przodem — Inne niektóre zostały w tyle — Fizyka i kultura — Nowy pogląd na świat — Jak rosły i upadały „Ateny Wolyńskie“ — Nasza „morskość“ — Na nowym etapie.

Dwadzieścia lat już mija od ukazania się pierwszego tomu wydawnictwa „Nauka polska, jej potrzeby, organizacja i rozwój“, wychodzącego pod redakcją Stanisława Michalskiego, dyrektora Funduszu Kultury Narodowej. W obecnym roku wyszedł XXVII-my z rzędu tom, tak, że całość tej poważnej biblioteki, której patronuje Kasa im. Miąnowskiego, obejmuje już ponad 8000 stron (druk).

We wstępnej rozprawie Stanisław Ossowski nawiązuje do dawniejszych wywodów Bohdana Suchodolskiego o badaniu i nauczaniu. Suchodolski wyodrębnił był dwa skrajne stanowiska, zajmowane przez uczonych w stosunku do nauki. Przy stanowisku, nazwanym rzeczowym, cel pracy badawczej widzi się w samej produkcji naukowej, z drugiego stanowiska, zwanego humanistycznym, celem pracy badacza jest kształtowanie jego własnej osobowości, (co w dyskusji nazwano „sublimowanym egoizmem“). Stanisław Ossowski ujmując inaczej to przeciwieństwo dwu postaw względem nauki. Ujmuje je w radykalną formułę: nauka dla społeczeństwa czy społeczeństwo dla nauki? — i w rozprawie swej pt. „Nauki humanistyczne a ideologia społeczna“ — uznaje postawę pierwszą, utylitarną, za daleko bardziej powszechną. Dotyczy to w szczególności nauk o człowieku i o społeczeństwie, takich jak psychologia, socjologia, antropologia społeczna i ekonomia polityczna.

Ciekawe są wywody autora o potężnej, nieraz propagandowej roli naukowego dzieła. Weźmy dla przykładu obecny światowy kryzys, który zdaniem jednych jest przejściowym kryzysem koniunkturalnym, według innych — kryzysem strukturalnym, burzącym od podstaw cały dotychczasowy ustrój świata. Dzieło naukowe, które przekonująco przemawia za pierwszą hipotezą, przyczynia się zatem do osłabienia prądów rewolucyjnych w społeczeństwie i przyczynia się do tego, aby kryzys w rzeczywistości okazał się kryzysem koniunkturalnym. Najbardziej może efektywnym i jaskrawym przykładem potęgi myśli naukowej jako czynnika przeobrażeń społecznych są dzieła Karola Marksa, który zawdzięczał potęgę na całym układzie stosunków społecznych i politycznych dzisiejszej Europy. Podobnie twierdzą niektórzy, że dzieło Darwina o powstawaniu gatunków odegrało nie małą rolę w rozwoju nowoczesnego nacjonalizmu.

W szczególności dzisiejsza groźna sytuacja wszechświatowa wzmacnia, zdaniem autora, dominację społecznej postawy względem nauki. Paradoxałność dzisiejszej organizacji ekonomicznej, kiedy ludność cierpi na brak produktów przemysłu, ponieważ jest zbyt wiele rąk do pracy i zbyt wiele środków produkcji, paradoksalność ta musi drażnić przede wszystkim uczonych, jako ludzi nawykłych do racjonalnego myślenia. Jak w XIX wieku oczekiwano wszystkiego od nauk przyrodniczych, tak dzisiaj szuka się ratunku u takich nauk, jak socjologia, ekonomia i psychologia. Bo przy niesłychanie szybkim rozwoju nauk przyrodniczych spóźnił się rozwój nauk socjologicznych i psychologicznych, a stąd powstała rozbieżność między techniką materialną a techniką współzycia.

Zastraszającą rozbieżność między bardzo powoli zmieniającymi się formami życia społeczeństw a szybko zmieniającymi się pod wpływem zdobyczy techniki warunkami tego życia, obrał za punkt wyjścia dla swych rozważań St. Szczeniowski w rozprawie: o wpływie fizyki na rozwój kultury dzisiejszej. Nauki ścisłe

bowiem wraz z fizyką wpłynęły zasadniczo na olbrzymi rozwój techniki, wywierającej równocześnie ogromny wpływ na nasz pogląd na świat i na inne nauki. Kopernik, Galileusz i Newton stali się twórcami do niedawna jeszcze niespodziewanie panującego poglądu na świat, jako olbrzymiego i bardzo skomplikowanego mechanizmu, rządzonego przez proste deterministyczne prawa mechaniki Newtona. Udoskonalenie metod badania i precyzji przyrządów pomiarowych pozwoliło w „Nauka Polska, jej potrzeby, organi-

zacja i rozwój“. Tom XXVII. Warszawa, 1937, str. 433.

XX-tym wieku sięgnąć w głąb świata mikroskopowego, świata atomów, co zachwiało fizykę klasyczną Newtona. Zakwestionowano nawet powszechną stosowność takich podstawowych pojęć, jak przestrzeń i czas oraz przyczynowość. Do opisu zjawisk zaczęli fizycy używać czterowymiarowej czasoprzestrzeni, stanowiącej rodzaj stopu czasu z przestrzenią. Próby stosowania praw fizyki klasycznej i mechaniki Newtona do wnętrza atomu zawiodły. Powstała nowa mechanika kwantowa, w której obowiązują nie deterministyczne prawa mechaniki Newtona, lecz prawa statystyczne.

Te postępy badań w dziedzinie mi-

O rozwiązanie międzynarodowych zagadnień gospodarczych

Delegat Polski na zgromadzeniu Ligi Narodów, wiceminister przemysłu i handlu dr Adam Rose, wygłosił na posiedzeniu komisji ekonomicznej przemówienie programowe, w którym zawarł następujące tezy:

Powrót do pełnego liberalizmu, ograniczonego jedynie do wymiany handlowej, może być korzystny tylko dla krajów, które osiągnęły wyższy szczebel rozwoju gospodarczego. System międzynarodowej współpracy gospodarczej powinien zatem objąć jednocześnie wymianę handlową, ruch kapitałów oraz emigrację i wziąć pod uwagę sytuację krajów, które znajdują się jeszcze w stadium budowy swej struktury gospodarczej.

Należy stworzyć system współpracy, który by umożliwiał zbliżenie gospodarcze z jednej strony między krajami bogatymi, mogącymi sobie pozwolić na liberalizm handlowy, z drugiej krajami, które są zmuszone utrzymywać jeszcze pewne zarządzenia o charakterze autarkicznym. Tylko taki system przeszkodziłby tworzeniu na świecie wrogich sobie bloków gospodarczych.

Co się tyczy surowców, koniecznym jest wprowadzenie w życie wniosków komisji surowcowej, które by umożliwiły zakupy krajom, walczącym z trudnościami transferowymi.

Do tej chwili problem emigracyjny

nie został jeszcze dostatecznie pogłębiony przez kompetentne organy Ligi. P. wicemin. Rose ma przede wszystkim na myśli nie koniunkturalną, a więc przejściową emigrację sił roboczych, lecz gospodarczo zdrowe dla obu stron, korzystne osadnictwo, które — podobnie jak zakup surowców — natrafia na trudności transferowe. Wyraził on nadzieję, że konferencja rzeczoznawców emigracyjnych zwołana przez Międzynarodowe Biuro Pracy, rozpatrzy te sprawy pod tym właśnie kątem widzenia i przedstawi rządowi realny plan międzynarodowego finansowania osadnictwa emigrantów.

Istnieją niewątpliwie korzystne perspektywy w tej dziedzinie, ale pod warunkiem, że zostaną uprzednio rozwiązane trudności transferowe metodą międzynarodowego współdziałania.

Pierwszy wielki, nowoczesny film kolorowy

„NARODZINY GWIAZDY“

W rolach głównych: Fredric March i Janet Gaynor to bezsprzecznie jeden z najwspanialszych filmów tegorocznej produkcji — to arcydzieło, które niewątpliwie porwie i zachwyci wszystkich! **Cały Poznań z niebywałym zaciekawieniem oczekuje premiery tego przepięknego filmu, oczekuje premier, tego przepięknego filmu.** ng 48 952

Sprawa niepodzielności gospodarstw

Jedną z przyczyn, dla których struktura wsi wielkopolskiej pozostaje zdrowa, jest dobrowolny zwyczaj niepodzielności gospodarstw włościańskich. Jak ogromne znaczenie zwyczaj ten ma — już nie tylko dla samej wsi — ale dla całokształtu spraw społeczno-gospodarczych, dowodzi tego statystyka ludności w regencji poznańskiej w latach 1824—1871 (cytuujemy za p. E. Hutten-Czapskim).

w roku 1825 ogólna ilość ludności w reg. pozn.	1.031.925
w tym ludności żydowskiej	65.131
w roku 1871 ogólna ilość ludności w reg. pozn.	1.569.958
w tym ludności żydowskiej	61.437

Innymi słowy: ogólna ilość ludności ze 100 wzrosła do 152 pct, a ludności żydowskiej — mimo znacznej rozrodzności — spadła ze 100 na 94,3 pct. Dlaczego tak się działo? Dlatego m. i., ponieważ nie podlegające karłowaceni gospodarstwa włościańskie były w możności kształcenia dzieci chłopskich i przygotowywania ich do obejmowania takich zawodów miejskich, jak np. kupieckich i rzemieślniczych.

W Polsce współczesnej proces idzie, niestety, w kierunku odwrotnym. Wskutek karłowacenia gospodarstw nasza wieś, ostoja polskości, biednieje; do miast młodzież wiejska napływa w większości jako niewykwalifikowany proletariatus.

Dobrze się stało, że sprawie niepodzielności gospodarstw włościańskich baczną uwagę poświęcają obecnie zawodowe organizacje rolnicze. Nie powinny ich odstraszyć alarmy różnych lewicowych mąciwodów, którzy w zgłoszonym przez posła F. Bartzaka projekcie ustawy „o niepodzielności

gospodarstw włościańskich“ dopatrują się niemal „zakusów faszystowskich“. Owszem, projekt ten przypomina nieco urzędzenia feodalistyczne, ale skoro uprzywilejowanie gospodarstw niepodzielnych, co właśnie wspomniany projekt ustawodawczy przewiduje, będzie wymagało wyraźnie od ich właścicieli wyteżonej pracy dla spłaty reszty spadkobierców, celem stworzenia im warsztatów pracy w miastach i miasteczkach, dania im wychowania i wykształcenia, to pewne przywileje dla „dziedziców chłopskich“ byłyby chyba uzasadnione.

Mówi się również, że utrwalenie zasady niepodzielności gospodarstw włościańskich zwiększy stan bezrobocia, przez to, że ze wsi będą musieli „wędrować“ „zbędni“ synowie chłopscy i ich siostry. Tylko pozornie argument ten wydaje się być słusznym. Jeśli „zbędna“ młodzież wiejska pójdzie do miast odpowiednio przygotowana — zawodowo i materialnie — to stanie się przyczyną rozkwitu i spolszczenia, a nie upadku miast i miasteczek.

Oczywiście, cały ten projekt jest mocno nie na rękę mafii żydowskiej, która przeciwko niemu wytacza także argument, że Polska nie ma dostatecznych środków finansowych, których niewątpliwie potrzeba dla umożliwienia spłat rodzinnych. Na ten kontrargument słusznym odpowiedzią wnioskodawca, poseł Bartzak, że doceniać co prawda ubóstwo Polski, ale, poza wydatkami na potrzeby wojskowe, nie widzi wydatków, które byłyby pilnie potrzebne, aniżeli na utrzymanie poziomu gospodarczego, kulturalnego, moralnego i fizycznego chłopstwa, tj. tej warstwy, która jest żywicielem narodu i źródłem polskości oraz tężyzny Słusznie!

krofizyki jako zbyt świeże nie wpłynęły jeszcze na rozwój techniki. Ale wpływ ten może się ujawnić już w najbliższym dziesięcioleciu. Jako dowód ogromnego wpływu rozwoju fizyki teoretycznej na technikę omawia autor rozwój radiotechniki.

*

Po rozprawie znanego poznańskiego uczonego J. Rutkowskiego w sprawie podniesienia naszej twórczości naukowej, a występującej przeciw braku treściwości i jałowości w współczesnych pracach naukowych i szukającej środków zaradczych, następują dwie rozprawy historyczne, z dwu odległych od siebie dziedzin. M. Danilewiczowa omawia życie naukowe liceum krzemienieckiego, podczas gdy indyjanista Stefan Stasiak w krótkim, pełnym treści szkicu daje cenne uwagi o nauce indyjskiej dawniej i dziś. W źródłowej rozprawie Danilewiczowej występuje plastycznie cały rozwój i upadek owych słynnych Aten Wolyńskich, od założenia gimnazjum w Krzemieńcu przez Czackiego i Kollataja w roku 1805 aż do jego upadku po roku 1831 i wywiezienia zbiorów do nowego uniwersytetu w Kijowie. Przewija się zastęp profesorów krzemienieckich: Czech, Scheidt, Euz. Słowacki, ks. Alojzy Osiński (brat warszawskiego Ludwika), Lernet, Łuczyński, Besser. Czytając te dzieje oglądam pracownicy, 3-tomowy „Słownik mitologiczny“ krzemienianina ks. Alojzego Osińskiego. Egzemplarz ten (z roku 1806) pochodzi ze zbiorów znanego rzeźbiarza Leona Marconiego (um. 1899 roku), twórcy pomnika Kościuszki na Wawelu. Jak bogate były zakłady naukowe krzemienieckie, widać stąd, że w roku 1834 wywieziono z Krzemieńca do Kijowa 24.379 dzieł w 34.378 tomach (w tym 15.000 ze zbiorów Stan. Augusta), a wywieziona kolekcja numizmatyczna liczyła 22.722 monet. W dwa lata później, w roku 1836, długi szereg furmanek wywiózł z Krzemieńca do Kijowa rośliny i krzewy z tamtejszego ogrodu botanicznego. Był to ostateczny kres gimnazjum krzemienieckiego...

*

Osobny dział omawia stan i potrzeby nauk specjalnych. Na plan pierwszy wysuwają się potrzeby nauki polskiej w zakresie badań morza, omówione fachowo przez prof. U. J. Michała Siedleckiego. Oczywiście stopień naszej morskości jest bardzo mały, tak, że gdy w Anglii na 1 km brzegu wypada 5,5 tysiąca mieszkańców, to w Polsce przypada na 1 km przeszło 400.000 mieszkańców! Ale tę słabą możliwość zdolaliśmy już tak dotąd wyzyskać, że rybacy polscy wydobywają z Bałtyku 10-krotnie większą ilość ryb niż 10 lat temu, a nasze statki rybackie wysuwają się już na Morze Północne. Many też mały ale rzeczowo działający Instytut naukowy morski, którego część naukowa, złączona z małym muzeum, mieści się na Helu, a część poświęcona naukowym podstawom rybołówstwa znajduje się w Gdyni. Nieodzowną staje się budowa nowego gmachu stacji morskiej w Gdyni oraz konieczny jest nowy statek badawczy, bo dotąd używany statek „Ewa“ nie jest już wystarczający. Sprawą powołania do życia nowego Instytutu Morskiego i Kolonialnego zajął się prof. St. Pawłowski w następnym artykule. Innej dziedzinie, powstaniu, działalności i zamierzeniom Komisji do dzieł oświaty i szkolnictwa w Polsce poświęca osobny szkic W. Bobkowska z Krakowa.

*

W dziale omawiającym ruch organizacyjno-naukowy wybija się jako najważniejszy informacyjny szkic o powstaniu Rady nauk ścisłych i stosowanych, składającej się z Komitetu Porozumiewawczego, tj. z prezesów i sekretarzy generalnych Polskiej Akademii Umiejętności, Akademii Nauk Technicznych, Tow. Naukowego Warszawskiego i Tow. Naukowego we Lwowie, oraz z prezesów i sekretarzy 15 Komitetów Naukowych, które w dniu 17 — 22 czerwca 1937 zebrały się w Krakowie, Lwowie i Warszawie.

Bogaty dział informacyjny o życiu naukowym w Polsce i za granicą oraz obfity zbiór recenzji z literatury naukowo-zamawczej zamyka ten bogaty w treści nowy tom popularnej w naszym uczonym świecie „Nauki Polskiej“.

L w ó w

Dr Feliks Pohorecki

DZIAŁ GOSPODARCZY

Zapowiedzi na jesień

O ile, jak o tym obszerniej już wywodziliśmy, jesień głębszych przemian koniunkturalnych zapewne nie przyniesie, o tyle należy spodziewać się, że będziemy mieć ożywiony „sezon” polityczno-gospodarczy. Do takiej zapowiedzi upoważnia nas w całej pełni enuncjacja radiowa jednego z najbliższych współpracowników wicepremiera, mianowicie dyrektora jego gabinetu, p. Janusza Rakowskiego. Była to wprawdzie zapowiedź ogólnikowa, jednak dostatecznie wyraźna i... wiążąca.

Cóż więc powiedział dyr. J. Rakowski?

Oto zapowiedział, że w ślad za próbami konsolidacji politycznej społeczeństwa podjęte zostaną wysiłki nad sprężeniem i szarmonizowaniem wszystkich elementów ludzkich, materialnych, organizacyjnych i dyspozycyjnych kraju, w „prawdziwą jedność gospodarstwa narodowego”. Wszyscy obywatele mają być ożywieni jedną myślą politycznego i gospodarczego działania, a cały kraj doprowadzony do tego stanu, który nazwany został przez mówcę „jednością dynamiczną państwa”.

Jedność myśli i zamierzeń gospodarczych ma być związana z długofalowymi planami przebudowy strukturalnej i gospodarczej, a w całym kraju ma być obudzony duch posłuchu dla planu i organizacji. Wskazano nam zagranicę jako przykład, dodając, że tam całe sztaby ekonomistów i organizatorów pracują nad formowaniem planów gospodarczych i że tam „nie ma miejsca na doktryny, na indywidualizm ambitnych polityków i niedouczonego zbawców”.

W formie zamglonej p. dyr. Rakowski ujawnił trochę totalistyczne tendencje przyszłej polityki gospodarczej w Polsce. Na jesień zatem oczekiwać wypada jakichś dalszych wypowiedzi, może już i zarządzeń, zmierzających do stworzenia takiego planu i takiej organizacji, która uzyskała ma dla siebie ogólny posłuch, a w „której ramach inicjatywa państwa i inicjatywa prywatnych jednostek gospodarujących znajdują dla siebie właściwe pole działania celowego”. W myśl tych założeń ulec ma wielu zmianom strukturalnym naszym organizacjom gospodarczym oraz ich powiązaniom.

Wreszcie dyr. Rakowski wskazał w swym przemówieniu na konieczność osiągnięcia tzw. „harmonii struktury gospodarczej”. Według jego słów: „harmonia struktury gospodarczej jest podstawowym elementem jedności gospodarstwa narodowego. Jeśli gospodarstwo to ma sprawnie działać i rozwijać się, nie może być jak maszyna, w której pewne części i kółka nie funkcjonują, a nie funkcjonując — powodują zapory, zatrzymanie i opóźnienia pracy całej maszyny”.

Zapowiedź dyr. Rakowskiego — rejestrujemy. Trudno w tej chwili przystępować do merytorycznych rozważań, charakter bowiem wypowiedzi dyr. Rakowskiego nazbyt jeszcze jest ogólnikowy. Tyle tylko zauważymy, że w obecnej konstelacji narzucenie z góry „posłuchu dla planu i organizacji” nastęrczy zapewne b. znaczne trudności, choćby tylko przez wzgląd na ogromny udział żydostwa w naszym życiu gospodarczym, a więc elementu, który kpi sobie z „jedności dynamicznej” gospodarstwa narodowego.

Dział Wnętrz na Wystawie „Sztuka Kwiaty Wnętrze” w Poznaniu

Ciekawym działem na Wystawie „Sztuka, Kwiaty, Wnętrze” będzie organizacja pokaz projektów wnętrz urządzonego przez Politechnikę Warszawską. Dwieście kilkadziesiąt planów pozwoli na zobrazowanie wszystkich najnowszych prądów w tej dziedzinie. Ilustracją do tego będzie pokaz przez kilkadziesiąt wystawców wnętrz mieszkalnych, przy czym urządzenia te podlegają odnaceniu jakie Wystawa nadawać będzie.

Osobnym działem Wystawy będzie pokaz koronek ze wszystkich epok, gdzie można będzie ujrzyć bezcenne wprost skarby z rozmaitych krajów oraz Polski. Od 17—19 codziennie odbywać się będą na Wystawie koncerty, przy czym w przerwie będą również pokazy tańców i gimnastyki rytmicznej. Wystawa otwarta będzie codziennie od godz. 10—18, a Wystylbul Reprezentacyjny do godziny 19.

Ng 5

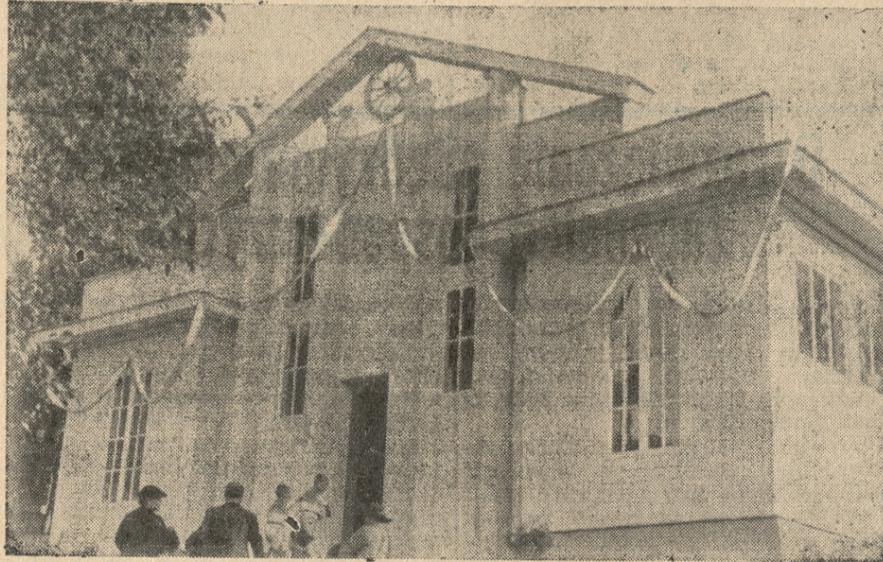
Targi Wołyńskie

(Od własnego korespondenta „Kuriera Poznańskiego”)

Równie, we wrześniu

Dwutygodniowy okres Targów Wołyńskich zaznaczył się wzmożonym napływem elementu aryjskiego. Ulice Równego, z natury swojej ruchliwe, bo w przynajmniej większości żydowskie, w czasie Targów zmieniły swoje oblicze na lepsze. Przyczyną tej sezonowej poprawy były liczne wycieczki z całego Wołynia różnych związków gospodarczych, społecznych i młodzie-

nia Wielkopolan streszcza się w zgodnym zdaniu, że brać udział w Targach Wołyńskich należy i że są poważne perspektywy na przyszłość. Również zgodnie wypadła opinia, że teren jest ciężki, nie ukształtowany należyście, ale jest w każdym razie poważnym i pojemnym rynkiem do zdobycia dla produkcji przemysłu wielkopolskiego. Większe transakcje, o ile zdołałem stwierdzić, zawarły fabryka fajansu Chodzież i

PAWILON WIELKOPOLSKI NA TARGACH WOŁYŃSKICH

ży szkolnej, zwiedzających Targi. Rzecz charakterystyczna, że wśród zwiedzających nie można było zanotować przewagi Żydów, co byłoby zupełnie naturalnym zjawiskiem, skoro się zważy, że handel, rzemiosło i przemysł wołyński w 80 pct jest w rękach żydowskich.

Staralem się dociec przyczyny tego faktu. Tłumaczono mi, że Żydzi bojkotują Targi ze względu na to, iż na kilka dni przed ich otwarciem na terenie Targów przetrzepano im skórę... Być może i to odegrało pewną rolę. Wszakże istotną przyczyną dużej absencji Żydów zdaje się być w tym, że Targi nie przedstawiają dla nich większego interesu, gdyż będąc „panami” na tym terenie, mają na razie „targi” doskonałe przez cały rok.

*

Położenie terenowe Targów można byłoby nazwać symbolicznym. Teren Targów leży na granicy ghetta-śródmieścia i nowopowstającej dzielnicy aryjskiej, która stanowi zaczątek przyszłego polskiego Równego. Na przeciwległym wzgórzu i krańcu miasta rozłożyło się dumnie, żyjące własnym życiem, miasto polskie — garnizon. Ghetto zajmuje centrum, jest już w klestach, na razie jednak jeszcze rozwartych... Wola ich zamknięcia jest, co stanie się wtedy, gdy nadejdzie odpowiedni dzień. Tymczasem sytuacja wymaga od nas tytanicznego wprost wysiłku i pracy często dyskretniej...

*

Wchodzimy na teren Targów. Oczy zwiedzających na wstępie przyciąga miły, jasny pawilon, który otrzymał miano — pawilonu wielkopolskiego. W nim bowiem rozłożyły swoje ekspozycje następujące firmy przemysłowe i handlowe poznańskie i pomorskie: 1) R. Barcikowski — przetwory chemiczne farmaceutyczne, 2) Stempniewicz — produkcja kosmetyczna, 3) „Chermargon” — artykuły farmaceutyczne, 4) „Axela” — kosmetyki, 5) Fabryka fajansu — Chodzież, 6) Höntscha — odlewnia kotłowa, 7) Szczurek — artykuły kuchenne, 8) „Centra” — baterie elektryczne, 9) „Alfa” — fotochemikalia (firmę reprezentowało stoisko kupca Weltrowskiego, Pomorzana, osiadłego w Równem), 10) J. Ziętara — galanteria i konfekcja (również kupiec rówieński z Wielkopolski).

Ponadto i poza pawilonem wielkopolskim brały udział w Targach: Lubońska Fabryka Drożdży, ruchome stoisko-samochoód oraz firma „Bacon-Export Gniezno”, która posiada własny pawilon.

Zwiedzając poszczególne stoiska informuję się u reprezentantów firm co do osiągniętych obrotów i zawartych transakcji. Wszyscy bez wyjątku są zadowoleni z udziału w Targach, jakkolwiek nie wszystkim udało się znaleźć poważnych nabywców. Ogólna opi-

Lubońska Fabryka Drożdży, oraz firma Barcikowski nawiązała kontakt z producentami ziół.

We własnym pawilonie rozmieszczony jest bogaty dział produkcji mięsnej firmy „Bacon-Export” Gniezno-Bydgoszcz, posiadającej oddział-fabrykę bekonów w Dubnie. Fabryka ta należy dziś na Wołyniu do największych za-

KRONIKA GOSPODARCZA

Standaryzacja eksportu artykułów rolniczych

Standaryzacja eksportu ma, jak wiadomo, na celu jakościowe przygotowanie, posortowanie i opakowanie towaru, przeznaczony do wywozu za granicę według ustalonych jednolitych norm oraz oznaczenie tego towaru zgodnie ze stanem faktycznym — również według określonych wymagań przepisów państwowych, branżowych bądź udatych zwyczajów. Wreszcie standaryzacja eksportu obejmuje również nadzór nad eksportem wykluczając zeń nieprzygotowane fachowo elementy.

W obrocie towarowym polskim standaryzacja posiada coraz szersze zastosowanie i obejmuje obecnie 26 artykułów.

W oparciu o ustawę wzgl. rozporządzenia z mocą ustawy uregulowany jest wywóz jaja i masła.

W oparciu o cło wywozowe (taryfa celna wywozowa) standaryzowany jest wywóz następujących towarów: bekony, peklowane szynki i przetwory mięsne, szynki w puszkach, cielęcina w puszkach, boczek, smalec, pierze, puch, włosie, sierść, szczeniaki, wyroby koszykarskie, konserwy ogórkowe, grzyby jadalne (suszone, solone i marynowane), konserwy rybne oraz — w charakterze pomocniczym — jaja i masło.

Zwrot cła służy za podstawę do standaryzacji wzgl. kontroli wywozu: lnu trzpanego i czesanego, jęczmienia, strączkowych oraz gryki i mieszanek (dla tych dwóch ostatnich artykułów zwroty cel od dnia 1 sierpnia rb. zostały zniesione).

Z KRAJU

(k) **Oslabienie funta ang.** Na wczorajszych giełdach walutowych dewiza na Londyn wykazała wyraźne osłabienie. Jednocześnie wszystkie dewizy na giełdzie londyńskiej wykazały wzrost, co tłumaczyć należy osłabieniem funta. Dewiza na Paryż w notowaniach gotówkowych nie wykazała żadnych godnych zanotowania zmian kursowych. Jeżeli chodzi natomiast o notowania terminowe, zaznaczyć należy, że departy poważnie wzrosły. Utrzymanie się franka na względnie stałym poziomie w notowaniach gotówkowych przy jednoczesnym wzroście departy tłumaczony jest jako wynik interwencji. Gdyby jej nie było — frank spadłby w dalszym ciągu.

(k) **Nowelizacja prawa celnego.** Min. Skarbu opracowało projekt nowelizacji do dekretu o prawie celnym, które reguluje różnego rodzaju proceduralne wymagania władz celnych, uprawnienia urzędów celnych, ogólne obowiązki interesentów, co do sposobów, na podstawie których dokonywa się ocena itd. Nowelizacja wprowadza szereg zmian. Zmiany te rozpatrywane są przy współdziałaniu samorządu gospodarczego. (l)

NIE MARTW SIĘ

SIWE WŁOSY USUNĄĆ ŁATWO, NIEDOSTRZEŻALNIE DLA OTOCZENIA, BO BEZ CUDZEJ POMOCY, STOSUJĄC NIESZKODLIWY I NIEZAWODNY ODSIWIACZ

ORIENTINE
PARF. d'ORIENT / ROSTROWSKI S.A. / WARSZAWA
25 LAT DOŚWIADCZENIA - GWARANCJA JAKOŚCI

nr 48282

kładów przemysłowych. Zatrudnia ok. 700 rzemieślników i robotników, niestety, jak informowano mnie, w tej liczbie znikoma jest ilość zatrudnionego elementu polskiego, co jest tym dziwniejsze, że firma ta mając swoją bazę operacyjną na ziemiach zachodnich, mogłaby dla oddziału w Dubnie znaleźć fachowców - rzemieślników Wielkopolan.

*

Na zakończenie uwag o pawilonie wielkopolskim i o wystawcach z Wielkopolski na Targach Wołyńskich należy podkreślić, że wielkopolska wyprawa gospodarcza na Targi Wołyńskie wypadła dobrze, że zwracała powszechną uwagę dobrą organizacją, dobrym rozmieszczeniem całości i poziomem w ogóle. Jeśli chodzi o ilościową reprezentację gospodarczą ziem zachodnich na Targach, to stanowi ona najmniej 1/8 ogółu wystawców, a więc jak na początki to wcale pokaźna cyfra.

Jest to więc dużo. Zdaniem jednak młodego Wielkopolanina, inż. Laskowskiego z Ostrowa Wlkp., który osiadł w Równem na stałe, ma reprezentację firmy Höntscha i własną firmę robót budowlanych, jest to stanowczo za mało. Ten to inżynier pragnąłby na Targi Wołyńskie, i nie tylko na Targi, przenieść całą wielkopolską ciężką gospodarczą i organizacyjną. Jemu też zawdzięczać należy organizację odrębnego pawilonu wielkopolskiego.

Oby zapał dzielnego pioniera udzielił się jak najszerszym kołom kupiectwa i przemysłu wielkopolskiego!

J. RUS

Wreszcie inne podstawy prawne (zakazy wywozu itd.) pozwalają przeprowadzić standaryzację: drobiu białego, mączki ziemniaczanej (krochmal), dekstryny, syropu ziemniaczanego i płatków ziemniaczanych, owsa, produktów przemiału, siodła.

Niezależnie od powyższych towarów standaryzowanych istnieje grupa towarów, które przy wywozie za granicę podlegają kontroli. Kontrola ta dokonywana jest przez urzędy celne. Należy tu zaliczyć: mąkę (kontrola na zawartość popiołu) oraz drewno (kontrola wymiaru).

Osobną grupę stanowią wreszcie te towary, które kontrolowane są przez władze kraju odbiorczego (np. waga svinie do Niemiec i Austrii), co zresztą nie wchodzi w zakres ścisłej standaryzacji.

PASY TRANSMISYJNE

I wszelkie artykuły techniczne w znanych od 60 lat najwyższych jakościach dostarcza
Z. MAZURKIEWICZ Sp. z o. o.
fabryka pasów transmisyjnych, składnica artykułów technicznych
Poznań, ul. Kantaka 8/9, telefon 30-22.
Ng 48 813

Z ZAGRANICY

(z) **Możliwość zbytu jęczmienia browarnego we Francji.** W związku z niedostatecznym wynikiem tegorocznych zbiorów jęczmienia we Francji powstaje możliwość ulokowania na rynku francuskim, a zwłaszcza w północnej Francji, koncentrującej gros przemysłu browarnianego, pewnej ilości polskiego jęczmienia browarnego, który cieszy się na terenie francuskim dobrą marką. Wszelkie transakcje jęczmieniem browarnym odbywają się, od czasu wprowadzenia kontyngentów we Francji, nie jak dotychczas z kupcami zbożowymi, lecz bezpośrednio z browarami i słodowniami francuskimi.

(z) **Olbrzymi wzrost wywozu starego żelaza z U. S. A.** O wzroście zbrojeń międzynarodowych świadczy wymownie statystyka amerykańskiego Związku Eksporterów. Wykazuje ona przede wszystkim olbrzymi wzrost wywozu starego żelaza ze Stanów Zjednoczonych za granicę. I tak, gdy w pierwszym półroczu r. ub. wywieziono 1,1 mln. ton starego żelaza, to w tym samym okresie rb. wywieziono dwa razy więcej, a mianowicie 2,2 mln. ton. Największym importerskim starego żelaza jest Japonia (1,1 mln. ton), następnie Anglia — 323 tys. ton, Włochy — 135 tys. ton i Polska — 125 tys. ton.

Tajemnicze istoty na szczytach Himalajów

Gdy opinia publiczna w Indiach dowiedziała się o tym, że pewne towarzystwo zoologiczne w Ameryce wyznaczyło

100.000 dolarów premii za dostarczenie żywcem

autentycznego mieszkańca ośnieżonych szczytów Himalajów, a 50.000 dolarów za „martwy egzemplarz”, zawrzało w prasie i w zbiorowiskach ludzkich.

Prawdopodobnie wiadomość ta spowoduje zorganizowanie olbrzymich łowów na tajemniczego mieszkańca niedostępnych pustaci śnieżnych, o którym krążyły słuchy, że istnieje, ale którego nikt nie widział. Dotychczas sprawozdania pseudonaocznych świadków, chępiących się tym, że widzieli mieszkańca himalajskich śniegów, miały te same cechy, co opowiadania turystów o potworze w Loch Ness.

Mnóstwo ludzi widziało go podobno,

ale tylko podobno. Gdy się sprawę dokładniej zbadało, okazywało się, że podłożem relacji jest fantazja.

A jednak znalazł się chiński kulis, który, przyprowadzony z północnych Indji przez pewnego oficera angielskiego do

Delhi, nie załamał się pod krzyżowym ogniem pytań i oświadczył z całą stanowczością, że przed dwoma laty, mieszkając w odległej wiosce na płaskim zboczu himalajskim

ujrzał owego tajemniczego mieszkańca najwyższych ośnieżonych szczytów na własne oczy.

„Było już dosyć późno i wieczór zapadał, gdy schodziłem drożyną wysokogórską do wioski — mówił kulis. Nagle wynurzył się z rozpadliny niesamowicie wyglądający „bhanjakris” i podszedł do mnie. Posiadał 12 stóp wzrostu, był bardzo silnie owłosiony, miał długą brodę i stał na dwóch nogach, jak człowiek.

Wpatrzył się we mnie, lecz ja uciekłem jak opętany. Niewątpliwie gdybym nie pędził tak szybko, olbrzym dogoniłby mnie z pewnością.

Gnałem z góry na dół, bo gdybym biegł w odwrotnym kierunku, człowiek śnieżny napewno byłby mnie doścignął. Tak słyszałem od moich dziadków i rodziców.

Jestem pewny, że cudem uniknąłem wówczas śmierci.”

Jak wiadomo, nowoczesna wiedza odwykła od wątpienia we wszystko, co jest niezwykłe i dlatego zbierano w ostatnich latach wszystkie wiadomości najnieprawdopodobniej brzmiące i wręcz legendarne, mające jakakolwiek styczność ze „śnieżnym człowiekiem”.

Rzecz ciekawa, że

opowiadania tak północnych Hindu-sów, jak i Tybetańczyków

były zupełnie zgodne z opowiadaniem chińskiego kulisa z Indji.

Co prawda, wszystkie te informacje starannie spisane i posegregowane nie posiadały cech nieprawdopodobieństwa i fantastyczności. Wynika z nich, że spotkanie z męskim osobnikiem tajemniczego mieszkańca najwyżej położonych ośnieżonych okolic w Himalajach, nie jest tak niebezpieczne, jak spotkanie z osobnikiem żeńskim.

Mężczyzna — a może go nazwać samcem — jest spokojny i nie napada na ludzi, natomiast

kobieta okazuje skłonności kanibalskie.

Rzuca się ona z całą zjadłością i drapieżnością na wszystko co żywe.

Kilkakrotnie znaleziono straszliwie okaleczone zwłoki krajowców w Himalajach.

— Pożarli go „langini”! — mówili z paniczną trwogą mieszkańcy osiedli w Himalajach. „Langini” jest to nazwa, którą określają krajowcy ludzi śnieżnych.

Lecz żadne żywe słowo nie wpłynęło

w tak silnym stopniu na badaczy, zwłaszcza jeśli pochodziło od krajowców, jak relacje inteligentnych białych turystów, którzy twierdzą, że napotkali już na ślady stóp, nie przypominających ani śladów ludzkich, ani żadnego znanego zwierzęcia. Ceniony i popularny badacz Eric Shipton, któremu opinia angielska wierzy bezwzględnie, widział dwa razy

ślady stóp tajemniczego mieszkańca najwyższych okolic Himalajów.

Były one częściowo małe, jak odciski stóp człowieka o płaskiej stopie, albo też olbrzymie jak człowieka gigantycznego.

Jeszcze kilkunastu wiarogodnych białych, którzy odważyli się na wyprawę naukowe wysokogórskie w Himalajach, stwierdza, że na własne oczy widzieli te ślady i badali je.

nie udało się im jednak ujrzeć śnieżnego człowieka.

Czy określenie „człowiek” jest w ogóle ścisłe? Kwestia ta pozostaje nierozstrzygnięta przez uczonych. Według relacji krajowców mieszka na najwyższych szczytach jakiś rodzaj istot zblizonych wyglądem i budową do człowieka, lecz żyjący w jaskiniach, żywiący się mięsem zwierząt, docierających tam i broniący terenów swego osiedlenia z całą zjadłością.

Istoty te potrafią się nawet bronić wywoływaniem lawin.

Uczeni usiłowali rozmaicie tłumaczyć sobie pochodzenie śladów tajemniczych.

Jedni twierdzą, że są to ślady istnienia w tych okolicach olbrzymich małp,

z których największe egzemplarze są nieuchwytnie. Olbrzymy te mają chód chwytliwy, ślizgający się i stąd ślady wydłużone, jak gdyby pochodzące od stóp fantastycznych gigantów.

Być też może, że niektóre gatunki małp w pogoni za himalajskimi królikami odważą się wtargnąć w ośnieżone góry samotnie, a błądząc i nie mogąc wydostać się z niedostępnych okolic, pozostają tam na stałe.

Krajowcy jednak twierdzą z całą stanowczością — i to byłoby wytłumaczenie najistotniejsze zagadki — że ślady stóp pochodzą istotnie od ludzi, którzy zbiegli z wykutych w skałach wieżi tybetańskich i

ukrywają się w jaskiniach górskich.

Niewyjaśniona jest jeszcze sprawa olbrzymiego wzrostu napotykaných istot.

Wyznaczona ostatnio nagroda amerykańska za dostawienie żywcem lub po zgładzeniu egzemplarza tajemniczych mieszkańców najwyższych szczytów w Himalajach przyczyni się może do wyjaśnienia tej tajemnicy.

„HALKA“

podług ST. MONIUSZKI

NIESMIERTELNY TEMAT!
OLSNIEWAJĄCA WYSTAWA!
NIEZRÓWNANE WYKONANIE!
NATCHNIONA MUZYKA!
REWELACYJNA OBSADA!

JUŻ NIEBĄWEM NA EKRANACH KIN
APOLLO I METROPOLIS.
ng 48 951

Jak będzie wyglądał herb Warszawy

Dotychczasowy herb stolicy, zniekształcony przez zaborcze władze rosyjskie, musiał być na nowo opracowany. Powołana została przez zarząd miejski specjalna komisja, która rozpatrzyła szereg projektów najwybitniejszych grafików polskich.

Komisja wybrała ostatecznie projekt artysty-grafika F. Kwarty. Zasadniczą zmianą,

jaką wprowadzono do herbu stolicy, — jest zmiana rosyjskiej korony na pierwotną polską koronę królewską. Przyjęto więc kształt korony z czasów koronacji króla Stanisława Au-

gusta. Przyjęto typ godła, wyrobionego w XVII—XVIII wieku — syreny z tarczą w lewej, ze wzniesionym do cięcia mieczem w prawej ręce o barwach naturalnego ciała i rybiego, łuskowatego ogona ze złotą tarczą i mieczem, nawiązując do odszukanych barw miejskich.

Obecnie władze stolicy zatwierdzić mają wyróżniony projekt.

KOMUNIKATY TEATRALNE

Z Teatru Polskiego

Dziś i jutro daje Teatr Polski o godzinie 20 rewelacyjną komedię Cwojdzńskiego „Freuda teoria snów” z gościnnym występem głośnej pary wykonawców Janiny Romanówny i Mariusza Maszyńskiego. Komedia ta od szeregu miesięcy cieszy się niesłabnącym powodzeniem na wszystkich scenach polskich. W niedzielę po południu po cenach zniżonych „Kra-kowiacy i górale” Kamińskiego z muzyką Kurpińskiego.

3 gościnne występy światowej sławy

Węgierskiej Orkiestry Cygańskich Chłopców w Poznaniu

Olbrzymie zainteresowanie zapowiedzianymi występami w „Słońcu”!

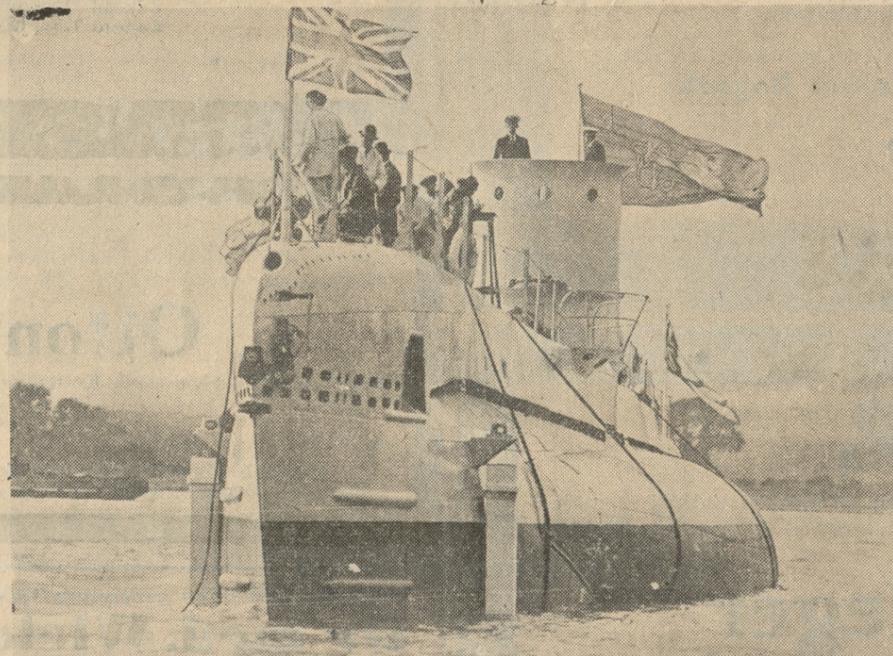
Węgierska Orkiestra Cygańskich Chłopców w Poznaniu. Już z góry możemy sobie przewidzieć, co się to będzie działo w sobotę i w niedzielę w „Słońcu” na produkcjach występach tych przemysłych, pełnych werwy i temperamentu chłopaków węgierskich. Zresztą poco się bawić w przepowiednie. Posłuchajmy warszawskich głosów prasy po 2 warszawskich koncertach w Filharmonii Warszawskiej: „Kurier Warszawski” z dnia 22 września: „Masa słuchaczy zebrała się w Filharmonii na koncertach słynnej Orkiestry Węgierskiej Cygańskich Chłopców z Budapesztu. Na koncercie panował duży entuzjazm. Jak tu zresztą nie bić brawa, kiedy te wszystkie pieśni i tańce węgierskie grane są z nadzwyczajną werwą, z młodzieńczą pasją, z cygańską leżką, a realizowane z precyzją techniczną, ze swobodą wirtuozowską.”

„Express Poranny” z dnia 22 września:

„Kankan Offenbacha jest oszalałmającą w tempie i werwie. Marsza Rakoczego niezrównany w impetie, II-ga Rapsodia Liszta nie tylko nie ustępuje najwspanialszym wykonaniom pierwszorzędnych pianistów ale jest prosto rewelacją najwłaściwszego lisztowskiego stylu: tak wspaniała jest dynamika wyrazu, tak jaskrawe kontrasty dzikości i wdzięku, tyle improwizatorskiej swobody i przepysanej fantazji!”

Kto nie ma jeszcze biletów na koncerty Orkiestry Węgierskiej Chłopców Cygańskich — niech śpieszy czempredzi do kasy! Okazja niezwykła, jaka przedko się nie powtórzy! Ceny biletów najniższe od 1—3 zł. Przedsprzedaż biletów w składzie cygar p. Szejbrowskiego, ul. Pierackiego 20.

zg 27 890

Flota brytyjska otrzymała nową łódź podwodną, która w tych dniach spuszczonej została na wodę. Jest to 12 z kolei łódź podwodna w klasie najszybszej, jaką flota brytyjska otrzymała od 1930 roku.

Z MANEWRÓW NIEMIECKICH

W Meklemburgii odbyły się w tym roku manewry wszystkich broni armii niemieckiej. Z lewej zaproszeni goście: marsz. Badoglio (przy szoferze), angielski marsz. Dyerell (stoi); węgier, gen. Roder. Poniżej: „zając w kapuście”.

Najdłuższe linie kolejowe

Do najdłuższych linii kolejowych należy zaliczyć w Europie linię Paryż — Stambuł, która mierzy 3.103 km.; dystans ten przebywa Orient - Express w ciągu 58 godzin i 7 minut.

W Stanach Zjednoczonych najdłuższą linią kolejową jest dystans Montreal — Vancouver, liczący 4.174 km., który ekspres Canadian — Pacific przebiega w ciągu 87 godzin 10 minut.

W Azji taką linią jest dystans Moskwa — Władywostok, liczący 9.337 km., który ekspres syberyjski przebiega w ciągu 221 godzin 18 minut.

Orient - Express biegnie z szybkością przeciętną 53 km na godzinę. Canadian-Pacific Express z szybkością 54,1 km., ekspres syberyjski z szybkością 42,4 km.

Najdłuższą linią kolejową na świecie, po której biega pociągi z bezpośrednimi wagonami od stacji wyjściowej do stacji terminus — jest linia Kadyks — Madryt — Paryż — Berlin — Moskwa — Charbin — Pekin — Hankau. Linia ta liczy „tylko” 15.423 km.

Gorsety — biustonosze
S. KACZMAREK
teraz 27 Grudnia 10
Pg 29 552-34.34/8

W TEATRZE WIELKIM

Nowe instalacje świetlne. Do wielkich aparatów projekcyjnych, lamp ręciovych i reflektorów, jakie w nowym sezonie zabłysną na scenie naszej opery, elektrownia miejska zainstalowała pod kierownictwem p. inż. Wróbla odpowiednie urządzenia techniczne. Odbyły się liczne próby oświetleniowe i nastąpią jeszcze dalsze, aby potężne lampy o sile trzech i pięciu tysięcy kilowatów nie poskapyły nam nie z magicznej siły swego światła.

Ile muzyki symfonicznej miał Poznań latem? Doniosła rola społeczno-kulturalna, jaką spełniają latem koncerty Miejskiej Orkiestry Symfonicznej, uwydatniła się już w ub. roku, kiedy impreza ta była nowością. W tym roku zainteresowanie koncertami letnimi jeszcze się zwiększyło, mimo pobierania drobnej opłaty za program, uprawniający do zajęcia miejsca siedzącego. Sprzedano mianowicie takich programów 19.252, trudno zaś zliczyć te tysiące słuchaczy, którzy bezpłatnie przysłuchiwali się koncertom. Odbyło się ich ogółem 59. Dyrygowali p. dyr. dr. Latoszewski oraz p. kapelm. Buchwald, któremu przypadł w udziale cykl popularnych programów. Liczbę tych koncertów powiększyły jeszcze specjalne audycje dla chorych szpitala miejskiego, dla których orkiestra wykonała ogółem 11 koncertów.

Teatrzyk Marionetek „Kuku” w Pałacu Działyńskich

Piątek, 1. 10. „Pan Twardowski” — Stanisława Roya. Początek o godz. 5 p. poł.
dg 21 592

SPORT

Piłka nożna

Warta ma grać w niedzielę przeciw Wiśle w kompletnie zmienionym składzie. Do bramki wróci Fontowicz, w obronie zagrają Ofierzyński i Twórz lub Baltas, gdyby Twórz nie uzyskał urlopu. Pomoc grać będzie w składzie Sobkowiak, Danielak i Lis, atak w składzie Dembiński, Kaźmierczak, Przybylski, Gendera i Nawrot.

AKS i Pogoń. — W uzupełnieniu naszego wczorajszego kalendarzyka zaznaczamy, że ostatnie spotkanie ligowe sezonu rozegrają w dniu 7. 11. AKS i Pogoń. Tym spotkaniem zakończony zostanie tegoroczny sezon ligowy.

Polska — Jugosławia i Folska — Lotwa. PZPN otrzymał od związku jugosłowiańskiego oficjalny skład reprezentacji, który tylko nieznacznie różni się od zespołu podanego przez naszego białogrodzkiego korespondenta, a który zamieściliśmy w wydaniu na wtorek. Po drodze do Warszawy Jugosłowianie rozegrają w dniu 3 października spotkanie międzypaństwowe w Pradze. Jednocześnie związek jugosłowiański wyraża swą zgodę na proponowanego sędziego, p. Leclerc (Francja). Jugosłowianie przyjeżdżają w składzie 17 zawodników.

Łotyże rozegrają przed spotkaniem z Polską mecz z Austrią w Wiedniu również w dniu 3. 10., skąd przyjadą do Katowic. Spotkanie z Lotwą sędziować będzie Rumun p. Xifando.

W Łodzi w dniu 10 października miało się odbyć międzymiastowe spotkanie piłkarskie Łódź — Poznań. Oba zainteresowane miasta wyraziły zgodę na to spotkanie, tak, że zdawało się, iż nic nie stoi na przeszkodzie aby zawody powyższe doszły do skutku. Tymczasem na wczorajszym posiedzeniu łódzkiej władze piłkarskie postanowiły spotkanie to odwołać z tego względu, że w dniu 10 października odbędzie się w Warszawie spotkanie międzypaństwowe

Polska — Jugosławia, na które wybierze się wielu sportowców łódzkich. Mogłoby się to odbyć na frekwencji publiczności na zawodach Poznań — Łódź i przynieść fiasco kasowe. Wówczas, gdy międzypaństwowe spotkanie miało się odbyć w Katowicach przyjazd reprezentacji Poznania do Łodzi był aktualny, ale kiedy przeniesiono je do Warszawy sprawa rozegrania tych zawodów przestała dla Łodzi być aktualną i L. O. Z. P. N. doszedł do wniosku, że lepiej zawody z Poznaniem odłożyć na rok przyszły.

Pięściarstwo

W zawodach piątkowych wystąpi Grzechowiak, który otrzymał z PZB zezwolenie na start, bowiem zarząd OZB nie miał dotychczas „czasu” na rozpatrzenie odwołania od nieprawnej dyskwalifikacji swego

Grzechowiak w czasie treningu wydziału sportowego. Przypominamy, że dyskwalifikację na Grzechowiaka nałożono w pierwszym wypadku w dwa dni, w drugim trzy dni po rzekomym przewinieniu. Od wniesienia odwołania upłynęły już trzy tygodnie!

Atrakcja sezonu Już w najbliższy piątek Sokół — Heros

Pierwsze międzynarodowe zawody pięściarskie, jakie stoczy drużyna „Sokoła” już w nadchodzący piątek o godz. 20 w cyrku „Olimpia” z silną drużyną niemiecką BC. Heros — Erfurt, wywołały w kołach sportowych naszego miasta niezwykle zainteresowanie. Drużyna gości, doceniając wagę spotkania, przyjeżdża do Poznania w swoim reprezentacyjnym składzie z b. mistrzem Europy Otto Kästnerem na czele.

Sokoli również przygotowali swój reprezentacyjny zespół, który, aczkolwiek stoi przed trudnym zadaniem, będzie się starał dobrze zaprezentować walory pięściarstwa poznańskiego. Kto zwycięży trudno przewidzieć. W każdym razie spodziewać się należy zaciekłych walk we wszystkich kategoriach.

W wadze muszej przeciwnikiem Czerwińskiego będzie Kowalski (Heros), który stoczył dotychczas 90 walk. Reprezentuje najlepszą klasę niemiecką. Zwyciężył m. in. znanego pięściarza Spannagla.

W wadze koguciej będzie jedną z najciekawszych w piątkowych zawodach. Spotkają się Janowczyk i Pfeifer, kilkakrotny mistrz Turynii. Niemiec stoczył dotychczas 130 walk, zwyciężając 95 razy. Wygrał w roku 1935 z Wirskim a w 1936 zremisował z Sobkowiakiem.

Rogalski spotka się w wadze piórkowej z doskonałym Otto Kästnerem. Jest on najlepszym pięściarzem „Herosu”. Znany na ringach całej Europy ze zwycięstw nad najlepszymi zawodnikami. W roku 1934 zdobył Otto Kästner mistrzostwo Europy w wadze piórkowej, co dostatecznie świadczy o jego wysokiej klasie. Rogalski, który powraca do swej mistrzowskiej formy będzie miał trudny orzech do zgryzienia.

W wadze lekkiej spotkają się Gielnik i Kurt Kästner. Gielnik zastąpi w tej wadze Pele, który uległ kontuzji podczas walki z Krzemieńskim. Kurt Kästner stoczył w swej karierze aż 258 walk i jest zawodnikiem wszechstronnym. Wygrał 198 walk.

Przeciwnikami w wadze półśredniej będą Grzechowiak i Kretschmar, wicemistrz Turynii. Niemiec znany jest ze swej żywiołowości w walce, która zmogła już nie jednego klasowego przeciwnika.

W wadze średniej jubilat Majchrzycki sto-

czy swoją 200 walkę z doskonałym fizycznie i niezwykle zwrotnym Bodem. Niemiec dysponuje silnym ciosem z obu rąk i pokonał m. in. mistrza Turynii, Sängera.

W wadze półciężkiej walczyć będą Dankowski i Müller. Niemiec wygrał w czerwcu turniej zawodników wagi ciężkiej w Erfurcie zwyciężając wszystkich swych zawodników przez k. o.

Wreszcie w wadze ciężkiej Stroiński stanie do walki z mistrzem okręgu Beyem, który dysponuje silnym ciosem. Stroiński jest zawodnikiem ambitnym i nie ustepliwym i pilnie trenuje pod okiem Majchrzyckiego.

Ogółem biorąc, wszystkie walki zapowiadają się niezwykle ciekawie i napewno dostarczą zebranej publiczności dużo emocji. Dodać należy, że „Heros” zremisował w Erfurcie z „Warta” podczas jej najwyższej formy z Sobkowiakiem, Wirskim, Sipińskim, Majchrzyckim, Szymurą i Piłatem.

Z uwagi na wielkie zainteresowanie tymi zawodami, które, przypominamy, odbędzie się już w piątek, 1 października o godz. 20 w cyrku „Olimpia”, należy zaopatrzyć się w bilety w przedsprzedaży w firmie „Camera” ul. Fr. Ratajczaka 2. Na bilety nabyte w przedsprzedaży obowiązuje zniżka od 25 do 35 proc.

Zwracamy ponadto uwagę na wystawę zdobytych przez Majchrzyckiego nagród, które zdobył w ciągu swojej 13-letniej kariery pięściarskiej. Wystawa mieści się w oknie firmy Kuźaj przy ul. 27 Grudnia 9.

zg 1208/4

ODZNAKI emaliowane - metalowe
Fabryka Wyrobów Metalowych
Poznań, Ratajczaka 17, tel. 30-83

Ng 48 723

Tenis

Międzyszkolny Klub Sportowy organizuje turniej tenisowy młodzieży szkół średnich m. Poznania. Piłki dostarcza M. K. S. Przyjmowanie zapisów, losowanie i rozpoczęcie turnieju we czwartek 30 bm. o godz. 15 na kortach Okr. Ósrodka W. F. przy ul. Bukowskiej.

Czytajcie i abonujcie „Ilustrację Poiską”!

Dnia 28 września 1937 r. rozstał się z tym światem, ś. p.

Bolesław Bogacki

porucznik W. P. w stanie sp., Prezes Kurkowego Bractwa Strzeleckiego zał. 1649 r., Prezes Okręgu Zjed. Bractw Kurkowych, Wiceprezes Tow. gimn. „Sokół”.

W Zmarłym tracimy postać której wszystkie, myśli i uczynki skierowane były ku ich dobru dzięki zdolnościom Zmarłego, niespożytej Jego energii i pracy. Stowarzyszenia nasze osiągnęły swój dzisiejszy wysoki poziom. Cześć Jego świetlanej pamięci.

Zarząd Kurkowego Bractwa Strzeleckiego zał. 1649 r.
Zarząd Okręgu Kurkowych Bractw Strzeleckich
Zarząd Tow. Gimn. „Sokół” w Szamotułach.

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 1 października br. o godz. 16 z kostnicy Zakładu św. Józefa w Szamotułach. ng 10221

W poniedziałek, dnia 27 września 1937 r. o godzinie 1.30, zmarł przez nieszczęśliwy wypadek samochodowy, mój najukochańszy mąż, troskliwy ojciec, nigdy niezapomniany syn, zięć i wujek, ś. p.

Otton Merten

przeżywszy lat 30, o czym Krewnym i Znajomym donoszą

zg 27 891

w ciężkim smutku strapieni
żona, syn, matka i rodzina

Pogrzeb odbędzie się w piątek, 1 października w południe o godzinie 12 z kostnicy ewangelickiego cmentarza w Grudziądzu.

Dnia 28 września br., o godz. 7.50, zasnął w Bogu, kilkakrotnie opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy i nigdy niezapomniany mąż, nasz najukochańszy i najtroskliwszy ojciec, syn, brat, zięć i szwagier, ś. p.

Bolesław Bogacki

Porucznik W. P. w st. spoczynku

w 45 roku życia.

W imieniu ciężko stroskanej rodziny

Ks Marian Bogacki

Pg 31 163-39,48

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 1. 10. br. o godz. 16 z kostnicy Zakładu św. Józefa w Szamotułach.

Czcigodnych Konfratrów proszę o memento w mszy św.

Szamotuły, Czarnków, Poznań, Katowice, Chorzów.

Wczoraj po południu zasnął w Bogu, po krótkiej ciężkiej chorobie, zaopatrzony Sakramentami św., nasz najdroższy ojciec, teść, dziadek, brat, szwagier i stryj, ś. p.

Jan Flieger

w 69 roku życia, o czym zawiadamiają

w głębokim smutku pogrążeni

Janina Hlondowa } córki
Helena Grabianowska }
Dr Jan Hlond

Inż. Dypl. Edmund Grabianowski } zięciowie
wnuczki, wnuk i rodzina.

dg 24 591

Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 1. 10. 37 r. o godz. 8,45 z kaplicy OO. Bonifratrów, Katowice-Bogucice.
Katowice, Chorzów, Poznań.

Od 1. 10. 1937 roku przyjmuję tylko prywatnie
Dr med. Wieleński
specjalista w chorobach nosa, uszu i gardła
Br. Pierackiego 8 Telefon 31-10
Godziny przyjęć: po południu od 4,30 — 6,30

Pg 31 312-39,45

MAJSTER DO SZTANCOWNI POSZUKIWANY

Powinien znać się dobrze na sznycach. Oferty z odpisami świadectw i podaniem wynagrodzenia przysyłać: REKLAMA PRASOWA, Warszawa, Poznańska 22 pod: „Niezwłocznie”.

ng 49 309

FUTRA LISY, SKÓRY

wszelkiego rodzaju, wielki wybór, najnowsze modele, ceny korzystne

dogodne warunki spłaty
dz 24 593 tylko u

Jana Willmana
Poznań, Plac Wolności 7
podwórce I. piętro

TAPETY, CERATY z metra
Obrusy, Linoleum, Chodniki, Dywany
Nowoczesne ramy do okien itd. poleca

NOWY DOM TAPET
Poznań, Stary Rynek 62 Telefon 23-17
Zasada: Wielki wybór! Niskie ceny! dz 24 484

EKSPEDIENT-DEKORATOR

do składu bławatów, konfekcji damskiej, męskiej potrzebny zaraz lub 1. 10. 37 przy wolnym stole i stancji. Zgłoszenia Kazimierz Namysł, Gostyń, ul. św. Duchy 3. ng 50 214

Wszystkim, którzy oddali ostatnią przysługę, uczcili pamięć naszego nigdy niezapomnianego syna, ś. p.

Zygmunta Antoniego Juengsta

a mianowicie Wielebnemu Duchowieństwu, Gronu Nauczycielskiemu, Drużynom Harcerskim, Współlokatorom, wszystkim Krewnym i Znajomym za szczerę współczucie, wieńce i liczny udział w pogrzebie, składają serdeczne

Bóg zapłać!

Rodzice i synowie.

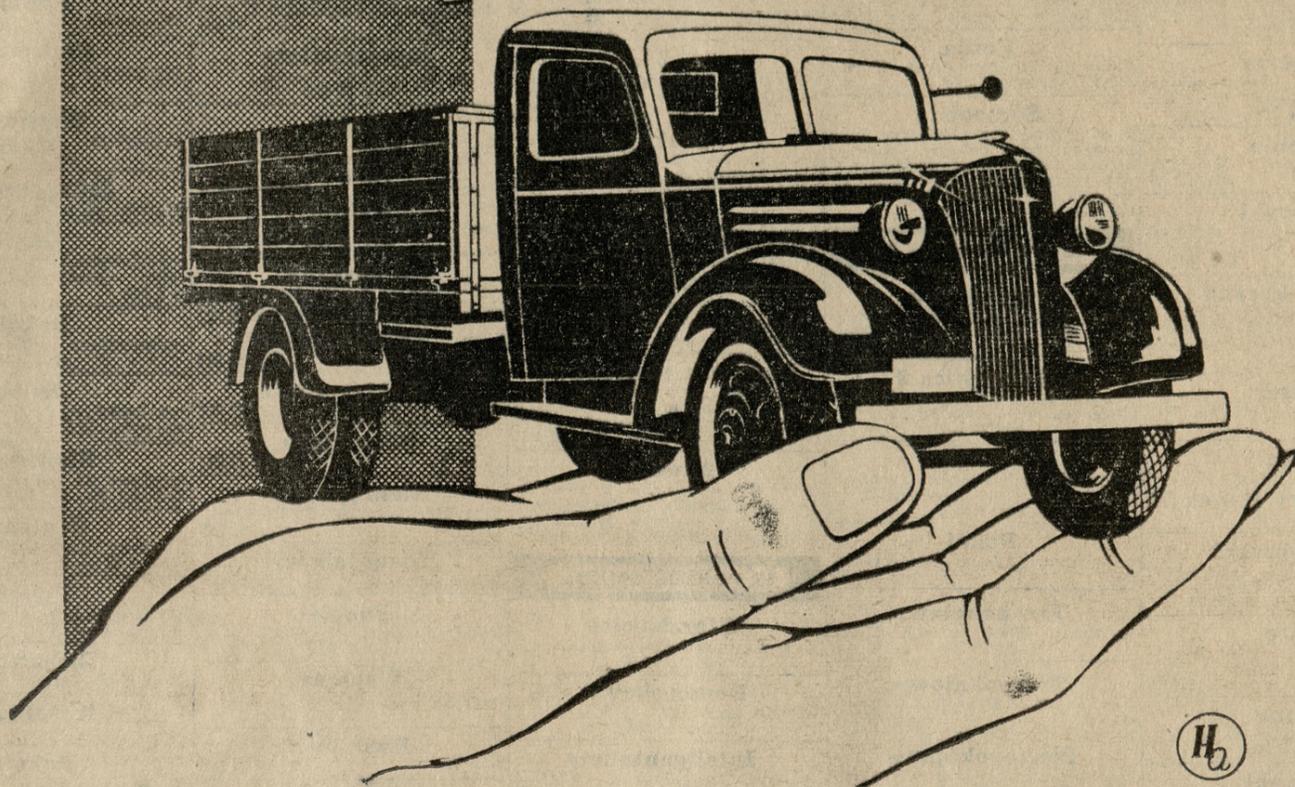
zg 27 889

97 LAT
FUTRA DOBRY TOWAR
SOLIDNA PRACA
B.SCHULTZ
TEL. 15-15 POZNAŃ
BR. PIERACKIEGO 16.

ng 49 478

Państwo wyciąga do Was

POMOCNĄ DŁOŃ

PRZEMYSŁOWCY! Korzystajcie z ulg udzielanych Wam przez Państwo przy nabyciu i eksploatacji nowych ciężarówek. Kupujcie montowane przez Polskie Zakłady LILPOP, RAU i LOEWENSTEIN podwozia ciężarowe Chevrolet, wypróbowane w najcięższych warunkach drogowych. Podwozia te zwolnione są od podatku drogowego, a ponadto koszt ich nabycia można jednorazowo spisać przy końcu roku operacyjnego. Podnieście dochodowość swych przedsiębiorstw, usuwając z nich powolną i nieekonomiczną trakcję konną i zużyty tabor samochodowy.

Typ 157 HD - nośność użytkowa 3.000 kg. Zł. 8.500.-

CHEVROLET

PRZEDSTAWICIELSTWO

BRZESKIAUTOS.A. Poznań

ul. Dąbrowskiego 29 - telefon 63-23, 63-65
Oddział Jak. Wujka 8 - telefon 70-60

FABRYKA KAROSERII

Nowocześnie urządzone warsztaty mechaniczne - stacja obsługi - garaże.
Wykonujemy wszelkie naprawy samochodów szybko - fachowo i tanio.

PARAMENTA - SZTANDARY
POLECA
WIELKOPOLSKI ZAKŁAD
HAFTÓW ARTYSTYCZNYCH
K. KĘDZIERSKA
POZNAŃ, UL. SKARBOWA 3

ng 49 222/3

Młodszy zdolny

Dekorator - Ekspedient

potrzebny od zaraz. Zgłoszenia pisemne z dołączeniem fotografii i odpisami świadectw oraz podaniem warunków przyjmują z 27888

Bracia Płoszyńscy, Wągrowiec Bławaty, kontakcja, Galanterja.

Kompletne urządzenie do wyrobu gwoździ

kupię. Oferty z ceną Kurier Poznański pod zg 27885.

JURKOWSKIEGO

KURSY KIEROWCÓW SAMOCHODOWYCH
POZNAŃ
DABROWSKIEGO NR. 79
TEL. 78-80

dg 24 339

10.000 złotych

wspólniczkę-wspólnika - poszukuje młody kupiec poznańczyk optyk dyplomowany. Interes intratny, gwarancja hipoteczna. Reflektują żydzi. Oferty Biuro Ogłoszeń „PAR” Poznań, pod „737”.
Pg 31 161-64,114

DRZEWO budowlane, stolarskie

poleca Składnica drzewa G. Kowalkiewicz, Poznań, Droga Debińska 2, naprzeciw wylotu ul. Strzeleckiej. Tel 14-95. dg 24 137

Najtańsze Źródło Zakupu

- Farby
- Lakiery
- Pokosty
- Pędzle
- Smary
- Oliwy
- Tran
- Karbolineum
- Mydła i
- Proszki do prania
- Kosmetyki

F. G. Fraas Nast.

właśc. Wiad. Kaiser
ul. Wielka 14 tel. 43-11
Hurtownia Drogerijna

Pg 31 088-9-38,125-6

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i. w. z. a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tym 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21 025, d 1611 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11.10, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 10.45.

1. DOMY - PARCELE

Nadzwyczajna okazja!
Wiele nowa solidna przy tramwaju. amortyzacja sprzedana śpiesznie bez pośrednictwa. Poczta 15 mieszkanie 2. zdg 27 180

Parcela
1 400 m² Łazarz korzystnie do nabycia. Oferty Kurier Poznański zdg 26 774

Kamienica
dwupiętrowa, 4 składy, miasto powiatowe, rynek do sprzedania. Potrzebna gotówka około 25 000. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 27 125

Lowicz
centrum sprzedam duży plac, domy. Wiadomość: Dudzińska, Wilno, ul. Skopówka 9. zdg 24 894

140.000

i więcej wpłacie na dobry dom - bez pośrednictwa. Oferty „Par” zdg 31 104-57,448

Parcela
Sołacz Winiary tanio. Telefon 77-21. zdg 22 322

Kamienica
centrum dochód 10 000.- cena 75 tys. Oferty Kurier Poznański zdg 27 378

Kamienica
nowa dochód 8 500.- cena 75 000 wpłaty 55 000.- Oferty Kurier Poznański zdg 27 381

Kamienicę
najlepsze położenie ruchliwego miasta powiatowego, przyległy wielki ogród, sprzedaż właściciel. Dochód 6 100, cena 60 000, wpłaty 35-40 000. Oferty „Par” zdg 31 105-57,447

Dom

nowy najlepszym położeniu, dochód roczny 3 200, długoterminowa amortyzacja. Oferty Kurier Poznański zdg 27 265

2 parcele
1 050 m² i 980 m² na Sołaczu budowa willowa, jedna zwarta korzystnie do nabycia. Oferty Kurier Poznański zdg 27 496

Kamienicę
luksusowej budowy (Jeżyce) dochód 21 000, sprzedam 180 000.-, wpłaty 100.- Gruszczyński, Aleje Marcinkowskiego 17 a. zdg 27 446

Akcje
Bank Związku Spółek Zarobkowych Cegielski. Maj i inne kupie. Dobrucki, Wąrowska, Al. berta 12 - 9. ng 31 071

Marki

niemieckie w Niemczech, pieniądże rodzinne tanio oddamy. Zapłata złotymi. Zezwolenie dewizowe. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 27 406

3-5 tys.

pożyczki na 1/2 roku, wysoki procent, bez ryzyka, szukam spiesznie. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 27 494

6. OŻENKI

Kuchmistrz
lat 29 posiada własny dom stała posada i 1 000.- zł gotówki szuka znajomości pani, która posiada restaurację lub inny interes. cel matrymonialny. Oferty Kurier Poznański zdg 27 330

Przystojny

kawaler, lat 37 szuka żony gotówka powyżej 5 000 dla wspólnego dobra. Oferty Kurier Poznański zdg 27 341

Dla

córci mej szukam męża droższego, młodego, rzutkiego, religijnego, tylko bardzo dobrego kupca, celem założenia drogerii na kresach. Oferty Kurier Poznański zdg 27 414

Kawaler

lat 40, właściciel nieruchomości, rzeźnik, ożeni się dobrze sytuowaną panną lub wdówką. Oferty Kurier Poznański zdg 27 441

4. OSOBISTE

Ubierać
się można wszędzie, jadać tylko Śniadania Sobczyńskiego. Ratajczaka 2. zdg 25 807.8

7. SPRZEDAŻE

Skład

papieru cukierków i tytoniu. - pewna egzystencja. Piotra Wawrzyńska 6. zdg 26 610

1 200 samochodów

rozbranych używane części podwozia mleczarskie, opony najtańszej w firmie Autosklad. Poznań Dąbrowskiego 89 telefon 46-74. d24 255-6

Cheesz kupię

meble

dobrze

tanio

spiesz do

„Hali Mebli”

Wrocławska 38. Tani największy wybór dogodnie warunki - asygnaty „Kredyt”. Pg 31 308-57,493

ng 49 400

Futro
nowe breitszwance sprzedam — okazynie. Dąbrowskiego 26. — m. 2. zdg 27 266

Motocykl „Phänomen“
motorem Sachsa 2.75 KM 2 biegi i wolny światło elektryczne. Bezpodatkowy. Rejestracja jak rower. Cena 695.—

Wul - Gum,
Poznań, Wielkie Garbary 8. — Pg 29 113-19.79

„Meble W. Paetz“
Najnowocześniejsze wzory niskie ceny Poznań, Wrocławska 15. Coroczna wystawa na Targach Międzynarodowych. Ng 48 796

Świeczniki
stylowe

Kryształy
okazyjnie „Lamus“ Strzelecka 1. Pg 29 737-37.33

Meble
być zadowolony z obsługi to z całym zaufaniem na Jezuitki 10 (Świętosławska). Asygnaty Kredyt

„Dom Okazyjnego Kupna“
Pe 29 733-5 567

Kolejkowe
materiały wszelkiego rodzaju polecane najtaniej

Rudolf Laska
Oddział w Poznaniu, Dział Kolejek Polnych, Spichrzowa 36 — Telefon 64-40. dg 24 447

Pianino
używane, dobrze utrzymane — sprzedawane Centralny Magazyn Pianin, Poznań, Pierackiego 11. Ng 48 807

Sprzedaz — Naprawa
montownia piór — wszelkich systemów piór wiecznych ołówków — automatycznych. Naprawa natchmiast w firmie Józef Czosnowski, spec. skład papieru, Poznań, Fr. Ratajczaka 2. dg 24 339

Skład
towarów krótkich bielizny zaprowadzony, mieszkanie, komfort — obok Parku Wilsona sprzedam. Oferty Kurier Pozn. zdg 26 840

Nowości
Guziki, klauzury, broszki, paski, bransolety, korale oraz wszelkie dodatki krawieckie najtaniej

Andrzejewski,
Szkołna 13. dg 24 383

Maszyny
do pisania — „Continental“ — triumf techniki. Przedstawicielstwo

Przygodzki, Hampel i Ska
Poznań, Br. Pierackiego 18, telefon 21-24. ng 49 970

Skład
papieru, tytoniu, dobrym położeniu, powód zamążpójście korzystnie sprzedam. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Orzeszkowej 7, m. 2, albo oferty Kurier Poznański zdg 27 413

Kolonialke
mieszkaniami zaraz. Adres Kurier Poznański zdg 27 619

Kanapa
2 fotele, stół, dywan, Stary Rynek 50, skład obrazów. zdg 27 606

Frak
kamizelka sprzedam, Kochanowskiego 23 — 3. zdg 27 697

Sprzedam
kompletna olejarnia domostwem względnie bez. Zgłoszenia Kurier Poznański, Gniezno 1 282. ng 50 712

Futra
wskiego rodzaju wykonuje w własnej pracowni pierwszorzędnie, solidnie Stale wielki wybór gotowych futer — oraz skór od najjaśniejszych do najwykwintniejszych. Przyjmuje skóry do garbowania i farbowania.

Lehmann
Poznań, Wrocławska 18, telefon 22-95. Rok zał. 1875. „Asygnaty Kredyt“. Pg 29 744-36.23

Nadzwyczajna okazja — fortepian
marki Ibach Syn w bardzo dobrym stanie sprzedam. Zgłoszenia nie pośredników do „Par“ pod „39.5“. Pg 31 146-39.5

Piekarnię
cukiernię, centrum Poznania — sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 21 245

Lokal
dobrze prosperujący z danciem na sprzedaż lub poszukuje wspólnika. fachowca Oferty Kurier Poznański zdg 27 750

Meble
wszelkiego rodzaju. Sosiński, ul. Woźna 10. zdg 22 501

Dz. Ustaw
1920 — 36 oprowiane Orzecznictwo Sądów Polskich I. II. V do XV (1936) oprowiane tanio. Oferty Kurier Poznański zdg 25 501

Mierzwe
również dostawa telefon 66-14. zdg 26 165

Szafy
ubraniowe, biblioteczna, biurko, stół, łóżko używane okazynie. — Piotra Wawrzyniaka 21, m. 2. zdg 27 398

Restauracje - kawiarnie
korzystnie, objęcie innego przedsiębiorstwa sprzedam, zamienie na dom, parcele. Oferty Kurier Poznański zdg 27 342

Dobrze
prosperujący skład wełnin i mięsa nowocześnie urządzone, dochód 1 200.— miesięcznie z powodu wyjazdu tanio oddam, fachowość nie konieczna. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 27 335

Fryzjerzy
Foen, miska do głowy mycia, peruka, lustro, Różana 6 — 3. zdg 27 359

Pianino
Ecke z pianola tanio. Maleckie-go 25 — 3. zdg 27 307

Motocykl
D. K. W. 200 ccm 1930 rok sprzedam okazynie. Komietny, Solacz, Wołyńska 7. zdg 27 292

Filię piekarską
istniejącą 40 lat, nadająca kawiarenkę, korzystnie sprzedam powodu starości. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 27 284

Rower
prawie nowy tanio sprzedam. Kołcz 25, m. 3. zdg 27 548

Meble
kupuje się najtaniej u **Bakosia, Stary Rynek 51** zdg 22 976.7

Dachówczarki
jak nowe okazynie sprzedam, powodu wyjazdu. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 26 949.50

Futro
żrebec, karakulowe, ładne lisy. — Pracownia Futer, Pietrzak, Piekary 22. zdg 27 016

Wannę
cynkową 27 Grudnia 18, m. 5. zdg 27 786

Motocykl
okazyjnie sprzedam Imperial, Focha 41, skład Jasiński. zdg 27 672

Wózek
dziecięcy sprzedam. Łakowa 17, m. 10. zdg 27 659

Sypialnia
jak nowa 200 złotych. Zgłoszenia Podgórna 10, skład delikatesów. zdg 27 764

Umywalnię
z płyta marmurowa, stół stylowy tanio sprzedam Pocztowa 10, m. 6. zdg 27 763

Zakład
Przyrodolecznicy
Apollo, Fr. Ratajczaka 15 poleca: kapięle zwykłe, parowe, igrzyskie, węglkowe, jodlowe, anty-reuma, elektryczne, naświetlania górskim słońcem, nagrzewania, plukanie jelit, masaż jelit i inne. zdg 27 675

Watoliny
podszewki, guziki, nici najtaniej wysoki parter Stary Rynek 11 — W. Niewiada obok f. Grzybek. zdg 26 111.2

Półwiejska 3
A. Benenowski
Obrączki ołbrzymi wybór. dg 24 075.6

Podwozia
mleczarskie używane części samochodowe, opony dete, pełne, zakup — sprzedaż. „Automagazyn“ Jakuba Wujka 9, telefon 75-17 Ng 48 725.6

Meble
wszelkiego rodzaju najtaniej u Sosińskiego, Poznań, Woźna 10. zdg 25 078

Szczęśliwe
obrazki ślubne polecane korzystnie Chwiłkowski, Bazar, Nowa 8. zdg 27 402.5

Futro
sealowe nowe 140, bra. 110.—, sealowe 95.—, Kanałowa 9 — 3. zdg 27 582.3

8. LICYTACJE
Sala Licytacyjna Wroniecka 6/8 sprzedaje

Okazyjnie
sypialnie, jadalnie.

Kuchnie
szafy, umywalnie.

Tapczany
biurka, salony. zdg 27 530

11. KUPNA
Sztychy
obrazy, porcelane, meble, broń, srebro, złoto, wszelkie starożytności kupuje „Lamus“ Strzelecka 1. Pg 29 726-33.76.

Gatter
używany kupie. Oferty Kurier Poznański zdg 26 812

Samochód
bardzo dobrym stanie okazynie kupie gotówka. Oferty z podaniem roku, marki, ceny Kurier Poznański zdg 26 918

Brylanty
srebro, złoto kupuje **Kruk,** ul. 27 Grudnia 6. Ng 48 785

Pianino
do ćwiczeń poszukuje. Marcina 22 m. 11. zdg 27 379

Globus
duży z południkiem kupie. Oferty Kurier Poznański zdg 27 302

Psa
dobrego stróża domu na wieś. — Majetność Roszkówko. — poczta Miejska Górka. zdg 27 273

Motocykl
kupie 400.— zł. Krótki opis podać Kurier Poznański zdg 27 624

Forda
limuzyna kupie. Oferty Kurier Poznański zdg 27 421

Samochód
Ford, Polski Fiat limuzyna mała nowoczesna w dobrym stanie — okazynie, tanio kupi podróżniacy, opis, cenę podać. Zgłoszenia piśmie do Kuriera Poznańskiego zdg 27 771

12. DO WYNAJĘCIA

5 pokojowe
komfortowe 1 piętro dom ogrodowy wolne. Ogrodowa 13. Informacje portier. zdg 26 684

Przecznica 3
6 pokoi wys. parter, centr. etażowe, ogród, odnowione. zdg 26 731

2
pokojowe mieszkanie, komfort. Solacz, Droga Urbanowska 2. zdg 27 340

Pokój
z kuchnią. Adama Biedrzyckiego 9. zdg 27 359

Trzypokojowe
słoneczne. Wioślarska 38. zdg 27 360

Trzypokojowe
komfortowe. Debiecka 6, przystanek. zdg 27 377

Pięciopokojowe
komfortowe, obszernie, słoneczne, blisko dworca. III piętro. zł 108. Marsz. Focha 29. zdg 27 294

Trzypokojowe
wygodami. Marcina 74, I, 18. front. zdg 27 550

Dwupokojowe
kuchnia, słoneczne, bezpodatkowe Focha 182, I, stróż. zdg 27 549

Dwupokojowe
Sielska 45, m. 7. zdg 27 401.2

Garaż
oraz 2 pokoje, kuchnia, łazienka zaraz wynajme. Ostrołęka 19. zdg 27 525.6

2 pokoje
kuchnia zaraz wynajme. Górczyn. Ks. Logi 17, m. 5. zdg 27 645.6

Pięciopokojowe
remontowane, słoneczne, piec. Chelmońskiego 8. zdg 27 362

4
pokojowe mieszkanie, odnowione oddam za zwrotem kosztów remontu 800 zł. Zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego zdg 27 364

Pięciopokojowe
parter i II centralne. Garaż. — Wyspiańskiego 14. zdg 27 270

3
pokoje kuchnia, łazienka, Chocińskiego 45. zdg 27 267

Śródmieściu
7 odnowionych frontowych I p. n. mieszkanie, biura, adwokackie, lekarskie, handlowe tanio. — gospodarz. Rzeczypospolitej 5. zdg 27 407

Jasna
10, czteropokojowe centralne, ogród. Stróż. Jasna 9, podwórce. zdg 27 565

Czteropokojowe
wysoki parter ogrzewaniem, słoneczne wolne. Józefa 5, gospodarz. zdg 27 564

3
pokojowe z centralnym od zaraz. Łazarz, Aleja Hetmańska 44. zdg 27 559

Pokój
kuchnia. Pasieka 27, Winogrody. zdg 26 084

Dwupokojowe
św. Wojciech 26.27. Zgłoszenia Szwajcarska 21, m. 19, 16-17 godz. zdg 27 495

Trzypokojowe
słoneczne odnowione. Aleja Hetmańska 9, wskazuje dozorca. zdg 27 678

Pokój
kuchnia wygodami. Obornicka 71. zdg 27 751

Dwa
piętro, willa, łazienka, balkon, front, centralne zaraz. Marynarzka 3, od ogrodu. zdg 27 787

Trzypokojowe
Stary Rynek 44, wolne. Zgłoszenia św. Marcina 5, m. 8. zdg 27 557

13. SZUKA MIESZK.

Poszukuje
4-5 pokojowego mieszkania pełny nowoczesny komfort oddzielny kłozet, okolicą Fredry, parter — 1 piętro. Oferty do Kuriera Poznańskiego zdg 26 764

Dwupokojowego
zaraz, cena, śródmieście. Oferty Kurier Poznański zdg 27 325

2
pokoi z kuchnią poszukuje od gospodarza w śródmieściu. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 27 329

Pokój
kuchnią, czysz mieszczny. Debiec. Maszynowa 16. zdg 27 568

Ślusarz
z kompletnym warszatem szuka portierstwa w lepszym domu. — Adres wskazać Kurier Poznański zdg 27 656

Pokoju
z kuchnią 3 mieszczni z góry. Oferty Kurier Poznański zdg 27 653

Urządniczki państwowej
poszukuje 2 pokoje kuchnia, łazienka, balkonem, możliwe okolicą dworca, od gospodarza. — Oferty Kurier Pozn. zdg 27 627

2 lub 3
pokojowego mieszkania poszukuje dobry platinik. Zgłoszenia z podaniem warunków Kurier Poznański zdg 27 670

15. POKOJE UMEBL.

Wierzbicice
55 — 6, panu lub paniencie. zdg 25 056

Dwuosobowy
Wielkie Garbary 1 — 8. zdg 26 586.

Inteligentnemu
wspólny fortepianem. Wielkie Garbary 44 — 10. zdg 26 955

Elegancki
dobrze umebłowany pokój w komfortowym domu. Kwiatowa 3, m. 5, II piętro. zdg 27 160

Grunwaldzka
5, m. 5, wygodne. zdg 26 954

Pokój
umebłowany jasny, ciepły, solidnym wynajmie tanio. Poznań, Świętosławska 12, m. 11, dawn. Jezuicka. zdg 26 988

Pokój
Czajcza 2, m. 9, przy Rynku Wildeckim. zdg 27 391

Czysty
elektryczność. Chwaliszewo 70 — m. 3. zdg 27 393

Czesława
16 a — II lewo. zdg 27 371

Słowackiego
25 — 12. zdg 27 237

Wspólnie
panienka. Żydowska 5 — 16. zdg 27 313

Dąbrowskiego
46 — 9 jednoosobowy, elektryczność, łazienka. zdg 28 394

Niekrepujący
Spokojna 27 — 3. zdg 27 395

Piekary
20/21 — 5. zdg 27 052

Wspólny
pokój dla pań. Woźna 8 — 10. zdg 27 396

Frontowy
słoneczny. Mostowa 37 — 8. zdg 27 399

Pokój
Grobła 17, m. 11. zdg 27 339

Pokój
umebłowany, ewentl. małżeństwu. Mostowa 29, m. 11. zdg 27 345

Nowomiejski
6 a — 23, mały kulturalnymu, stanowisku. zdg 27 376

Dwuosobowy
słoneczny, niekrepujący, telefon, łazienka. Kreta 24 — 9. zdg 27 386

Pokój
Łakowa 7 — 9. zdg 27 387

Pokój
kulturalnym, elektryczność, łazienka, utrzymaniem, lub bez — wynajmie. Ul. Ogrodowa 13, m. 6. zdg 27 380

Pokój
elektrycznością. Wawrzyniaka 31, mieszkanie 2. zdg 27 285

Szwajcarska
19 a — 18. zdg 27 276

Dwuosobowego
fortepian. Pocztowa 21 — 8. zdg 27 558

Pokój
elektryczność. Poznańska 27 a. — front. m. 8. zdg 27 557

Łukaszewicza
2, m. 6, panom, panom. zdg 27 549

Pokój
dla pana umebłowany, niekrepujący. Półwiejska 41, m. 6. zdg 27 491

Lepszy
panu. Wrocławska 18 — 2. zdg 27 490

Słoneczny
pokój frontowy, Wielkie Garbary 47 — 3. zdg 27 527

Dąbrowskiego
36 — 8. zdg 27 524

Elektryczność
Strzelecka 11 — 8. zdg 27 522

Półwiejska
25 — 1. zdg 27 521

Niekrepujący
Plac Bernardyński 2 (Restauracja). zdg 27 520

Dwuosobowy
Wierzbicice 18 — 10. zdg 27 517

Pokoje
Rynek Łazarski 12 — 9. zdg 27 516

Wspólny
paniencie. Wojciech 21 — 3. zdg 27 515

Kwiatowa
7 — 10. zdg 27 513

Niekrepujący
Mafe Garbary 4 — 2. zdg 27 514

Pokój
2 osobowy czysty, dobrze umebłowany, łazienka, 1 października do wynajęcia. Kreta 7, m. 4. zdg 27 304

Pokój
jedno — dwuosobowy, frontowy. Poznań, Staszica 3 — 12. zdg 26 647.8

Niekrepujący
Chłodna 6 — 4, Łazarz. zdg 27 369

Niekrepujący
inteligentnemu panu. Marcina 22 m. 9. zdg 27 415

Śniadeckich
21, m. 8, pokój. zdg 27 272

Balkonowy
łazienka. Zupańskiego 19 — 9. zdg 27 273

Pokój
wynajmie. Spokojna 25, m. 9. zdg 27 400

Działyńskich
3 — 8. zdg 27 404

Niekrepujący
centralne, elektryczność, willa — przy boisku Sokola. Droga Debińska 10 — 3. zdg 27 405

Grunwaldzka
13 — 8. zdg 27 408

Maleckiego
15 — 3. zdg 27 410

Pokój
niekrepujący. Rybaki 9, m. 10. zdg 27 487

Bez
mebli. Długa 11 — 7. zdg 27 486

Pokój
Dąbrowskiego 15 — 8. zdg 27 481

Marcin
15 — 13. zdg 27 479

Słoneczny frontowy — utrzymanie. Marcin 66/67 — 10. Działyńskich 9 — 1. Gotowaniem od 15. 10. paniom. Ratajczaka 14 — 20. Dąbrowskiego 66 — 9. Pokój 1-2 osobowy z utrzymaniem bez. Św. Marcin 33. skład. zdg 27 636. Czyszy dla kulturalnego pana. Wielkie Garbary 46, m. 10. zdg 27 635. Ratajczaka 14 — 20. Wierzbicę 46 — 6. Słoneczny czyszy panu i na stanowisku. — Plac Nowomiejski 3 — 5. zdg 27 626. Okazja U samotn. tani niekrepujący. mity, jedno-dwuosobowy. Swoboda, spokój. Początek Wierzbicę 15. I. m. 22. dom ogrodowy prosto. zdg 27 556. Frontowy słoneczny, obiadam. Grobla 1 b, m. 8. narożnik Garbar. zdg 27 582. Focha 55 — 6. Gabinet telefonem. Kreta 22 m. 4. zdg 27 719. Szwajcarska 26 — 1. Półwiejska 2 — 6 (utrzymaniem). zdg 27 711. Pokój Orzeszkowej 5. zdg 27 705. Dąbrowskiego 23 — 8, obiady. zdg 27 709. Dąbrowskiego 36 — 15. Elegancki słoneczny utrzymaniem obiady. — Cieszkowskiego 9 — 6 a. zdg 27 445. Pokój frontowy dla 2 panów. Szwajcarska 11. m. 12. zdg 27 442. Używaniem kuchni. Długa 4 — 26. zdg 27 440. Frontowy tani. Łazarz, Spokojna 27 — 9. I piętro. zdg 27 439. Rom. Szymańskiego 7. m. 5. frontowy, elektryczność. II piętro. zdg 27 498. Dwuosobowy utrzymaniem. Działyńskich 7-9. zdg 27 496. Panu klatki. Wronecka 16. II lewo. zdg 27 435. Długa 4 — 1. zdg 27 493. Ogrodowa 4 — 5. zdg 27 429. Marcinkowskiego 1 — 4. utrzymaniem. zdg 27 490. Kwiatowa 9 — 11. zdg 27 428. Półwiejska 15. m. 5. czyszy, słoneczny, panu. zdg 27 427. Panu Szymańskiego 7 — 8. zdg 27 483. Centrum wygodami. Masztalarska 7 — 4. zdg 27 663. Elegancki dwom panom z obiadam — bez. Słowackiego 42 — 8. zdg 27 703. Dąbrowskiego 56 — 7. zdg 27 702. Marcin 15 — 7. zdg 27 699. Próżny obszerny, centralnym. Ratajczaka 33 — 14. zdg 27 760. Ogrodowa 16 — 1. zdg 27 757. Pana wspólny czyszy, słoneczny. — Wszystkie Świętych 3 — 14. Dwuosobowy elektryczność. Szkoła 3 — 26. zdg 27 756. Dąbrowskiego 2 — 12. zdg 27 543. Czyszy miły, słoneczny, kulturalnym. — Reja 5, m. 7. zdg 27 752. Korzystnie utrzymaniem. Ratajczaka 9 — 10. zdg 27 734. Klatki przyjeźdnemu panu, telefonem. Piekary 12a — 11. zdg 27 776. Łakowa 7a — 13. zdg 27 769. Dwuosobowy Jeżycka 45 — 3. zdg 27 778.

Centralnym Stary Rynek 80/82 — 8. zdg 27 768. Eleganckie utrzymaniem zaraz. Pałac Działyńskich 78 — 4. Stary Rynek. zdg 27 689. Szewska 20 — 5. dwuosobowy. zdg 27 688. Mostowa 5 — 7. zdg 27 687. Dwa pokoje i kuchnia umeblowane II piętro, solidnemu małżeństwu. Pokój umeblowany z osobnym wejściem, kuchnia gazowa I. piętro urzędnicze. Zgłoszenia Staszica 20, mieszka. 4. zdg 27 628. Blisko frontowy. Focha 29 — 6. zdg 27 677. Focha 36 — 6. zdg 27 676. Ładny kulturalnemu panu, pani używaniem kuchni. Rynek Łazarzski 10a — 3. zdg 27 681. Dwuosobowy utrzymaniem. Wodna 17/18, m. 14. zdg 27 692. Frontowy Rybaki 7, m. 9. zdg 27 685. Niekrepujący Ratajczaka 11 a — 112. zdg 27 684. Czyszy duży panom zaraz. Kraszewskiego 24, m. 3. zdg 27 683. Górna Wilda 26 — 7. dwuosobowy. zdg 27 682. Kantaka 2 — 5 utrzymaniem (bez). zdg 27 674. Umeblowany w starszej pani. Bukowska 33 — 19. zdg 27 668. 16. SZUKA POKOJU Dwie panie poszukują pokoju w cenie 20.— od 1. Oferty Kurier Pozn. zdg 27 096. Dwuosobowego niekrepującego, czyszego, śródmieście. Oferty Kurier Poznański zdg 27 355. Pani poszukuje pokoju niekrepującego w śródmieściu. Oferty Kurier Poznański zdg 27 324. Eleganckiego gabinet, łazienka ewentualnie telefon, niekrepującego szuka prawnik. Cena. Oferty Kurier Poznański zdg 27 490. Urzędnik śródmieściu dobrym utrzymaniem. Oferty Kurier Poznański zdg 27 567. Próżny pokój w okolicy Półwiejskiej. Kwiatowej od zaraz. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 27 488. Jednoosobowego czyszego, ciepłego 25-30 zł. Oferty Kurier Poznański zdg 27 742. Pokoiku u samotnej pani za małą opłatą i pomoc w gospodarstwie. Oferty Kurier Poznański zdg 27 426. Pokoju poszukuje studentka. Oferty Kurier Poznański zdg 27 749. Cichego taniego pokoiku. Oferty Kurier Poznański zdg 27 772. 17. LOKALE Lokale na biura i mieszkania po 4. 7 i 11 pokoi front. wysoki parter ul. 3 Maja nr 3. Mogą być od zaraz. Wiadomość u portiera. zdg 26 593. Piekarski piec warsztat, zaraz. Półwiejska 16. zdg 27 403. Skład do wynajęcia. Ul. Palacza 23. — Informacje Górczyńska 65. zdg 25 942. Skład nadający się na rzeźnictwo lub drogerie do wynajęcia. Grunwaldzka 25. gospodarz. zdg 27 417. Centrum 2 pokoje frontowe, parterowe, telefonem adwokata, przedstawicielstwo oddam. Nowomiejski 6a, mieszkanie 21. zdg 27 458. Ubikacji na warsztat elektrotechniczny, okolica Włdy Wierzbicę. Zgłoszenia Czestawa 10, m. 2. zdg 27 580. Rzeźnictwo lub ubikacji nadającej się na rzeźnictwo poszukuje wraz mieszkaniami. Zgłoszenia Kurier Poznański ng 51 132. Skład mieszkaniem 350.—, Strzelecka 3. stróż. zdg 27 598. Ubikacja śródmieścia na średni warsztat potrzebna. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 27 601.

Lokalu małego na popularny artykuł w centrum miasta poszukuje. Zgłoszenia z podaniem warunków do Kuriera Poznańskiego ng 50 218. Ubikacje parterowe na warsztat. Spokojna 15 a, telefon 70 — 11. zdg 27 759. 18. DZIERŻAWY Dzierżawa 1000 i 300 mórg Józef Płoszyński, Mogilno Piłsudskiego 5. Ng 49 856. Restauracja z wyszynkiem, 1 salka, 3 pok. gościnne, 3 pok. hotel, ogród koncertowy w śródmieściu miasta powiatowego w poznańskim zaraz lub później do wynajęcia. — Oferty Kurier Poznański pod zdg 26 553. Do wydzierżawienia dom, 5 pokoi, zabudowania gospodarcze maszyn, 8 mórg ogrodu z drzewami owocowymi. — 4 morgi dobrej łąki, 18 mórg roli, od listopada na kilka lat jako przedsiębiorstwo ogrodniczo-warzywno. Kolej i szosa autobusowa w miejscu. 15 km od Poznania, kaucja 1500 gotówka. Kaszani, Kłimek, Lulin, poczta Pamiątkowo. zdg 27 382/3. 20 mórg pod plug — ogrodnictwo. Szelaż wydzierżawie, Marcina 26 — 10a. zdg 27 753. 22. ZGUBY Dowód tożsamości wraz z biletem zgubiono. Zwiślak Jerzy, Plac Świętokrzyski 3 m. 13. zdg 27 348. Wieczne pióro Mont Blanc zgubione poniedziałek Działyńskich — Kreta, wynagrodzenie, Działyńskich 6, mieszkanie 5. zdg 27 296. 23. ROZMAITE Suknie płaszcze, komplety szyje solidnie najnowsze żurnale. Wielkie Garbary 18, m. 4, wejście Woźnej. zdg 27 234. Wytworny wygląd i elegancja każdej Pani potęguje Suknia — płaszcz lub kostium wykonany w Salonie mód „MIRA”, św. Marcin 32 telefon 47-84 ng 49 332. Wytworne garnitury palta, futra, umiudrowania włoskowe systemem warszawskim wykonuje Teofil Otok św. Marcin 57. Pg 29 863-35.25 Fryzjerzy baczność żelazka oryginalne Deuss para od 12 zł nie imitacja Duis Foeny maszynki elektryczne, brzytwy, nożyczki, Wenzlik. Aleje Marcinkowskiego 19. Ng 48 780. Artystka malarka dekoruje okna wystawowe. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 27 301. Trwałą ondulację szwajcarskim aparatem farbowanie najnowsza farba, peruczki fachowo — ceny przystępne. N. Muszyński, 27-go Grudnia 4 i 3 Maja 3. zdg 27 664. Znana Adarelli przepowiada z Braminów — reki. Przyjmuje Podgórna 13, mieszkanie 10. Na prowincję nie wyjeżdżam. zdg 27 553. Wykonuje i modernizuje wszelką garderobę damską i dziecięcą spieszenie Podgórna 6 — 10. Frankowska. zdg 26 877/8. Ładuję naprawiam akumulatory tanio. — Focha 84. zdg 27 729/80. Koncesji na sprzedaż wyrobów alkoholowych poszukuje restauracje. — Oferty Kurier Pozn. zdg 27 790. Obiady domowe. Kantaka 2 — 5. zdg 27 673. 24. NAUKA Wyższe Kursy języka angielskiego rozpocznie 4 października: Dr. A. Bachelor of Arts of London University, lektor. U. P. Membre du Conseil de l'Association Phonétique Internationale. Wpisy codziennie godz. 6-8: Działyńskich 6, m. 5. Telefon 40-42. dg 24 502. Wieczorowe Kursy Handlowe Sawickiego Dypl. W. S. H. Kursy 1 października. Kantaka 4. dg 24 546. Student starszy, energiczny udzieli lekcji w zakresie wszystkich klas gimnazjum i liceum. Specjalność polski, grecki, łacina, francuski, niemiecki. Bardzo dobre referencje. Chętnie na wieś. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 26 704.

Ochronka ogródek dziecięcy Dr Stefani Posadzowej, Poznań, Sporna 15, przyjmuję dzieci od lat 4-7. Telefon 59-35. dg 24 525. Kursy stenografii pisania maszyną, Kantaka 1. zdg 17 479. Stenografii pisania maszyną, księgowość. Strzelecka 33. zdg 25 623. Angielskiego Francuskiego łaciny, niemieckiego, angielskiego najlepiej uczył studentki (tki) Uniw. Pozn., których poleca Sekcja Pośrocznictwa Pracy — „Bratniej Pomocy” SSSUP — Poznań, Al. M. Piłsudskiego 7 — tel. 39-46. zdg 15 279/80. Absolwent U. P. udzieli korepetycji za skromny pokój. Oferty Kurier Poznański zdg 27 639/40. Kursy Handlowe Sawickiego Dypl. W. S. H. Poznań, Kantaka 4. telefon 49-68. Wpisy codziennie. dg 24 336-7. Stenografii różnych systemów pisania maszyną, księgowość udziela Kromczyńska, Ogrodowa 16. II. zdg 27 578. Nauczycielka przysposabia w niemieckim i początki francuskiego, wyjedzie także na wieś. Oferty Kurier Poznański zdg 27 570. Tańców kurs początkujący. Średziński, Zygmunt Augusta. zdg 27 597. Korepetytor matematyka, francuski, łacina, potrzebny pokój utrzymaniem. — Oferty Kurier Poznański zdg 27 722. Kursy Handlowe Skrzypczaka plac Wolności 2. Kurs półroczny 2 października. zdg 27 644. Pokoju za korepetycje poszukuje niezamężna, spokojna studentka od państwowej. Spiesznie zgłoszenia Małkowska, Poznań, Waiy Wazów 15 — 3. ng 50 220. Korepetycje za gotówkę lub obiady student. Zgłoszenia Małkowska, Poznań, Waiy Wazów 15 — 3. ng 50 219. Kurs haftu rozpoczynam kolorowy, biały, toledo, przyjmuję kilka panienek. Strzelecka 33 — 7. zdg 27 455. Dame revenue de France instruite cherche occupation, leçons de français pour l'après-midi. Offres „Kurier Poznański” zdg 27 66. 25. MUZYKA Wielkopolska Szkoła Muzyczna Ratajczaka 36, Filia Focha 47 Prospekty bezpłatnie. zdg 21 783. Instytut Muzyczny Prospekty, informacje, wpisy. — Ogrodowa 4, Matejki 52. zdg 26 227. Lekcji gry skrzypcowej udzielam Kaulfussówna, (Dyplom państwowy), Ratajczaka 9. III. zdg 24 578-9.

Kursy gry fortepianowej, dyplomowana nauczycielka Aleje Marcinkowskiego 1 m. 8 (dom narożny). zdg 26 601. Płowiecka 15 (Ostroróg) Ratajczaka 3 — 7, lekcje gry fortepianowej, Kazimiera Szymańska. zdg 27 585. Fortepian Przygotowanie do konserwatorium Wierzbicę 23 — 5. zdg 27 625. 26. SZUKA POSADY Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy do jednej trzeciej cenie drobnych. ni Służba domowa Starsza panna inteligentna, zaufana znająca pielęgnowanie chorych, gotowanie, życie wszelką pracę domową, zajmie się osobą chorą starszą gospodarstwem samotnej osoby lub dziećmi. Oferty Poznań 9, N. N. Poste restante. zdg 27 105. Polecam panienkę do dzieck, która była 2 1/2 roku, jest bardzo miła i kocha dzieci. Hecja, Kolejowa 45 — telefon 63-57. zdg 27 134. Poszukuje prania, Fabryczna 13, m. 32. zdg 27 312. Posługaczka poszukuje posługi do państwa z Królestwa, najchętniej Jezycach. Oferty Kurier Pozn. zdg 27 347. Młoda meżatka przyjmie posługę. Oferty Kurier Pozn. zdg 27 349. Inteligentna 6-klas gimnaz., Szkoła Gospodarcza, rzetelna, uczciwa poszukuje posady do dzieci w lepszym domu. Zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego zdg 27 351. Uczciwa szuka posady lub posługi. Oferty Kurier Pozn. zdg 27 357. Poszukuje posługi u samotnej osoby w okolicy Łazarza. Oferty Kurier Pozn. zdg 27 388. Gospodyni szuka posady u kszędza, starszego pana względnie państwa, znam również kuchnie dla chorych. — Oferty Kurier Pozn. zdg 27 281. Dziewczyna poszukuje posady gotowaniem do wszystkiego. Oferty Kurier Pozn. zdg 27 489. Skromna młoda prosi o posadę, zna język niemiecki, życie domowe przeszła kurs gospodarzy 4 i 12 mies. handlowy. Oferty Kurier Pozn. zdg 27 485. Polecam gospodyni, kucharki, Kranzowa, Ratajczaka 2. zdg 27 459. Dziewczyna uczciwa, pracowita poszukuje posady z gotowaniem. Oferty Kurier Pozn. zdg 27 361. Dziewczyna uczciwa, wierna, choćkolwiek gotowania albo do dzieci szuka posady Grodziska 20 — 4. zdg 27 277. Dziewczyna czysta, uczciwa, samodzielnie gotuje dobre świadectwa z prowincji szuka posady od 1. 10. 37. Oferty Kurier Pozn. zdg 27 588.

Poszukuje posługi, dobre świadectwa polecenia. Oferty Kurier Poznański zdg 27 411. Dziewczyna szuka posady do dzieci lub posylek. Oferty Kurier Poznański zdg 27 587. Posługi poszukuje 3 razy tygodniu. Oferty Kurier Poznański zdg 27 584. Dziewczyna z gotowaniem szuka posługi. — Oferty Kurier Pozn. zdg 27 576. Szukam posługi w śródmieściu do samotnej osoby. Oferty Kurier Poznański zdg 27 569. Posługi poszukuje od zaraz. Łazarz. Oferty Kurier Pozn. zdg 27 649. Panna z dobrej rodziny gospodarskiej, uczciwa, chętna, z dobrymi świadectwami poszukuje posady od zaraz do wszystkiego, najchętniej do samotnych państwa. Oferty do Kuriera Poznańskiego zdg 27 541. Osoba 47 lat, z dobrego domu szuka posady gosposi dobre świadectwa, obeznaną w gospodarstwie domowym do 2-3 osób od 15. 10. mowa polska — niemiecka. Oferty Kurier Poznański zdg 27 528. Dziewczyna poszukuje posady do wszystkiego Oferty Kurier Pozn. zdg 27 618. Gosposia przyjmie posadę do samotnej osoby lub kszędza zajmie się całym gospodarstwem domowym. — Oferty Kurier Pozn. zdg 27 600. Dziewczyna z prowincji czysta, uczciwa z gotowaniem poszukuje posady od 1. 10. 37 Oferty Kurier Pozn. zdg 27 741. Panienka dobrej rodziny do wszelkich prac lub dzieck szuka posady. Oferty Kurier Pozn. zdg 27 739. Uczciwa długoletnimi świadectwami szuka posady do wszystkiego od 1. 10. Oferty Kurier Pozn. zdg 27 546. Posługi poszukuje. Oferty Kurier Pozn. zdg 27 621. Dziewczyna uczciwa, dobre polecenia poszukuje posady. Oferty Kurier Pozn. zdg 27 660. Dziewczyna do wszystkiego poszukuje posady. Oferty Kurier Pozn. zdg 27 668. Posługaczka uczciwa szuka posługi raz w tygodniu. Oferty Kurier Pozn. zdg 27 449. Szukam posługi do południa godz. 12-6j. w okolicy Dąbrowskiego — Jezycę. Oferty Kurier Pozn. zdg 27 443. Poszukuje posady do dzieci, lub do lekkich prac domowych. Oferty Kurier Pozn. zdg 27 767. Posługę zaraz przyjmie. Oferty Kurier Pozn. zdg 27 766. Służąca szuka posady zaraz z gotowaniem. Oferty Kurier Pozn. zdg 27 782. Dziewczyna uczciwa, prowincji szuka zajęcia, do wszystkiego. Oferty Kurier Pozn. zdg 27 773.

programy radiowe

OGOLNOPOLSKIE Czwartek, 30 września. 11.15 poranek muzyczny dla liceów: Pieśń w historycznym rozwoju (z Poznania). Wykonawcy: Janina Tillner - Zakrzewska (soprano), Juliusz Bienkowski (tenor), Tadeusz Tułasiewicz (woloncelista), Władysław Raczkowski (akompaniament), dr Zygmunt Sitowski (słowo wstępne); 11.40 płyty; 11.57 sygnał czasu; 12.03 dziennik południowy; 12.05 pogadanka rolnicza; 12.25 muzyka salonowa w wykonaniu kwartetu Rozgłośni Krakowskiej; 12.45 wiadomości gospodarcze; 16.00 „Na siodełku motocykla” — pogadanka dla dzieci starszych; 16.15 chóór im. Moniuszki pod dyr. Stanisława Wiechowicza i wojskowa orkiestra dęta pod dyr. por. A. Szalkowskiego (z Poznania); 16.45 — „Działkowcy zbierają plony” — felieton; 17.00 koncert solistów. Wykonawcy: Helena Lipowska — śpiew; Waclaw Kuchański — skrzypce; 17.50 poradnik sportowy; 18.00 porad. sportowy lokalny; 18.05 pogadanka społeczna; 18.15 male zespoły jazzowe (płyty); 18.50 pogadanka aktualna; 19.00 Powszechny Teatr Wyobraźni: „Palupka” — premiera słuchowiska oryginalnego Marii Morozowicz - Szczepkowskiej; 19.30 państwo buduje się pracą a broni krwią” — aud. słowna; 19.50 wiadomości sportowe; 20.00 koncert rozrywkowy (ze Lwowa); 20.45 dziennik wieczorny; 20.55 wiadomości rolnicze; 21.05 d.e. koncert rozrywkowy (ze Lwowa); 21.45 „Doktor Piotr” — opowiadanie St. Zeromskiego; 22.00 recital śpiewaczy Rose Bampton; 22.30 sonaty w wyk. Maryli Jonasówny (fortepian.

WARSZAWA Warszawa H (Mokotów) — 13.00 koncert filadelfijski Ork. Symf. pod dyr. Leopolda Stokowskiego (płyty); 14.00 pare informacja; 14.00 koncert rozrywkowy (płyty); 15.00 jak spędzić święto? 15.10 koncert solistów; 22.00 wiadomości sportowe; 22.05 reportaż z życia; 22.20 muzyka lekka (płyty); 23.15 muzyka taneczna (płyty). POZNAŃ Poznań — 11.40 Paganini-Wieniawski — płyty; 12.15 skrzynka rolnicza; 13.00 życie kulturalne i społeczne Poznania 13.05 koncert artystyczny (płyty); w przerwie o godz. 13.50 poradnik sportowy; 14.05 przegląd giełdowy; 14.15 z poematów symfonicznych (płyty); 18.00 z filmów zagranicznych (płyty); 18.25 „Wynalazca” — skecz Tadeusza Kraszewskiego; 18.30 segowia (płyty); 18.45 wiadomości sportowe lokalne; — 23.00 koncert życzeń.

19 Budapeszt, M. salonowa, Königsw. Koncert ork. Kolonia. M. rozrywkowa. Lipsk. Wesołe melodie z udziałem ork. i sol. 20 Sztutgart, Intermezzo letnie Völknera. 20.10 Berlin, Wieczór tańca. Kopenhaga, Koncert symf. z udziałem sol. (śpiew). — Królewiec, „Orfeusz i Eurydyka” op. Głucka. Tallin, M. symfoniczna. 20.15 Drotwicz, Koncert symf. z Queens-Hallu. 20.25 Wiedeń, Koncert na fort. i ork. a-moll Schumann (A. Cortot i lond. ork. filh.). 20.30 Lyon, Tr. opery. R. Paris. „Pelles i Melisanda” poemat liryczny Debussygo. W. Eifla, Tr. opery. 20.55 Brno, M. popularna z udziałem sol. 21 Mediolan, A. Ariana Lecourveur” op. Cilea. Wiedeń, M. rozrywkowa w wyk. ork. i kwartetu. 21.15 Königsw. M. rozrywkowa. Frankfurt, Koncert Beethovenowski. 21.30 Drotwicz, Premier Neville Chamberlain przed mikrofonem. Londy, Reg. M. meksykańska. Sztutgart, Kwartet smyczkowy c-moll Brahmsa. 21.35 Budapeszt, Koncert ork. operowej. Luksemburg, Koncert symf. 22 Lahti, M. lekka. Londyn Reg. Recital śpiewaczy, następnie in. taneczna. P. Parisien, Reportaż z wystawy. Sztokholm, Koncert orkiestry z udziałem sol. 22.15 Rzym, Piosenki i muzyka taneczna. 22.30 Sztutgart, M. rozrywkowa. Königsw. Sonata d-dur na gambe i klawesyn. 23 Budapeszt, M. jazzowa. Kopenhaga i Königsw. M. taneczna. 23.15 Drotwicz, M. taneczna. 24 Frankfurt i Sztutgart, Koncert nocny.

Już czas pomyśleć o Bieliznie zimowej! Pulawery Pończochy Trykotaże Pledy Wyprawy Ślubne Wyprawki niemowlęce Bielizna zawodowa Koldry - Firany Piótna Inlety Poranniki od 7,50 do 45,- w wielkim wyborze poleca Fabryka Bielizny Dom Piótcien J. SCHUBERT Poznań, Stary Rynek 76 Dom Czerwony naprz. Głównego Odwachu, Telefon 10-08 Filia: ul. Nowa 10, Tel. 17-58 29 741

Szukam posady pokojowej lub 2 osób - cośkolwiek gotowaniem. Oferty Kurier Poznański zdg 27 780

Dziewczyna do wszystkiego najchętniej do pomocy pani, szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 27 693

b) Inni

Sądownik były i długoletni zastępca procesowy, lat 43, żonaty, obeznany - również w kupiectwie i buchalterii szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 27 235

Inteligentna wykształcona, znająca szycie, robotki, kochająca dzieci szuka jakiegokolwiek posady. Oferty Kurier Poznański zdg 27 392

Kucharz kawaler poszukuje posady od zaraz. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 27 289

Szofer szuka zajęcia lub stróżstwa z kaucją 500,-. Oferty Kurier Poznański zdg 27 385

Leśnik-szofer kawaler, sumienny poszukuje posady. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 27 200

Krawcowa poszukuje posady w dom suknie, kostiumy, płaszcze - eleganckie kroje pierwszorzędne. 2.-. Mostowa 32 - 6. zdg 27 552

Aplikant adwokacki 2 1/2 letnia praktyka znajomość języków obcych. Zgłoszenia Kurier Poznański, Grzegorz 1 283. ng 50 713

Dyplomowany nauczyciel wychowawca szuka jakiegokolwiek zajęcia. Oferty Górny, Parczewo, poczta Kamieniec pozn., pow. Kościań. zdg 27 420

Mistrz stolarski z długoletnią praktyką dobrze obeznany w pracy formierowniczej jak i wszelkie prace w zakresie stolarstwa wchodzącej, poszukuje posady od zaraz lub później. Oferty Kurier Poznański zdg 26 790 91

CZYTELNIA w Klubie „ROMA“ ulica Podgórna 10a, parter (obok Księg. Katolickiej) otwarta dla publiczności w dni powszednie od godziny 9 - 13 i od 15 - 19 Wstęp 10 gr. (Mies. 1 zł) 120 czasopiśmie i dzienników w 6 językach!

TEATRY Poznań, środa, 29. 9. TEATR POLSKI: Środa, 29. 9. godz. 20: „Freuda teoria snów” z Romanową i Maszyńskim. Czwartek, 30. 9. godz. 20: „Freuda teoria snów” z Romanową i Maszyńskim.

KINA Poznań, środa, 29. 9. APOLLO: „Zielony Sygnał”. CORSO: „Mściwy jeździec”. GLORIA: „Będziesz zawsze moja”. GWIAZDPA: „Moskwa Szanghaj”. METROPOLIS: „Pieśń o Wiedniu”. OŚWIATOWE T. C. L.: „Bohater”. RENAISSANCE: „Niezwyciężony Robinson Crusoe”. SŁONCE: „Król i chryzystka”. SFINKS: „Folies Bergère”. SWIT: „Północ wola”. TECZA-Lazarz: „Ostatni młokanin”. TECZA-Wilda: „Ramona”. WILSONA: „Ostatni akord”.

Panienska sierota, inteligentna, szuka posady ekspedientki w cukierni wzgl. innej branży. Łaskawe oferty Oredownik Poznań zdg 27 716

Córka inwalidki wojennej, szuka posady w charakterze biuralistki, maszynistki względnie telefonistki. Posiada roczną praktykę biurową. Łaskawe zgłoszenia uprasza Związek Inwalidów Wojennych R. P. Koło Poznań, ul. Kozia 8, telefon 29-94. zdg 27 501 72

Uczeń piekarski 1 1/2 letnia praktyka, ukończona szkoła, dokończy naukę, miejscowość obojętna. Oferty Kurier Poznański zdg 27 315

Prasowaczka bardzo ładnie prasuje przymię prasowania lepszych domach. - Oferty Kurier Pozn. zdg 27 397

Gorzelany kawaler 12 lat praktyki, dobre świadectwa, bez uchytków, elektryczność, książkowość, gospodarstwo podwózkowe ewentualnie na sezon, poszukuje posady. Zgłoszenia łaskawe proszę Kurier Poznański pod zdg 27 372

Inteligentna panienska, 4 gimnazjalnie, ukończona Szkoła Handlowa, piszcząca maszyną poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 27 655

Piekarz - cukiernik z dłuższą praktyką, obeznany na wszystkich piecach, szuka posady. Zgłosz. L. Rogalski, Środa, ng 50 217

Elektromechanik posiada koncesję 24 letnia praktyka dobrymi świadectwami, kaucja poszukuje posady, miejscowość obojętna. Oferty Kurier Poznański zdg 27 731 2

Bufetowa szuka posady od zaraz lub 15. 10. 37. Oferty Kurier Poznański zdg 27 632

Fryzjer specjalność trwałą i wodną ondulacja szuka posady. Zgłoszenia Motylewski, Mogiła, Kausa 16. zdg 27 422

Ogrodnik kawaler siła pierwszorzędna od 32, dobre polecenie poszukuje posady od 15. 10. lub 1 listopada ewentl. dzierżawy, może także posiadać przyjaczonego. Oferty Kurier Poznański zdg 25 017

Ksiązkowa bilansistka, długoletnia praktyka szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 26 813

Kierownik mleczarni Poznańczyk, niemiecka Szkoła Mleczarska, 30 lat praktyki w mechanicznych i ręcznych mleczarniach wyrabiający masło standardowe i sery, księgowość techniczna, handlowa poszukuje posady. Piasecki, Koźmiele, poczta Bledów, k. Grójca. zdg 26 754

Bona wychowawczyni z dobrymi świadectwami, kochająca dzieci poszukuje posady. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 26 847

Młodsza bufetowa szuka posady lub do kiosku. Kolejowa 7, m. 2. zdg 26 741

Młody służący hotelowy lat 28 poszukuje jakiegokolwiek posady, złoży kaucję. Oferty Kurier Poznański zdg 26 903

Panna szuka posady do dzieci lub niemowlęcia. Oferty Kurier Pozn. zdg 25 207

Powstaniec Wielkopolski uczestnik walki o szkołę polską z r. 1901, posiadający cośkolwiek gotówki na złożenie kaucji, kupiec, pragnie jakiegokolwiek czynności zapracować na skromne utrzymanie. Łaskawe oferty Kurier Poznański zdg 25 436

Panienska z prowincji szuka posady do kolonialki, piekarni. Oferty Główna Sucha 4. zdg 26 707

Ekspedientka samodzielna z branży obowiązuje szuka posady. Oferty Kurier Pozn. zdg 26 871

Niemka wychowawczyni z prowincji, z dłuższą praktyką szuka posady zaraz lub później. Oferty Kurier Poznański zdg 27 190

Krawcowa poszukuje posady do szycia w domu poza dom. Oferty Kurier Poznański zdg 27 070

Młoda długoletnie świadectwa poszukuje posady możliwie pomocy w składzie. Oferty Kurier Poznański zdg 26 923

Panienska krawcowa na pracę miarową siła pierwszorzędna poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 26 975

Syn uczciwych rodziców pragnie wyuczyć się cukiernictwa. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 27 208

Dla syna mego ukończona szkoła wydziałowa poszukuje nauki drogerzysty. Łaskawe zgłoszenia - Umińskiego 14, m. 9. zdg 25 896

Kaucja 4 000 zł pracownik biurowy poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 26 353

Fryzjerka dobra siła szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 26 440

Gospośnia samodzielna młodsza, zaufana - szuka posady jednej lub dwóch osób. Agencja Kuriera Poznańskiego, Kościań. ng 50 203

27. WOLNE MIEJSCA

Fryzjerski pomocnik starszy, siła tylko pierwszorzędna potrzebny. Drobniak, Buk. Ng 49 856

Kucharka do większej instytucji (100 osób) z dobrymi świadectwami, referencjami może się zgłosić od 15. 10. r. b. Zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego pod zdg 27 051

Freblanki II klasy z memiekiem do 3 chłopców. Oferty Kurier Poznański zdg 27 132

Od 1-go lub 15-go października potrzebna na majatek

kucharka z doskonałym samodzielnym gotowaniem, pieczeniem ciast i konserwami. Zgłoszenia

poczta Dobieszczynna, Grab. zdg 26 718

Dwóch panów inteligentnych powyżej lat 25, - przyjmujemy do przyjmowania zamówień w województwie poznańskim na powyższe działy naukowe w spółkach ratalnych. Praca tylko w sferach inteligencji. Zarobek duży i na długą metę. Zgłoszenia św. Marcina 28, front, m. 9 w godz. 10-12. Pg 31 153-57.474

Służaca gotowaniem samodzielną do wszystkiego tylko dobrem poleceniem. Jasna 16 - 9. zdg 27 336

Posługaczka potrzebna od 1. 10. 37. Polna 1, m. 19. zdg 27 358

Krawcowa w dom damski i dziecięcą garderobę. Wertecjańska 2, biuro. zdg 27 310

Sierota młodsza do bufetu potrzebna. - Adres Kurier Pozn. zdg 27 282

Pianista z akordeonem potrzebny zaraz. - Restauracja „Gambinus”. Kantata 7. zdg 27 263

Małopolanka dobre świadectwa, młoda, czysta, bezwzględnie uczciwa, kochająca dzieci, z gotowaniem i praniem potrzebna od 15. 10. Zgłoszenia Słowackiego 44/46, m. 8. 5-6 pop. zdg 27 300

Poszukuję starszego ucznia z branży ślusarsko-mechanicznej. Oferty Kurier Poznański zdg 27 295

Potrzeba bufetowej na prowincje. Zgłosić się zaraz. Prusa 15, m. 3. zdg 27 291

Wychowawczyni lub bona do trzyletniego chłopczyka na Śląsk. Zgłoszenia Staszica 5, m. 7, godz. 9-11 i 18-20. zdg 27 282

Gorzelany pracujący bez zaników potrzebny. Świadectwa, zadana pensja podać Majetność Golaszyn, Oborniki. zdg 27 264

Posługaczka młoda - świadectwa - polecenia. Słowackiego 8, m. 13. zdg 27 279

Dziewczyna czysta zdrowa. Gen. Pręczyńskiego 11 - 3. zdg 27 418

Ekspedientka fachowa w galanterii damskiej, na wyjazd. Zgłoszenia Miecuk, 27 Grudnia 14. zdg 27 365

Dziewczyna pościela. Piękna 63 parter. zdg 27 269

Posługaczka do wszystkiego. Młynska 2, Ząsada. zdg 27 596

Podróżującego młodego, zaprowadzonego w składach tytoniowych, papierniczych podobnych, do wybitnie sezonowego i pokupnego artykułu na własny rachunek z gotówką 300 zł poszukujemy. Wyczerpujące zgłoszenia zlecudowanych i chętnych panów, odpowiednich przyjmujemy „Par”, Poznań pod 39.43. Pg 31 159.39.43

Poszukiwany majster do fabryki wyrobów metalowych, obznajmiony z najnowszymi metodami pracy oraz szyciactwem. Szczegółowe oferty z podaniem wymagań prosimy przelać do Kuriera Poznańskiego ng 50 714

Elektro - monter intel., energiczny, zdolny na kierownika warsztatu, wiek około 30 lat, poszukiwany na stałą posadę. Zgłoszenia z podaniem stosunku wojsk., dokładny życiorys i referencje do Kuriera Poznańskiego zdg 27 455

magister farmacji katolik, najmniej rok praktyki od 1 listopada 1937 r. Zgłoszenia Kurier Pozn. pod dg 24 590

Bufetowa przystojna potrzebna. Zgłoszenia Długa 10, m. 15. zdg 27 468

Służaca do wszystkiego. Zgłoszenia Matejki 7, m. 7, Poznań 30. 9. 1937 między godz. 5-6 po południu. zdg 27 464

Do dzieci przychodnia młodsza. Raczynskich 5/8. zdg 27 510

Uczennicę poszukuje. Paryżanka (fryzjer). Szkolna 7. zdg 27 503

Dziewczyna młodsza pokojowa bez świadectwa, uczciwa, czysta, dobre świadectwa. Nowa 7, m. 3, zgłoszenia 4-7. Józwiakowa. zdg 27 545

Uczciwa służaca do wszelkich prac domowych i majaca zamierzanie do dzieci potrzebna, ul. św. Leonarda 2 a, parter, Winiary. zdg 27 531

Służaca młodsza. Matejki 39, m. 8. zdg 27 608

Kotlarz na montaż potrzebny. Zgłoszenia pod „Miedziany”. - Biuro Ogłoszeń Bydgoszcz, Dworcowa nr 54. ng 50 073

Dziewczyna gotowaniem potrzebna zaraz. ul. Wierzbiciele 23, mieszkanie 1. zdg 27 746

Służaca samodzielna. Górna Wilda 97, mieszkanie 3. zdg 27 745

Służaca do wszystkiego z gotowaniem. - Wroniecka 13, Restauracja. zdg 27 748

Służaca starsza potrzebna. Zgłoszenia Grobla 2, pomiędzy 6 a 7. zdg 27 669

Ekspedientkę zaraz z kaucją bankową. Zgłoszenia skład nabiału Focha 125, zdg 27 665

Młodsza panienska do cukierni. św. Marcina 79. zdg 27 765

Służaca jako pokojówka. Zgłoszenia godz. 6-8 wiecz., plac Wolności 14, m. 13. zdg 27 616

Ksiązkowa (y) potrzebna od 1. 10. 37. do Spółdzielni pierwszeństwo maja, którzy już w Spółdzielni pracowali. Zgłoszenia osobiste o godz. 5-7 po południu Dom Rzemieślniczy, pokój 20, II. p. zdg 27 762

Dziewczyna sierota, uczciwa i pracowita do wszelkich prac domowych od zaraz. Łaskawe zgłoszenia: posterestante, poczta Ludomy dla „F. S. P.” zdg 27 444

Służaca z dobrym gotowaniem do wszystkiego potrzebna zaraz. Szkolna 9, mieszkanie 5. zdg 27 480

Dziewczyna młodsza gotowaniem. Strzelecka 3a - 6. zdg 27 777

Służaca zaraz. Dąbrowskiego 5, m. 6. zdg 27 701

Bufetowa może się zgłosić zaraz. św. Wojciech 14/15. zdg 27 754

Pomocznik szwewski na pierwszorzędną damską pracę zaraz. Fredry 1. zdg 27 789

Gospođyni - kucharka samodzielna, uczciwa, dobrym gotowaniem, pieczeniem, chleba potrzebna na wieś od 15. 10. Grabowska, Zącisze 6. zdg 27 785

Służaca dobrze poleciona z samodzielnym, dobrym gotowaniem do wszystkiego potrzebna. Wierzbiciele 13, m. 6. zdg 27 700

Kasjerka potrzebna na majątność wolne utrzymanie i 75,- miesięcznie. Zgłoszenia z odpisami świadectw do Kuriera Poznańskiego zdg 27 671

Bufetowej do obsługi gości na prowincje poszukuje. Oferty Kurier Poznański zdg 27 424

Służaca Focha 78, Hrowski. zdg 27 758

Posługaczka codziennie 7 - 11 potrzebna. Kozłowska, Grodziska 53. zdg 27 738

Służaca wszelkich prac. Kilińskiego 8, mieszkanie 8. zdg 27 736

Biuralistę oraz Akwizytora z branży materiałów budowlanych poszukujemy. Oferty Kurier Poznański zdg 27 623

Młodsza dziewczyna do wszystkiego od zaraz. Maleckiego 31/32 - 23. zdg 27 680

31. ROZRYWKA

Superheterodyny sędmiobwodowe 295,- złotych Największy

wyбір nowych modeli 1938

raty miesięcznie 12 złotych. Zaufanie i polecenie tysięcyadowolonych - tylko

Radiomechanika sw. Marcin numer 25 tel. 12-38. Wymiana aparatów. sprzedaż okazjonalnych. dg 24 422

DOKAD? On śpieszy celem obejrzenia najnowszych aparatów radiowych Telefonken które nadeszły w Domu Muzycznym

„Lira“ Podgórna 14, przy placu Świętokrzyskim. Telefon 50-63. Długoterminowe raty. Eachowa obsługa. Stare przyjmuje jako wpłatę. ng 49 490

Radioaparaty znanych marek wszystkie Typy dostarczamy dogodnie na długoterminowe raty. Przyjmujemy wszystkie

pożyczki Narodową po specjalnie uprzywilejowanym kursie.

Radiofonika Poznań, 27 Grudnia 10, telefon 46-39. ng 49 377

Bezkonkurencyjnie dla tego, ponieważ akumulatory ładuje najtaniej i bezpłatnie odbiera i dostarcza w dom (stawią zastępcze) tylko Jeżyka Ładownia Akumulatorów Piotra Warynkiaka 5 obok ul. Dąbrowskiego. zdg 25 781/2

„Folies Bergère“ Humorystyczny, kochliwy baron - niepoprawny uwodzieiel **Maurice Chevalier** Kinaoteatr

„Sfinks“ zdg 26 489

Radioaparaty bateryjne sieciowe **Telefunken** i inne modele 1937/38, detektory z głośnikami tylko Państwowe. Długoterminowe raty. - Asygnaty „Kredyt”

Kolasa Radiotechnik, Poznań numer 45 a dg 24 345/6

Dla wygody Szanownej Klientki już wkrótce otworzymy

biuro sprzedaży nowoczesnych radioodbiorników **Kosmos**

TELEWIZJA Na raty. Ng 49 823-4

Kino Gloria Będziesz zawsze moja. zdg 27 571/2

Kawiarnia - Śniadnia St. Wyszynski Aleje Marcinkowskiego 25. **Poleca** wyborowa kawa i ciastka, śniadania wiedeńskie, salatkę włoską, - nogi wieprzowe - flaki, dobrze pieczone piwo Zyrardkie - napoje alkoholowe, - miły lokal. Radio. Koncert. Lokal otwarty do godz. 24. zdg 27 318

Casanova Maształarska, najtaniejszy lokal rozrywkowy. Dancing do rana. zdg 27 434

Chemy kupić odbiornik. Dłaczego Radioexpert? szczegóły w Kurierze

wczorajszym, jutrzejszym. Pg 31 164-58.3

„Kapelusz“ Fabrycznie przefasonowany kapelusz zastąpi często nowy. Tani kapelusz na składzie. Polska wytwórnia kapeluszy. 27-20 Grudnia 2 podwórze.

Snieg Tatrzanski pudier udelikatnia upiekusza i chroni cere **FALKIEWICZ • POZNAŃ**

Humor zagraniczny - Panie hrabio, proszę o parę grosików dla biedaka. Od trzech dni nie miałem nic w ustach... Jedyny mój majątek to ten nabity rewolwer... („Prager Pr.”)

Przedplata na miesiąc październik 1937 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50 z odnośnikiem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnośnikiem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.10, kwartalnie zł 12.30, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 5.00, w innych krajach zł 7.00-9.50. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeskód w nakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie piama, a abonent nie ma prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania. **Ogłoszenia** na stronie 6-lamowej 25 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu reklamowego 60 gr. na stronie czwartej (lub piątej) 100 gr. na stronie drugiej (lub trzeciej) 120 gr. przed wiadomościami potocznymi 200 gr od 1-lamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18 30 w natych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania głównego (wieczornego) „drobne” do g. 11.10 w dni przedświąteczne do godz. 10.45, w każdy dzień według możliwości. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów w tem 5 nagłówek), słowo nagłówek (tłuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstała wskutek matryce, wydawnictwo nie odpowiada. W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedziele, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72. P. K. O. Poznań nr 290-149.